

Bærekraft i SpareBank 1 Sørøst-Norge

Innhold

1	Bærekraft i SpareBank 1 Sørøst-Norge	162
2	Ansvarlige utlån	169
3	Ansvarlig rådgivning	175
4	Arbeid mot økonomisk kriminalitet	179
5	Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling	182
6	Etisk markedsføring	184
7	Bærekraft i sparing og plassering	186

VEDLEGG

1	EU-taksonomien	190
2	PAI-rapportering	194
3	Klima- og naturrisiko	196
4	Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen	204
5	Klimagassutslipp i eget hus	210
6	Klimagassutslipp i vår utlånsportefølge	218
7	Klimagassopptak og -lagring i skog	221
8	Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold	222
9	Interessentdialog	230
10	GRI-indeks	233

Bærekraft i SpareBank 1 Sørøst-Norge

I over 160 år har SpareBank 1 Sørøst-Norge hatt en viktig rolle som lokal støttespiller og bidratt til at lokalsamfunn har levd videre. Med nærhet til kundene og god lokalkunnskap skal banken bidra til verdiskaping og bærekraftig utvikling i vårt markedsområde i Vestfold, Telemark og nedre del av Buskerud. SpareBank 1 Sørøst-Norges ambisjon er å «Merkbart forsterke vår positive, samt redusere vår negative, påvirkning innen miljø, sosiale forhold og selskapsstyring (ESG)», i henhold til FNs prinsipper for ansvarlig bankvirksomhet.

MÅL

SpareBank 1 Sørøst-Norge har løftet frem bærekraft som ett av syv prioriterte strategiområder¹. Bærekraftstrategien, som

dekker hele konsernet, har tre pilarer; ansvarlig, samfunnsengasjert og klimaoffensiv. Det er satt seks mål for å jobbe med strategien:

SEKS OVERORDNEDE BÆREKRAFTSMÅL FOR STRATEGIPERIODEN

Beskrivelse av konsernmålet 2025	Mål 2025	Status 2023	FNs bærekraftsmål
1 Kompetanseløft <ul style="list-style-type: none"> • Ansatte i SB1 Sørøst-Norge skal være trygge på at de kan nok om bærekraft til å gjøre jobben de gjør • Konsernet har lagt en plan for videre utvikling av kompetansen mot 2025 for å takle fremtidens krav 	90 % gjennomføring av kurs	87 % deltagelse	
2 Bærekraftig eksponering <ul style="list-style-type: none"> • Konsernet skal øke volumet av grønne eksponeringer • «Grønn» inkluderer både bærekraft og compliance • Tilsvarende mål for PM og BM, og kredittstrategiske mål på eiendom 	25 mrdNOK	16,6 mrdNOK**	
3 Klimaoffensiv <ul style="list-style-type: none"> • Konsernet skal redusere klimagassutslippene per enhet verdiskaping fra driften og utlånsporteføljen med 7% årlig fra nivået i 2019 	7 % YoY reduksjon	25,7 % reduksjon i drift og utlån siden 2019	
4 Likestilling og mangfold <ul style="list-style-type: none"> • Vi skal jobbe systematisk for likelønn, ha mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø, og vi skal bruke vår påvirkningskraft mot kunder, leverandører og samfunnet. 	40 % av hvert kjønn blant ledere i 2025**	42 % kvinnelige ledere	
5 Samfunnsengasjert <ul style="list-style-type: none"> • Konjunktur Sørøst skal være den ledende kilden til kunnskap, data og analyser om næringsutvikling i markedsområdet, og de største utfordringene næringslivet møter fremover 	Ledende kilde	Lansert nettsiden Konjunktur Sørøst	
6 Verdiskaping <ul style="list-style-type: none"> • Vi skal posisjonere oss for verdiskaping på bærekraft. Kundene savner relevante verdiforslag. Vi skal utnytte denne muligheten gjennom forretningsutvikling. Den differensierer og gir nye inntektskilder til konsernet. 	3 mNOK/år	1,72 mNOK	

*Inkluderer volumer til kredittforetak, og eksponeringer som foreløpig ikke er inkludert i formell taksonomirapportering.

**På målekortet til konsernsjef.

¹ Dette delkapittelet er relevant for følgende standarder under EUs bærekraftdirektiv: GOV-1, GOV-2, GOV-3, SBM-1 og MDR-T.

Kundene våre savner verdiforslag innen bærekraft. Da vi reviderte bærekraftstrategien i 2023 la vi derfor til et nytt mål: verdiskapning innen bærekraft. Hensikten er å hjelpe kundene med omstillingen, gi konsernet nye inntektskilder, og styrke vår posisjon som samarbeidspartner og sparringspartner på bærekraftsområdet.

Majoriteten av bankens utlånsportefølje består av

boliglån. Å øke vår grønne eksponering mot denne kundegruppen er en viktig del av bærekraftstrategien og -målene. Men porteføljen av næringslån, med en stor andel innen eiendom (utleie, prosjekter, samt bygg og anlegg) er den mest karbonintensive. Derfor er målrettet arbeid for å redusere utslippene og øke vår bærekraftige eksponering innen næringslån en viktig del av konsernets klimaoffensiv.

VÅRE GRØNNE PRODUKTER

SpareBank 1 Sørøst-Norge tilbyr en rekke produkter med grønn profil for å gjøre det enklere for våre privat- og bedriftskunder å ta gode valg. I 2023 lanserte vi grønne innskudd, som lar husstander og bedrifter selv bestemme at deres innskudd skal bidra utelukkende til en grønnere framtid.

Privat

Grønt boliglån
Grønt lån til energiltak
Forsikring og lån til elbil
Grønt innskudd
Spare i fond med fokus på bærekraft

Bedrift

Grønt innskudd
Grønn objektfinansiering

ANSVARSFORDELING OG ARBEIDET MED BÆREKRAFT

Målekortet til alle avdelinger inkluderer måleindikatorer knyttet til bærekraftmålene nevnt over, både på leder- og ansattnivå, og påvirker derfor godtgjørelse. Styret og konsernledelsen følger opp arbeidet med å nå bærekraftmålene våre ved å gå gjennom og godkjenne målekortene kvartalsvis. Her, samt i årlig rapport til styret på bærekraft, løftes nye utviklingstrekk på bærekraftområdet, påvirkninger og muligheter, og aktsomhetsvurderinger. Bærekraftsrisiko er dessuten inkludert i risikorapportering til konsernledelsen og styret. Se kapitlet Risikostyring og internkontroll g vedlegget «Klima- og naturrisiko» for mer informasjon.

Gjennom egne årlige workshops arbeider døtrene og de enkelte avdelingene i konsernet med å avdekke påvirkning, risiko og muligheter innenfor bærekraft, og beslutter forbedringstiltak de følger opp gjennom året. Som følge av dette arbeidet reviderer konsernet bærekraftstrategien årlig. Styret og konsernledelsen godkjenner den.

Bærekraftrådet koordinerer satsninger på bærekraft og gjennomføring av planlagte tiltak. Der er 16 ulike avdelinger representert, blant annet leder for compliance, kredittsjefer for person- og bedriftsmarkedet, leder økonomisk kriminalitet, samt ledere for datterselskapene EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-Norge. Rådet ledes av leder for bærekraft, og har hatt 10 møter i 2023.

Bærekraft blir en stadig større del av alle ansattes arbeidshverdag. Derfor viderefører vi det påbegynte kompetanseløftet på bærekraft fram mot 2025, slik at alle ansatte blir oppdatert på bærekrafttemaer som er relevante for arbeidet deres. Denne bærekraftsrapporten er et samarbeid mellom ulike avdelinger, som har ansvar for innhold på sine fagområder. Se vår [bærekraftpolicy](#) og [bærekraftstrategi](#) på nettsidene våre for flere detaljer om vårt bærekraftarbeid, og for hvorfor vi har valgt å fokusere på fem av FN's bærekraftsmål. Alle relevante dokumenter publiseres i vårt [bærekraftbibliotek](#) tilgjengelig på bankens sider.

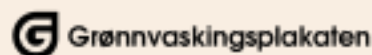
SLIK RAPPORTERER VI PÅ BÆREKRAFT

17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

PRB 1.2

For å veilede bærekraftarbeidet vårt har vi signert følgende norske og globale initiativer som støtter Parisavtalen og globale bærekraftsmål, og/eller rapporterer i tråd med deres retningslinjer:

Følgende initiativer er også veiledende for vår rapport og arbeidet vårt for å bidra til å redusere klimaendringene og bevare naturen:

Som en miljøfyrtårnsertifisert organisasjon rapporterer vi egne utslipp i vedlegget «Energi- og klimaregnskap 2023», og kalkulerer finansierte klimagassutslipp med metoden til Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF):

SpareBank 1 Sørøst-Norge har plukket ut fem av FNs bærekraftsmål vi har vesentlig mulighet for å påvirke:

+ Forsterke positiv påvirkning

- Redusere negativ påvirkning

Referanser

Bærekraftrapporten vil underveis referere til spesifikke prinsipper vi følger og hvordan de er forankret i bærekraftstrategien:

Global Reporting Initiative (GRI), FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift (PRB), FNs Global Compact (FNs GC), Miljøfyrtårn, EU-taksonomien, FNs bærekraftsmål, og vesentlige negative påvirkninger (Principal Adverse Impacts, PAI) under offentliggjøringsforordningen (Sustainable Finance Disclosure Regulation, SFDR).

Banken må rapportere i henhold til EUs direktiv om bærekraftrapportering (CSRD) fra rapporteringsåret 2024. For å forberede oss vil vi derfor referere til europeiske standarder for rapportering av bærekraft (ESRS). At vi refererer til en ESRS i et kapittel betyr at det svarer ut ett eller flere av dokumentasjonskravene, men ikke nødvendigvis alle.

Andre retningslinjer for rapporten

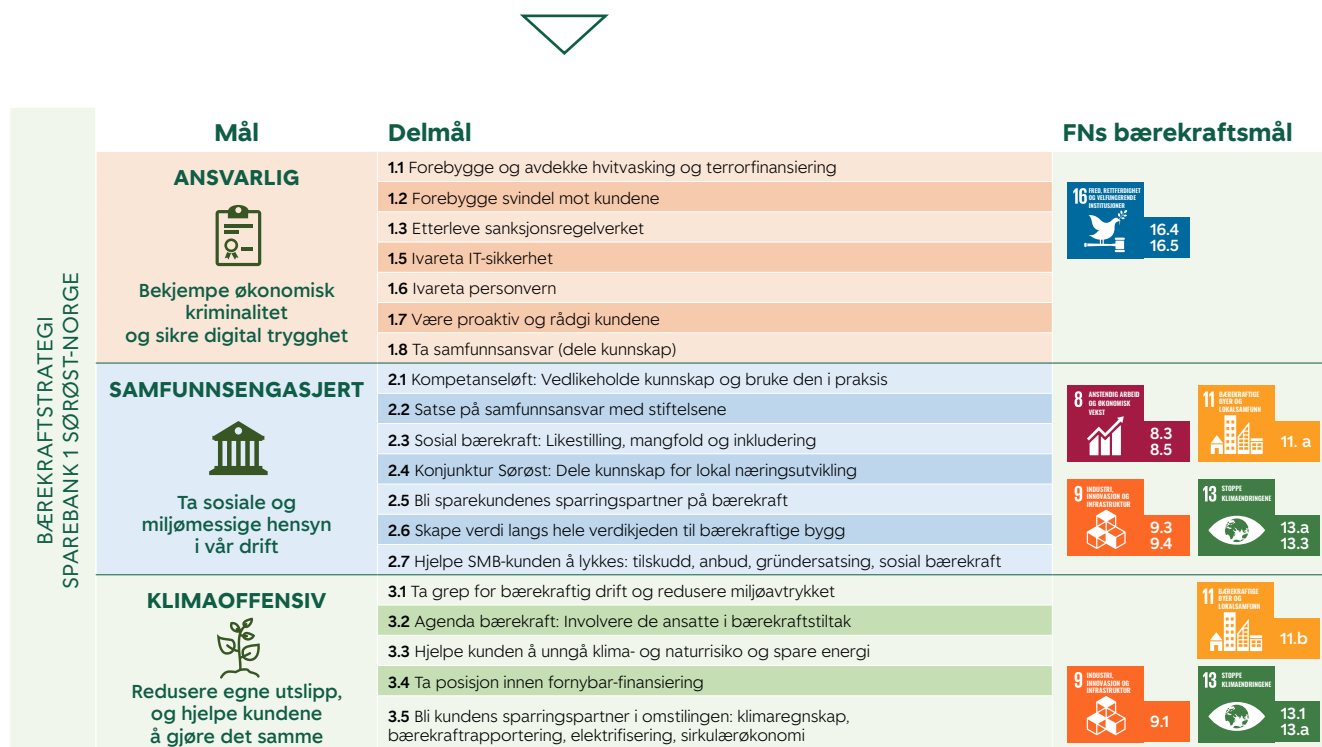
Banken er også pliktig til å følge en rekke lovverk, hvor følgende er særlig vesentlige for arbeidet med bærekraft:

Regnskapsloven §3-3a-c, Åpenhetsloven, Klimaloven, Lov om bærekraftig finans (offentliggjøringsforordningen og EU-taksonomien), Likestillings- og diskrimineringsloven.

Vi rapporterer på konsolidert basis, inkludert datterselskap. De siste årsrapportene har blitt preget av fusjonene mellom SpareBank 1 BV (overtagende bank) og Sparebanken Telemark i 2021, samt SpareBank 1 Sørøst-Norge (overtagende bank) og SpareBank 1 Modum i 2022. For å sikre konsistens i rapportering endrer ikke fusjonene historiske tall. Vi har ikke holdt tilbake informasjon på grunn av intellektuell eiendomsrett, men enkelte initiativer innen forretningsutvikling under forhandling vil bli presentert i senere rapportering.

Rammeverket for vårt bærekraftsarbeid¹

Sammenheng mellom FNs bærekraftsmål, med delmål, og SpareBank 1 Sørøst-Norges egne mål, med delmål i vår bærekraftstrategi

¹ Dette kapittelet er relevant for følgende standarder under EUs bærekraftdirektiv: BP-1, GOV-4, SBM-2, SBM-3, S4-2, MDR-M og MDR-T.

SpareBank 1 Sørøst-Norges **viktigste bærekrafttemaer** i 2023

VESENTLIGHETSANALYSE gjennomført i 2022

Områder hvor SpareBank 1 Sørøst-Norge har størst mulighet for å forsterke **positiv-** og redusere **negativ påvirkning**

Påvirkningsanalyse oppdatert i 2022

POSITIV PÅVIRKNING	NEGATIV PÅVIRKNING
Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet	Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet
Arbeidsplasser	Sirkularitet
Artsmangfold og økosystemer	Klimastabilitet

Våre viktigste temaer innen bærekraft

God dialog med ansatte og andre interessenter peker ut retningen for bærekraftsarbeidet i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Basert på vesentlighetsanalyse, påvirkningsanalyse og interne risikovurderinger på bærekraftsområdet fokuserer vi på følgende temaer:

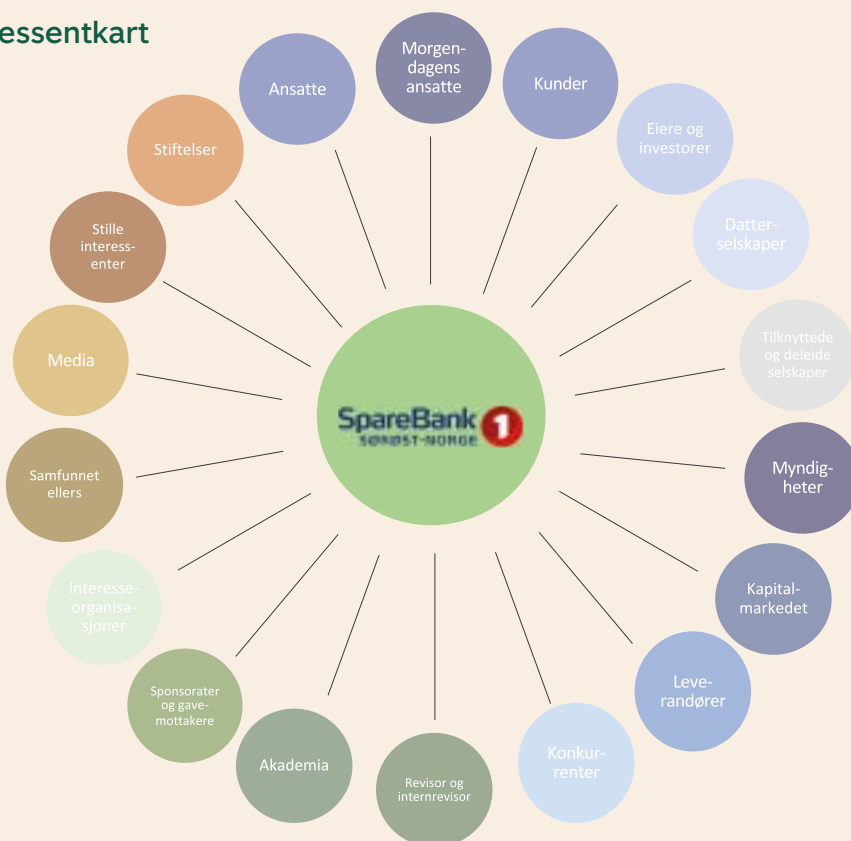

PRB
4.1

Interessentdialog

Gjennom året har dialogen med interessenter pekt ut hvilke temaer innen bærekraft banken bør fokusere på. Les mer om dialogen vår med interessenter i vedlegget «Interessentdialog».

Interessentkart

Vesentlighetsanalyse

SpareBank 1 Sørøst-Norge oppdaterte sin vesentlighetsanalyse i 2022. Sammen med FNs Global Compact inngikk vi et samarbeid med Universitetet i Oslo; studenter fra det nyopprettede faget «Bærekraftlaboratoriet» gjennomførte vesentlighetsanalysen for oss.

Gjennom en omfattende interessentdialog som besto av dybdeintervjuer og spørreundersøkelse kartla vi hvilke temaer våre eksterne og interne interessenter mente påvirker oss mest, og hvilke temaer vi har størst påvirkning på. Bærekraftrådet, konsernledelsen og styret var også involvert underveis, og ble informert om resultatene. EUs direktiv for bærekraftrapportering (CSRD) legger vekt på dobbel vesentlighet, som innebærer at konsernet både rapporterer på hvilken påvirkning aktivitetene til konsernet har på samfunnet og interessenter, samt hvordan bærekrafttemaer påvirker konsernets drift og langsiktige verdiskaping.

Vesentlighetsanalysen pekte på områder der konsernet kan forsterke sin positive påvirkning, og på risikoområder der konsernet bør redusere sin negative påvirkning. De mest vesentlige temaene i analysene var samlet sett:

- Samfunnsansvar og næringsutvikling
- Ansvarlig utlåns- og investeringsvirksomhet
- Ansvarlig rådgivning (etikk og antikorrupsjon, personvern, data- og informasjonssikkerhet og etterlevelse)
- Utvikling av ansatte og ledere
- Bekjempe økonomisk kriminalitet

PRB
2.1

Påvirkningsanalyse

Som del av arbeidet med å følge opp FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift oppdaterte konsernet sin påvirkningsanalyse i 2022. Analyseverktøyet utviklet av finansinitiativet til FNs miljøprogram (UNEP FI) ble benyttet. Banken har virksomhet kun i Norge (Vestfold, Telemark og nedre del av Buskerud), og analysen er gjort på bankens største forretningsområder: personmarkedet (ca. 75 prosent) og bedriftsmarkedet (ca. 25 prosent).

Analysen viser at konsernet har størst positiv påvirkning på områdene:

- Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet (finansielle tjenester og boliger)
- Arbeidsplasser
- Artsmangfold og økosystemer (habitat, arter, jord, luft, vann)

Analysen viser at konsernet har størst negativ påvirkning på områdene:

- Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet (finansielle tjenester og boliger)
- Sirkularitet (avfall og ressursintensitet)
- Klimastabilitet

Ansvarlige utlån

Bankens kjernevirksomhet er å gi lån til personkunder og bedriftskunder. Ansvarlige utlån er en sentral del av bankens samfunnsoppdrag. Det er viktig for banken å være pådriver for bærekraftig utvikling hos våre kunder.

Bankens rolle i konsernets plan for å oppnå netto nullutslipp i 2050 gjennom 7 prosent årlig reduksjon i karbonintensitet, er en tydelig satsing på utlån til renovering både mot person- og bedriftsmarkedet, med gunstigere vilkår for renovering og mindre attraktive betingelser for lite energieffektive bygg uten en klar plan for renovering. Slik jobber vi også for å bli kundens sparringspartner i omstillingen til sirkulærøkonomi.

Personmarkedet

Satsingen mot personmarkedet (PM) er knyttet til bærekraftsmål 8 (anstendig arbeid og økonomisk vekst) og 13 (klima). Vår påvirkningsanalyse for personmarkedet sier at vi har størst mulighet for positiv påvirkning og størst risiko for negativ påvirkning innen:

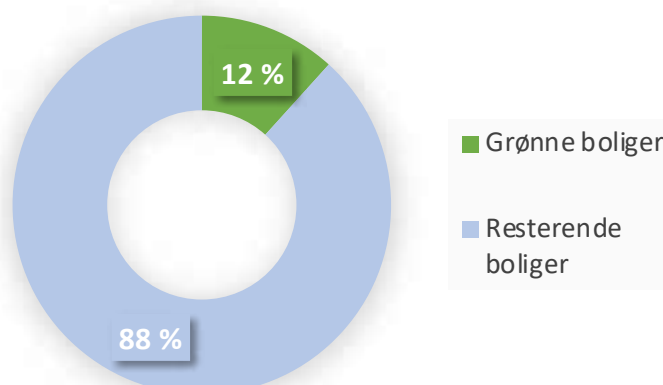
POSITIV PÅVIRKNING	NEGATIV PÅVIRKNING
Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet	Ressurser og tjenester som er tilgjengelige, oppnåelige og har god kvalitet
	Likhet og rettferdighet
	Sirkularitet
	Klimastabilitet

Grønt boliglån: Fokus på renovering og sirkularitet

Vi tilbyr grønt boliglån med gunstigere rentevilkår for nybygde og eksisterende boliger med energiklasse A og B, og boliger som i utgangspunktet har lavere energiklasse, men oppgraderes slik at de oppnår en forbedring på minimum to energiklasser (ca. 30 prosent redusert energiforbruk).

Ved utgangen av 2023 er samlet utlånsvolum på grønne boliglån 3,4 mrd. kroner, en dobling fra 1,7 mrd. kroner i 2022. Andel boliger som kvalifiserer under det grønne obligasjonsrammeverket utgjorde 11,9 prosent av utlånsvolumet i 2023.¹

Andel grønne boliger som kvalifiserer under grønt obligasjonsrammeverk*

¹ Både samlet utlånsvolum av grønne boliglån og andel boliger som kvalifiserer under vårt grønne obligasjonsrammeverk inkluderer volumer hos SpareBank 1 Boligkreditt.

* Boliger med mulig høy klimarisiko er ikke ekskludert. Fritidsboliger er inkludert. Inkluderer kun boliger som er panteobjekter i personmarkedet, ikke i bedriftsmarkedet. Inkluderer ikke boliger under oppføring, tomter eller landbrukseiendommer.

Produkter og tjenester med sosial profil

Vi utnytter vår mulighet til positiv påvirkning innen boforhold og arbeid ved å tilby produkter og tjenester med sosial profil som gir økonomiske fordeler for kunder. Vi sørger for at alle kunder med ulike økonomiske utfordringer blir ivaretatt. Ivaretagelse av utlånskunder med redusert betalingsevne gjennom tett oppfølging er spesielt viktig i en tid med økonomiske utfordringer.

Mot de yngre har vi for eksempel «Boliglån for unge», et rabbert produkt som skal hjelpe unge boligkjøpere inn på boligmarkedet. Banken tilbyr i tillegg følgende boliglåneprodukter som del av samarbeidsavtalen med LO:

- LOfavør Boliglån for unge
- LOfavør Førstehjemslån er vårt rimeligste lån til kjøp av første bolig, uansett alder
- LOfavør Forskudd på lønnsgaranti er et lån til boliglånsrente dersom bedriften kunden jobber i skulle gå konkurs, i påvente av utbetaling fra lønnsgarantifondet
- LOfavør konfliktlån er et lån med boliglånsrente til kunder som havner i langvarig arbeidskonflikt i forbindelse med tariffoppgjør

Via SpareBank 1 Kreditt AS:

- LOfavør depositumslån ung, et tilbud til unge kunder som ønsker seg inn på leiemarkedet
- LOfavør Refinansieringslån gir kunden mulighet til å refinansiere forbruksgjeld og samle alt i ett lån for bedre oversikt.

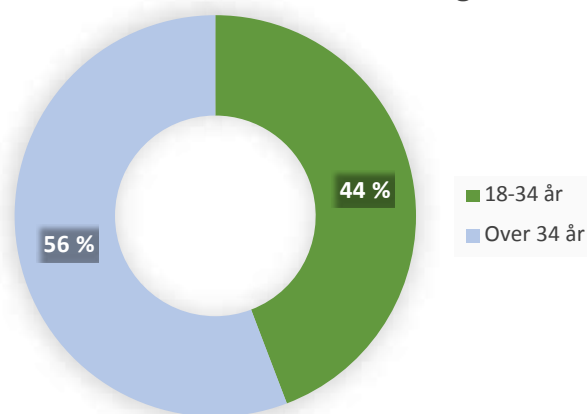
Bedriftsmarkedet

Utlån til bedrifter er en av konsernets kjernevirksomheter, og det området hvor vi har størst mulighet for påvirkning til bærekraftig utvikling og omstilling. Vår risikovurdering og påvirkningsanalyse sier at vi har størst mulighet for positiv påvirkning og størst risiko for negativ påvirkning innen bransjene der utlånsvolumet vårt er størst: eiendomsutleie, eiendomsprosjekter samt bygg og anlegg. Innen klima og miljø gjelder dette alle tre bransjer, mens vår potensielt viktigste negative påvirkning innen sosial bærekraft er knyttet til menneske- og arbeidsrettigheter på byggeplassen og i leverandørkjeden (for flere detaljer, se vedlegget «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold»). Dette er også en viktig risiko i andre bransjer som

LO-kunder får også tilbud om økonomisk rådgivning, og ekstra gunstig rente på ordinære boliglån. Det samme gjelder objektsfinansiering (inkludert rabberterte billån, med særskilt fordel for unge og for lån til elbil) via SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS.

Utlånsforskriften gjør det mulig å ha en fleksibilitetskvote på antall kunder som bryter med enkelte krav i forskriften (betjeningsevne, gjeldsgrad og belåningsgrad). Unge førstegangskjøpere blir ofte prioritert inn i denne kvoten. I 2023 ble 44 prosent av kvoten (848 mill. kroner) brukt til unge (18–34 år). Dette er en nedgang fra 55 prosent i 2022, men fortsatt godt over målet vårt, som er at unge skal ha en høyere andel av fleksibilitetsknoten enn andelen av utlånsvolumet skulle tilsi.

Fleksibilitetskvote aldersfordeling

driftsselskaper, transport og landbruk – som alle har mange små og mellomstore bedrifter.

To områder har pekt seg ut i vår påvirkningsanalyse for bedriftsmarkedet, delvis i lys av dette: klimastabilitet og blomstrende små- og mellomstore bedrifter (for mer om sistnevnte, se «Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling» under). For disse områdene viser påvirkningsanalysen at vi har størst mulighet for positiv påvirkning og størst risiko for negativ påvirkning innen:

Bedriftsmarked: Klimastabilitet

POSITIV PÅVIRKNING	NEGATIV PÅVIRKNING
Naturkatastrofer	Energi
Artsmangfold og økosystemer	Andre sårbare grupper
Ressursintensitet	Sosioøkonomisk konvergens

Bedriftsmarked: Blomstrende små og mellomstore bedrifter

POSITIV PÅVIRKNING	NEGATIV PÅVIRKNING
Arbeidsplasser	Ressursintensitet
Sektormangfold	Avfall
Sosioøkonomisk konvergens	

Hva ble gjort i 2023

Vi skal være trygge og kompetente sparringspartnere for kunden i den grønne omstillingen, ved å satse på fornybar-finansiering og klimaregnskap, og hjelpe kunden med utfordringene knyttet til elektrifisering, sirkulærøkonomi og energisparing. Vi skal hjelpe kunden å unngå klima- og naturrisiko og rådggi kunden om sosial bærekraft.

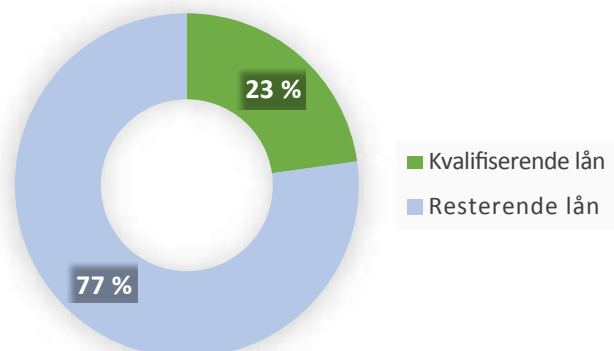
Personmarked

- Konsernet har økt utlånsvolumet som kvalifiserer under det grønne obligasjonsrammeverket fra 9,6 mrd. kroner ved utgangen av 2022 til 9,8 mrd. kroner ved utgangen av 2023.
- Vi stiller tydeligere krav rundt fysisk klimarisiko og energiklasse ved større engasjementer eller ved høy belåningsgrad, og har oppdatert byggeår og tilgjengelig energimerke for en stor del av boligene vi har pant i.
- Vi har rutine for oppfølging av bolig under oppføring eller renovering (mer enn 20 prosent av byggets markedsverdi) i form av byggelån, som kontrolleres av taksmann med oppfølging av fakturaer og fremdrift.
- Rådgivere på personmarkedet har i 2023 deltatt på ytterligere kompetanseløft på bærekraft, i tråd med kompetansemål 2025.

Bedriftsmarked

- Konsernet har økt utlånsvolumet som kvalifiserer under det grønne obligasjonsrammeverket fra 3,9 mrd. kroner ved utgangen av 2022 til 5,2 mrd. kroner ved utgangen av november 2023.
- Vi er mer restriktive med å innvilge nye lån til energi-ineffektive eiendommer.
- SpareBank 1 har utviklet en egen modul for vurdering av bærekraft i næringslån. SpareBank 1 Sørøst-Norge har spilt en viktig rolle i dette arbeidet. Modulen inkluderer generelle spørsmål både innenfor miljø/klima, sosiale forhold og selskapsstyring, samt spesifikke spørsmål for bransjene banken har størst eksponering i. Spørsmålene og bransjescoren skiller tydelig mellom høy og lav risiko, og lån som scores med høyest risiko følges opp.
- Vi har oppdatert byggeår og tilgjengelig energimerke for en stor del av eiendomsporteføljen.
- Stresstest av vår portefølje er oppdatert etter felles metodikk i SpareBank 1-alliansen.
- Våre rådgivere i bedriftsmarkedet har fått kompetanseløft knyttet til nullutslippsløsninger og klimaregnskap. Regnskapshuset tilbyr nå klimaregnskap som eget produkt.

Andel bedriftslån som kvalifiserer under grønt obligasjonsrammeverk*

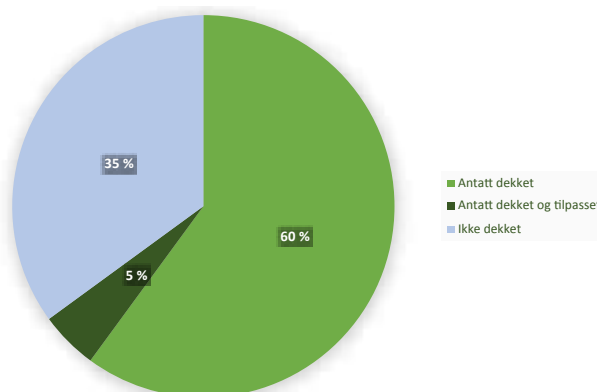
* Tallene er per 30.11.23. Inkluderer næringsbygg, boliger som er pantobjekter i bedriftsmarkedet (inkludert for enkeltpersonforetak), fornybar energi og andre kvalifiserende lån. Bygg utsatt for høy klimarisiko er ikke ekskludert. Inkluderer ikke boliger under oppføring, næringseiendom under oppføring, tomter, eller landbrukseiendommer.

Grønt rammeverk

SpareBank 1 Sørøst-Norge hadde ved utgangen av 2023 utstedt grønne obligasjonslån på 4,55 mrd. kroner totalt siden 2021, hvorav 1,65 mrd. kroner ble utstedt i 2023. Rammeverket er i tråd med ICMA Green Bond Principles, er vurdert i lys av EU-taksonomien, og ambisjonen er å følge EU Green Bond Standard.

EU-taksonomien

Andel av vår balanse* som antas dekket av (eligible) og tilpasset (aligned) EU-taksonomiens miljømål 1 (reduere klimagassutslipp) og 2 (klimatilpassning)

*Tilsvare ikke balansen i årsregnskapet. Inkluderer følgende eksponeringer i både teller og nevner: Finansielle- og ikke-finansielle selskaper med rapporteringsplikt, inkludert grønne obligasjoner; lån til husholdninger; og finansiering til lokale myndigheter (inkludert grønne obligasjoner). Inkludert kun i nevner: selskaper uten rapporteringsplikt, derivater, interbanklån, kontantrelaterte eiendeler, og andre eiendeler (f.eks. goodwill, varer osv.). Stater, lokale/regionale myndigheter, sentralbanker og andre ekskluderte eiendeler er verken inkludert i teller eller nevner.

Gjennom EU-taksonomien definerer EU hvilke økonomiske aktiviteter som er bærekraftige, for å sette retningen for investorer og bedrifter mot netto nullutslipp i 2050 og oppnåelse av en rekke

miljø- og sosiale mål. Hensynet til EU-taksonomien har vært viktig i utformingen av bankens bærekrafts- og kredittstrategi. Gjennom Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren, som trådte i kraft 1. januar 2023, vil banken bli pålagt å rapportere i hvilken grad våre aktiviteter er bærekraftige i henhold til EU-taksonomien. Andelen av bankens totale eksponering som møter taksonomi-kravene kan etter hvert påvirke hvor mye reservekapital vi må sette av for lånene vi gir, og dermed påvirke lønnsomheten vår. Selv om kundene våre er for små til å ha plikt til å rapportere under taksonomien, vil de møte dokumentasjonskrav både fra oss, investorer, store kunder, og hvis de søker om statlige tilskudd. Se vår kartlegging av hva som er dekket og tilpasset EU-taksonomien i vedlegget «EU-taksonomien».

Veien videre

Øke vår grønne eksponering for å nå målet om 7 prosent årlig reduksjon i karbonintensiteten i utlånsporteføljen, posisjonere oss overfor kravene i EU-taksonomien, og redusere bærekraftsrisiko:

Personmarked

- Digitalisering av håndtering av fysisk klimarisiko med data fra Eiendomsverdi
- Utvikling av grønne lån med bærekraftsprofil med samarbeidspartnere
- Aktiviteter mot eksisterende kunder for å informere om energimerking og lønnsomme energi- og klimatil-tak, og et kompetanseløft til rådgiverne i forbindelse med dette
- LOfavør Grønt boliglån og LOfavør Grønt lån til energitiltak (Miljølån) lanseres i februar 2024

Bedriftsmarked

- Kompetanseløft sirkulærøkonomi og BREEAM-In-Use
- Fortsette arbeidet med å skaffe energiattest og bygge på næringseiendommer vi har pant i
- Bærekraftsvurdere eksisterende lån som ikke har vært gjennom en slik vurdering
- Kartlegge eventuelle ytterligere aktiviteter banken har i bransjene dekket av alle seks miljømål i EU-taksonomien som er i tråd med taksonomikriteriene

Risiko og muligheter

Personmarked

En stor andel av boligene banken har finansiert gjennom boliglån er eldre enn 2012. En del av dem er renovert og kan dermed ha teknisk standard tilsvarende nye boliger, men potensialet er betydelig for å bidra til mer energieffektive boliger og økt grønn eksponering for banken gjennom dialog med kunder om renovring. Dette er også sentralt for å redusere vår negative påvirkning innen sirkularitet: Renoveres et bygg i stedet

for å rive det, unngås både avfall fra rivingen og nybygget. Høyere strømpriser har gjort disse samtalen vanligere enn før, selv om omstillingen bremses av økte kostnader og høyere rente. Det har også blitt flere samtaler om klimatilpasning i kjølvannet av ekstremværet «Hans», som rammet deler av vårt markedsområde. Disse dialogene krever tid og kompetanse hos rådgiver; det følger vi opp gjennom kompetanseløft.

Forsikring er et annet område med utfordringer og muligheter på personmarkedet. «Hans» viste hvordan ekstremvær kan bli mer vanlig i vårt markedsområde, hvor en forsikring er en forutsetning for å kunne håndtere de store skadene som kan oppstå for boligeier og oss som långiver. Nye løsninger innen forsikring kan også støtte overgangen til sirkulærøkonomi, ved å reparere framfor å erstatte brukbare forsikringsobjekter. Vårt skadeforsikringsselskap, Fremtind Forsikring AS, dreier nå fokus mot gjenbruk og reparasjon i skadesaker: en skadet bil kan nå vrakes først hvis skadene beløper seg til 80 prosent av verdien til bilen, mot 60 prosent tidligere.

Balansen mellom miljømessig og sosial ansvarlighet vil bli krevende fremover, og kan kreve innovative løsninger. Generelt er sjansen større for at de av våre kunder som er unge eller har lav inntekt, eier eldre og mindre energi-effektive boliger. EUs bygningsenergidirektiv vil kreve at energibruken reduseres med 16 prosent innen 2030 og opptil 22 prosent innen 2035, og solceller på nye boliger fra 2030. Hvis Norge beslutter å sette i verk direktivet, må mange boligeiere oppgradere. For at ikke utlånsrisikoen skal blir for høy både for kundene og bankene er denne omstillingen avhengig av at boligeiere får tilskudd fra myndighetene. For å nå taksonomi- og klimamål vil det være ønskelig å finansiere energieffektive hus og klimatilpasningstiltak. Men disse løsningene er det ressurssterke kunder som har råd til. For å redusere denne sosiale bærekraftsrisikoen har vi introdusert grønt lån til energitiltak, som gjør det enklere å gjøre mindre investeringer i dag som sparer energi og kostnader over tid. I tillegg kvalifiserer nå oppgradering tilsvarende to energiklasser til grønt renoveringslån, og ikke kun oppgradering til energiklasse C, slik kravet var tidligere.

Bedriftsmarked

Banken har relativt lav overgangsrisiko, blant annet grunnet meget lav eksponering mot de mest karbonintensive bransjene (se vedlegget «Klimagassutslipp i utlånsporteføljen»). Noen av våre kunder innen næringseiendom kan møte økte kundekrav om miljøsertifiserte, energieffektive og fleksible bygg, for eksempel som følge av det nylig innførte kravet om at miljø- og klimakriterier skal vektes 30 prosent i offentlige anbud. Også for næringseiendom kan en eventuell norsk iverksetting

av EUs bygningsenergidirektiv bli krevende. Næringsbygg skal fase inn sol gradvis fra 2027. Næringsbygginge som sløser mest energi (16 prosent) må renoveres innen 2030, og de minst energieffektive (26 prosent) må renovere innen 2033. Det er ikke sikkert bransjen får like mye offentlig støtte som boligeierne i en slik prosess. For at en bolig eller et næringsbygg skal møte kriteriene for bærekraft under EU-taksonomien, trengs antagelig informasjon fra energiattesten. Det er en felles utfordring for norske banker at svært mange eiere av boliger og næringsbygg ikke har en slik attest selv om det er påbudt, samtidig som myndighetene ikke håndhever forskriften.

Kravene til lokalisering av tomter i sårbare naturområder kan bli strammere, både fordi utbyggerne møter krav gjennom EU-taksonomien og som følge av Norges oppfølging av naturavtalen. Enkelte kunder har også objekter på steder med høy fysisk klimarisiko. Det gjelder også landbrukskunder. Landbruk har også et høyt klimaavtrykk; framover vil dette bli et viktigere hensyn – samtidig gir landbruket oss matsikkerhet og karbonlagring i skog.

Hendelser relatert til klimaendringer og overgangsrisiko (f.eks. høye priser på kraft, gass og utslippskvoter; nedstenging av europeisk industri som følge av disse kostnadene; eller krav til klimavennlige materialer) kan forsinke eiendomsprosjekter, og gjøre dem dyrere. Industri- og varehandelskunder kan oppleve de samme vanskene. En annen risiko for våre bedriftskunder er

nye myndighets- og kundekrav om nullutslippsløsninger, f.eks. knyttet til de nye anbudskravene nevnt over. Her er en utfordring at teknologialternativer (el, biodrivstoff, hydrogen) ofte er dyre og teknologisk umodne. Dette kan spesielt påvirke våre kunder i transport, bygg og anlegg og landbruk. Disse eksponeringene håndteres imidlertid i stor grad via objektsfinansiering og leasing gjort via SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS, der SpareBank 1 Sørøst-Norge eier 12,9 prosent.

God dialog og rådgivning som balanserer både risikoene, kostnadene og mulighetene ved mulige løsninger (f.eks. renovering og klimatilpasning av bygg, egenproduksjon av fornybar energi, samt nullutslippskjøretøy og -maskiner) vil bli stadig viktigere. Vi er opptatt av å informere de mindre kundene våre godt om endringene. Bærekraftbarometeret til vårt konjunkturbarometer, Konjunktur Sørøst, viser at småbedriftene i mindre grad anser bærekraft som en finansiell risiko enn storbedriftene og kommunene de selger produktene og tjenestene sine til, gjør. Men småbedriftene har mindre kompetanse om kommende regelverk på bærekraft enn kundene sine, som har begynt å stille krav til dem. De har også ofte mindre finansiell fleksibilitet til å håndtere en større omstilling.

Se mer informasjon om klima- og naturrisikoer i vedlegget «Klima- og naturrisiko». Se beskrivelse av panteobjekter med mulig fysisk klimarisiko i vedlegget «Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen».

Vår kredittpolicy og bærekraftspolicy sier at vi ikke skal gi lån til:

- Energi-ineffektive næringsbygg, med mindre de har en klar plan for oppgradering
- Selskaper som bevisst eller uaktsomt:

- Har spesielt høy risiko for, eller konkrete mistenkte tilfeller av, alvorlig miljøskade, eller mangler økonomisk evne til å gjennomføre etterleve miljømessige pålegg

- Har som sin hovedvirksomhet å bidra til økt eller mer effektiv utvinning av fossile brensler, eller transport og lagring av fossile brensler (med unntak av lån som bidrar til omstilling hos eksisterende kunder som har slik virksomhet)

- Driver utvinning av, eller kraftproduksjon basert på, fossile brensler, termisk kull, oljesand eller atomkraft, eller vannkraftproduksjon som ikke tilfredsstiller prinsippene til World Commission on Dams
- Driver lobbyvirksomhet rettet mot å svekke en nødvendig omstilling til et lavutslippssamfunn i tråd med Norges mål gjennom Klimaloven og verdens mål gjennom Parisavtalen
- Benytter tømmer fra aktører som driver med ulovlig tømmerhogst, salg av ulovlig hogd tømmer eller avskoging, eller ødelegger tropiske regnskoger, fjerner primærskog eller fredede skoger (High Conservation Value Forests)
- Handler med dyre- og plantearter som bryter med internasjonale regler for handel med truede dyr og planter, eller som truer bestander av rødlistede arter
- Har virksomhet i områder som allerede har vannmangel, eller der slik virksomhet ville ha kommet i konflikt med lokalsamfunnets behov

- Eksporterer våpen eller komponenter eksklusivt beregnet til bruk i våpen, til områder med systematiske og grove krenkelser av menneskerettigheter, utbredt korrupsjon, eller borgerkrig

- Er involvert i utvikling, testing, produksjon, lagring, eller transport av kontroversielle våpen eller komponenter eksklusivt beregnet på slike våpen, herunder klasevåpen, autonome våpen, antipersonellminer, atomvåpen, kjemiske våpen og biologiske våpen

- Har spesielt høy risiko for, eller konkrete mistenkte tilfeller av, korrupsjon, hvitvasking eller terrorfinansiering, herunder kunder som ikke har tilfredsstilt våre dokumentasjonskrav om reelle rettighetshavere eller midlenes opprinnelse.

- Driver utvinning/produksjon av kryptovaluta

- Produserer tobakk eller komponenter eksplisitt beregnet på slike produkter

- Har spesielt høy risiko for, eller konkrete mistenkte tilfeller av, grove og systematiske krenkelser av menneske- og arbeidstakerrettigheter.
- Produserer pornografisk materiale

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Policy for bærekraft og bærekraftstrategi
- Policy for kredittisiko og kredittstrategi

ANSVARLIG AVDELING

- BM
- PM
- Bærekraft

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 2.1** Kompetanseløft: Vedlikeholde kunnskap og bruke den i praksis
- 2.5** Bli sparekondens sparringspartner på bærekraft
- 2.6** Skape verdi langs hele verdikjeden til bærekraftige bygg
- 2.7** Hjelp SMB-kunden å lykkes: tilskudd, anbud, gründeratsning, sosial bærekraft
- 3.3** Hjelp kunden å unngå klima- og naturrisiko og spare energi
- 3.4** Ta posisjon innen fornybarfinansiering
- 3.5** Bli kundens sparringspartner i omstillingen: klimaregnskap, bærekraftrapportering, elektrifisering, sirkulærøkonomi

TILTAK

- Øke våre grønne eksponeringer for å nå målet om 7 % årlig reduksjon av karbonintensiteten til utlånporteføljen og redusere bærekraftsrisiko
- Aktivt jobbe for å redusere bærekrafts- og klimarisiko i vår utlånportefølge

OPPLÆRING

- Kompetanseløft: sosial bærekraft og elektrifisering

ESRS

MDR-A, MDR-P, E1-2-4, E2-2, E3-1, E4-2, E5-2, S4-4

GRI 201-2, FS7, FS8, FS10, FS11. 404-2,3

PRB 1.1, 2.2-4, 3.1-2, 6.1

FNS GC 1, 2, 4-9

SDG 8.3, 9.2, 9.3, 9.4, 11a), 16.4

MILJØFYRTÅRN 2066-70, 2072

EU-TAKSONOMI §3, §10-17

Ansvarlig rådgivning

Rådgivning er kjernevirksomheten til SpareBank 1 Sørøst-Norge, og vi skal behandle kunder og samarbeidspartnere på en ansvarlig, tillitvekkende og etisk måte. Tillit hos kunder, investorer og andre interessenter i samfunnet er viktig for oss som bank og vår rådgivning skal bygge opp under bankens strategi og vårt samfunnsansvar.

Hva ble gjort i 2023

Personvern

SpareBank 1 Sørøst-Norge håndterer store mengder personopplysninger som en del av daglig drift. Dette gjelder både personopplysninger om kunder og om egne medarbeidere.

Den overordnede målsettingen for alt arbeid med personvern i SpareBank 1 Sørøst-Norge er derfor gjennom en systematisk og risikobasert tilnærming å:

- Ivareta de registrertes personvern og sikre omdømmet til SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1-alliansen gjennom korrekt håndtering av personopplysninger
- Understøtte forretningsdriften ved at banken til enhver tid har kontroll på sin behandling av personopplysninger

- Sikre etterlevelse av personopplysningsloven og EUs personvernforordning (GDPR), øvrig personvernregelverk og relevante bransjenormer

Dette vil skape tillit hos kunder, medarbeidere, samarbeidspartnere, eiere og tilsynsmyndigheter, og kunne skape nye forretningsmuligheter.

I 2023 har vi:

- Gjennomført opplæring innen personvern av bankens styre og utvalgte ansattgrupper.
- Forbedret bankens behandlingsoversikt, som beskriver bankens behandling av personopplysninger.
- Bidratt til vurdering av personvernkonsekvenser i forbindelse med implementering av nye produkter og tjenester.

6

Antall personvernavig meldt til Datatilsynet

0

Antall pålegg eller sanksjoner fra Datatilsynet

Etikk og god forretningsskikk

Konsernets virksomhet er avhengig av tillit fra kunder, offentlige myndigheter og samfunnet ellers. Konsernets medarbeidere skal opptre på en forutsigbar måte, ha høy etisk standard og vise respekt for konsernets tradisjon som en lokalt forankret sparebank. Det er utarbeidet en egen policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk (heretter policy for etikk) for konsernet, som er tilgjengelig på bankens nettsider. Den er styregodkjent, og revideres årlig. Etikk ligger som en del av kompetanseplanen for alle ansatte.

Våre ledere er rollemodeller og skal gjennom ord og handling fremme etterlevelse av policyen. Det forventes at ledere informerer nye medarbeidere om vår policy for etikk, setter etikk på dagsordenen, og legger til rette for god praksis i egen enhet. Våre medarbeidere skal gi faglig og ansvarlig rådgivning, og det forventes at ansatte har en bevisst holdning til etikk og integritet, opptre tillitsvekkende, ærlig og redelig, og følger retningslinjene som er satt i policy for etikk.

Vi aksepterer ingen form for handlinger som kan oppfattes som bestikkelser, korrupsjon eller forsøk på å påvirke saksbehandlingen på en utilbørlig måte. Alle ansatte skal unngå habilitetsproblemer eller interessekonflikter, og beslutninger og adferd skal bygge opp under bankens strategi og vårt samfunnsansvar.

Konsernet har ikke insentiver som motvirker god forretningsskikk. Morbank har ingen bonusordning, men en åpning for overskuddsdeling med alle ansatte. Gjennom vårt medlemskap i Finans Norge følger vi finansnæringens etikkplakat. Den forplikter oss til å unngå insentivsystemer som fremmer kortsiktig tenkning. Etikkplakaten forplikter oss også til å ta hensyn til alle våre interessenter, spre kunnskap om personlig økonomi til kunder, ha åpen og ansvarlig forretningsdrift, bidra til sunn konkurranse, samt følge opp eventuelle brudd med bransjestandarder. Viktige temaer innen forretningsskikk behandles regelmessig i styret og ledelsen og på lavere ledernivåer.

Konsernet har varslingskanaler både internt og eksternt hvor man anonymt kan varsle om bekymringer, utfordringer og kritikkverdige forhold (også innen bærekraft), inkludert om potensielt uetisk eller ulovlig oppførsel som kan være med på å skade konsernets omdømme eller finansielle situasjon. For å ivareta anonymiteten til varsler kan det benyttes en sikker elektronisk varslingsløsning som driftes av en tredjepartsaktør. Dersom varsler ønsker å forbli anonym overfor arbeidsgiver følges varselet videre opp av denne tredjeparten. Varselet går deretter videre til intern varslingsgruppe, som vurderer om varselet er et kritikkverdig forhold etter arbeidsmiljøloven. Varsler vil få tilbakemelding om sakens utfall via tredjepartsaktøren. Informasjon rundt

varslings og konsernets varslingskanaler er beskrevet i detalj på intranettet og ligger lett tilgjengelig for alle ansatte. Det er ikke gjennomført opplæring eller trening rundt disse kanalene i 2023, men dette er planlagt i 2024. Det er ikke mottatt noen varsler i 2023.

Policy for etikk forplikter alle ansatte i konsernet til å følge gjeldende konkurranselovgivning. Konsernet er også opptatt av at samarbeidet med andre aktører i SpareBank 1-alliansen ikke skal hindre fri markeds konkurranse. Det er derfor utarbeidet en policy for å håndtere konkurranselovgivningen i slike tilfeller. Den gjelder både direkte samarbeid med andre SpareBank 1-banker; felles eie av selskaper (direkte, via SpareBank 1 Utvikling DA, via SpareBank 1 Gruppen AS eller via SpareBank 1 SamSpar AS); og samarbeid om innkjøp, produkt- og tjenesteutvikling (både via SpareBank 1 Utvikling DA og SpareBank 1 SamSpar AS).

I 2023 har vi:

- Sørget for at alle ansatte har satt seg inn i policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk.
 - o Ved nyansettelser må alle ansatte lese og signere policyen.

Data- og informasjonssikkerhet

0

Antall kjente tilfeller
av korrupsjon

SpareBank 1 Sørøst-Norge jobber kontinuerlig med å sikre våre data og systemer slik at kunder og ansatte skal kunne bruke tjenestene på en sikker måte. Vi jobber risikobasert med temaet og gjennomfører sårbarhetsanalyser, trussel- og risikovurderinger. Disse vurderingene danner grunnlag for forbedring og sikkerhetstiltak.

Blant de største truslene banken har identifisert er:

- Datainnbrudd med tyveri av informasjon. Datainnbrudd er å skaffe seg tilgang til hele eller deler av et datasystem uten lov, for eksempel ved å utnytte svakheter i en programvare eller misbruke brukernavn og passord.
- Leverandørkjedeangrep: Først angripes en leverandør, deretter kunden eller andre leverandører som inngår i kjeden.
- Tjenestenektangrep (også kjent som DDoS-angrep (Distributed Denial of Service)), hvor angriperen

forsøker å hindre at legitime brukere får tilgang til en tjeneste eller informasjon, for eksempel e-post eller nettsider, ved å angripe en nettressurs.

SpareBank 1 Sørøst-Norge jobber kontinuerlig med tekniske tiltak. Samtidig jobber vi også med å styrke vår sikkerhetskultur og kompetanse på området for å gjøre oss bedre rustet i kampen mot digitale angrep.

I 2023 har vi blant annet:

- Gjennomført sikkerhets- og risikovurderinger ved implementering av nye produkter og tjenester.
- Gjennomført opplæringsprogram på informasjonssikkerhet for alle ansatte
- Oppdatert beredskapsplanverket.

Etterlevelse og åpenhet

Etterlevelse av lovverk og retningslinjer samt åpenhet er en forutsetning for å bevare SpareBank 1 Sørøst-Norges integritet og tillit fra kunder, samarbeidspartnere og samfunnet. Vi skal alltid kunne gjøre rede for våre beslutninger og handlinger, og hvilke avgjørelser og dokumentasjon som ligger til grunn. Vi oppfordrer også våre kunder og samarbeidspartnere til åpenhet og etterlevelse av lovverk og rutiner.

I 2023 har vi:

- Gjennomført internkontroller på bærekraftsaspekter, herunder kontroller knyttet til investeringsrådgivningssaker og vurdering av kunders bærekraftsprefranser, kontroll av kvalitet på bærekraftvurderinger av lån i bedriftsmarkedet – i lys av kredittstrategi og policy for bærekraft – samt kontroller knyttet til lov om bærekraft (offentliggjøringsforordningen og klassifiseringsforordningen) og åpenhetsloven.
- Holdt faste kvartalsvise møter mellom avdelingene compliance og bærekraft for overvåking av regelverksutvikling på bærekraftområdet.
- Ferdigstilt første del av kompetanseløft for hele organisasjonen på bærekraftsområdet, og startet andre fase, som handler om å ta kompetansen i bruk i det daglige arbeidet.
- Utviklet et kurs sammen med BI om bærekraft for eiendomsmeglere og administrativt ansatte i meglerforetak, godkjent av Finanstilsynet, som våre eiendomsmeglere har gjennomført.
- Gjennomført Agenda Bærekraft, konsernets årlige bærekraftsuke, der de ansatte fikk en innføring i temaer som fordommenes psykologi; sammenhengen mellom mentale og økonomiske vansker; bransjenorm for finansiell inkludering; utenforskap; samt bankens eget arbeid for likestilling, mangfold og inkludering.
- Tilbudt tjenesten Vedlikeholdskalenderen, en tjeneste til boligeiere, som gir dem råd og tips for å vedlikeholde boligen sin. Vedlikehold er skadeforebygging i praksis, som bidrar til god utnyttelse av ressurser som allerede er i bruk og som er med på

å redusere avfall. Tjenesten er en åpen løsning på nettsiden.

Likestilling, mangfold og inkludering

SpareBank 1 Sørøst-Norge skal jobbe aktivt for likestilling, mangfold og inkludering både i egen virksomhet og overfor kunder og samarbeidspartnere. Les mer om vårt arbeid i egen virksomhet under «Våre medarbeidere». Det eksterne perspektivet er vel så viktig som det interne. Som en betydelig finansaktør har SpareBank 1 Sørøst-Norge stor påvirkningskraft, og vi skal bruke denne kraften til å påvirke våre kunder, leverandører og samarbeidspartnere i positiv retning.

Vi skal stille krav til likestilling, mangfold og inkludering til de største aktørene vi jobber med, og fremme likestilling blant våre kunder gjennom produkter og tjenester vi leverer. Banken vil ha medarbeidere som reflekterer og rådgir samfunnet den er en del av uavhengig av kulturell bakgrunn, etnisitet og religion og kjønn. Vi har nulltoleranse for diskriminering, både på arbeidsplassen og mot kunder, samarbeidspartnere og samfunnet ellers.

Banken tilbyr også kundene juridisk assistanse, i samarbeid med Legalis. Særlig hjelp med å utforme samborderkontrakt er viktig for å sikre begge parter i forholdet økonomisk.

I 2023 har vi:

- Revidert spørsmålene i ESG-modulen for å bedre forstå hvordan våre bedriftskunder ivaretar menneske- og arbeidsrettigheter i egen virksomhet og mot leverandører.
- Besluttet å opprette et mangfoldsforum som involverer forretningssiden vår, slik at vi bedre kan utnytte påvirkningskraften vår ut mot kunder, leverandører og samarbeidspartnere.

Veien videre

- Mangfoldsforum skal i gang, og skal blant annet sette mål og handlingsplan for videre arbeid med likestilling, mangfold og inkludering internt og eksternt.
- Utvalgte miljøer, inkludert kundeservice i personmarkedet, vil få et kompetanseløft på digital og finansiell inkludering, med særlig vekt på hvordan vi kan hjelpe eldre å mestre digitalbanken.
- Opplæring og bevisstgjøring om varslingskanaler

Risiko og muligheter

Ansvarlig rådgivning som bygger tillit, er vesentlig for SpareBank 1 Sørøst-Norge. Både i daglig drift og forretningsutvikling er det nødvendig å behandle kundenes og de ansattes personopplysninger på en forsvarlig måte. Finansbransjen er kontinuerlig utsatt for nye korrupsjonsmetoder. Økt og tettere samarbeid med blant annet SpareBank 1-alliansen,

aktører i verdikjeden og andre i finansbransjen vil styrke vår kompetanse og redusere risiko knyttet til nye korrupsjonsmetoder.

Likebehandling av kunder kan generelt være en utfordring for bank og finans. For eksempel får bedrifter startet av kvinner sjeldnere finansiering, noen grupper mangler BankID eller Vipps og blir dermed digitalt ekskludert, det fysiske banklokalet kan være lite tilgjenge-

lig, eller bankens ansatte speiler ikke mangfoldet blant kundene godt nok. Vi er fysisk til stede i lokalsamfunnene våre i langt større grad enn de fleste andre banker, og hvis vi kan utmerke oss med likebehandling også på andre områder kan vi bli attraktive for flere av disse gruppene. Også overfor våre næringskunder kan vi sette søkelyset på å redusere utenforskap. Det støtter lokal næringsutvikling og kan bidra til å skape arbeidsplasser.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Policy for forebygging og håndtering av interne misligheter
- Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk
- Policy for håndtering av interessekonflikter
- Policy for godtgjørelse
- Policy for personvern
- Policy for eierstyring og selskapsledelse
- Policy for egnethetsvurdering
- Policy for compliance
- Standard for varsling av kritikkverdige forhold
- Policy for bærekraft

ANSVARLIG AVDELING

- Compliance
- HR

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 1.3 Etterleve sanksjonsregelverket
- 1.5 Ivareta IT-sikkerhet
- 1.6 Ivareta personvern
- 1.7 Være proaktiv og rådgi kundene
- 1.8 Ta samfunnsansvar (dele kunnskap)
- 2.1 Kompetanseløft: Vedlikeholde kunnskap og bruke den i praksis
- 2.3 Sosial bærekraft: Likestilling, mangfold og inkludering

OPPLÆRING

- Alle ansatte: nanolæringer om informasjonssikkerhet
- Styret og utvalgte ansatte: opplæring i personvern
- Alle rådgivere autorisert via Finansnæringens Autorisasjonsordninger (FinAut) gjennomfører årlig kompetanseoppdateringer på sine fagområder, samt i etikk og god skikk
- Alle ansatte som selger forsikring gjennomfører årlig 15 timer etterutdanning
- Alle ansatte i Risk og Compliance skal bli trygge på bærekraftkrav, retningslinjer, lovverk og risikoer
- Rådgivere: kurs i sosial bærekraft i kunderelasjon

TILTAK

- Bærekraft- og klimarisikovurderinger
- Internkontroller kvartalsvis på bærekraft
- Søkelys på sosial bærekraft i kunderelasjon
- Kompetanse- og egnethetsvurdering av styret

GRI 205-2,3 og 418-1
404-2,3

PRB 5.1, 5.2

FNs GC 2, 10

SDG 16.5

ESRS GOV-3, S4-1,
S4-3, S4-4, G1-1, G1-3,
G1-4

Arbeid mot økonomisk kriminalitet

I bærekraftstrategien er bekjempelse av økonomisk kriminalitet en stor del av vårt arbeid for å drive ansvarlig. Vi ønsker å ta et ansvar ut over det som er lovpålagt; vi har både kompetanse, ressurser, mulighet til å påvirke positivt, og behov for å redusere risiko innen svindel, hvitvasking og terrorfinansiering.

Økonomisk kriminalitet er et samfunnsproblem som rammer både enkeltpersoner og næringslivet. Kriminaliteten som rammer finanssektoren blir stadig mer kompleks, og har innvirkning på tilliten i samfunnet. Konsernets innsats for å forebygge og avdekke kriminalitet blir derfor viktigere.

Finansnæringen har en sentral samfunnsfunksjon og utgjør en viktig del av den kritiske infrastrukturen i Norge. Uten fungerende betalingssystemer vil samfunnsmaskineriet stoppe opp. Konsernet er klar over sitt samfunnsansvar og jobber kontinuerlig for å forebygge og begrense muligheten til å utnytte vårt tjenestetilbud til kriminelle formål. Dette arbeidet knyttes opp mot bærekraftsmål 16, delmål 16.4, om å redusere ulovlige finans- og våpenstrømmer samt bekjempe alle former for organisert kriminalitet.

Bankens avdeling for økonomisk kriminalitet er delt inn i to hovedansvarsområder: 1) arbeid mot hvitvasking, terrorfinansiering, og sanksjoner, og 2) kundesikkerhet.

Bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering, og etterlevelse av sanksjoner

Hvitvasking av penger er en forutsetning for at lovbrysterne skal få utnyttet utbyttet fra de fleste former for kriminalitet, fra ulovlig våpenhandel og narkotika til menneskesmugling og terrorisme. Stopper vi hvitvasking bidrar vi derfor til å skape tryggere samfunn og tillit til det finansielle systemet.

Kundesikkerhet: bekjempe svindel og bedragerier

Svindel og bedrageri kan være rettet mot offentlig så vel som privat sektor. I offentlig sektor kjennetegnes dette ofte ved utnyttelse av tillitsbaserte støtteordninger, som offentlige trygde- og subsidieordninger. I tillegg kommer skatte- og avgiftsunndragelser. Bedrageri mot private kan deles inn i bedrageri mot privatpersoner eller mot næringsaktører/bedrifter. Dette er en utbredt kriminalitetsform som kan ha store konsekvenser for dem som rammes. Flere saker viser at midler som stammer fra bedrageri brukes til å finansiere annen form for kriminalitet, eksempelvis hvitvasking av penger.

Hva ble gjort i 2023?

- Økt informasjonsarbeid både ut mot kunder og internt i konsernet:
 - Foredrag om økonomisk kriminalitet for kunder
 - Opplæring internt (6–8 digitale kurs for alle ansatte, samt webinarer med ulike tema)
 - Utarbeidet opplæringsløp for nyansatte
- Tettere samarbeid med blant annet SpareBank 1-alliansen og tverrfaglig samarbeid internt i banken:
 - Etablerte faste møter med SpareBank 1 Utvikling for å utveksle erfaringer og samarbeid om transaksjonsovervåkning.
 - Opprettet egne roller dedikert til henholdsvis person- og bedriftsmarkedet, for å styrke samarbeidet med disse avdelingene.
 - Etablerte grupper i person- og bedriftsmarkedet med særlig kompetanse på å bekjempe økonomisk kriminalitet.
- Styrket arbeidet mot økonomisk kriminalitet ytterligere, ved å øke bemanningen fra 9 til 11 årsverk.
- Videreutviklet saksbehandlingsverktøy og innsamling av data for å forbedre det statistiske grunnlaget:
 - Sikre kvalitet og effektivitet av analysearbeidet
 - Etablerte og reviderte standarder og arbeidsinstruksjoner som sikrer at saker bankens ansatte melder inn til Økonomisk kriminalitet holder god kvalitet.
 - Det er etablert en prosess hvor en robot gjør tiltak, blant annet sperringer, i saker hvor kunder er utsatt for mulig svindel eller svindelforsøk.
 - Det er etablert en digital reklamasjonsløype for innmelding av svindler som gjelder kontotransaksjoner fra nett-/mobilbank.

Tall hvitvasking og terrorfinansiering

Tall per 31.12.2023:

Antall flagginger		Antall fullførte tiltak		Antall innsendte mistenkelige transaksjoner	
2022	2023	2022	2023	2022	2023
Ca. 21 000	15 973	1 291	2 264	325	275

Arbeidet har blitt mer treffsikkert det siste året: mens hver 16. flagging resulterte i et gjennomført kundetiltak i 2022, resulterte hver 7. flagging i 2023 i kundetiltak. Det jobbes hele tiden med analyse av transaksjonsovervåkingen vår, for å øke treffsikkerheten.

Tall kundesikkerhet

Det var en betydelig økning i antall svindelsaker i 2023. Det er per nå ikke mulig å identifisere eksakte tall for svindel da svindelofrene ofte blir svindlet i flere kanaler. En svindelsak kan dermed bestå av reklamasjoner på VISA, kredittkort, nettbank og Vipps. Svindler knyttet

til reklamasjoner på kredittkort og Vipps-transaksjoner behandles internt hos disse selskapene og ikke i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Basert på innsamlede data estimerer vi likevel følgende tall for etter 2023 kontotransaksjoner og korttransaksjoner:

Estimerte tall knyttet til svindelsaker: kontotransaksjoner

Kategori	2022	2023
Antall behandlede svindelsaker, kontotransaksjoner	197	236
*Potensielt tap f.eks. rene kortsvindler	9 487 000	12 865 478
**Reddet	6 220 000	4 648 105
Tap som bæres av kunden	2 833 000	5 952 875
Tap som bæres av banken	434 000	1 840 393

* Potensielt tap er summen av de transaksjoner som ble overført ut av banken i forbindelse med svindelen, inkl. kort og Vipps.

** Reddet er de pengene som banken har fått tilbakeført fra mottakende virksomheter ifm. svindelen, eller som vi har klart å forhindre at har gått ut av kundens konto.

Estimerte tall knyttet til svindelsaker: korttransaksjoner

Kategori	2022	2023*
Antall behandlede svindelsaker med kort	723	1 188
Samlet tap kortsvindler	5 449 530	6 626 008
Tap som bæres av banken	1 877 000	2 992 928
Tap som bæres av kunden	1 805 615	832 903
Tap som bæres av kortselskapene	1 767 914	2 800 176

* Tall 11-28.11.23. Tall 29.11-31.12.23 er ikke med i denne statistikken fordi Nets har overtatt bankens behandling av disse sakene fra den aktuelle datoen.

Veien videre

- SpareBank 1 Sørøst-Norge vil fortsette å forbedre rutiner og etterlevelse, gjennom: Økt informasjonsarbeid og opplæring internt i form av faglig oppdatering, fysiske møter på lokalbankkontor minst årlig, temaforedrag på Teams, og fokusuke med foredrag og aktiviteter for hele konsernet.
- Økt fokus på kundepleie og -oppfølging, spesielt i svindelsaker hvor våre kunder er svindelofferet. Slik tar vi vare på kunden, forebygger mot ytterligere hendelser, og tar samfunnsansvar.
- Informasjonsarbeid ut mot markedet og kundene våre: Foredrag, eksempelvis for pensjonistforeninger, idrettsforeninger, minoritetsfellesskap og utdanningsarenaer, men også når kunden tar kontakt med banken.
- Økning av bemanningen i Økonomisk kriminalitet med ytterligere 2–3 årsverk i løpet av våren 2024. Oppbemanningen gjelder både operativt team og fagressurser.
- Økt bruk av robotiserte prosesser i arbeidet med å innhente oppdaterte opplysninger fra bankens kunder.
- Ytterligere forbedring av IT-systemer for å sikre mer effektive arbeidsprosesser.
- Å inkludere i relevante rutiner spørsmål om etterlevelse av sosiale minstestandarder i tråd med EU-taksonomien

Risiko og muligheter

Risikoen ved å ikke bekjempe økonomisk kriminalitet er å bryte lovkrav og svekke bankens omdømme hos kunder og i samfunnet ellers. SpareBank 1 Sørøst-Norges arbeid mot økonomisk kriminalitet bidrar til finansiell stabilitet, reduserer faren for hvitvasking og terrorfinansiering og beskytter bedrifter og enkeltmennesker mot svindel og bedragerier.

Kunstig intelligens (AI)

Kunstig intelligens (AI) er en risiko ved at kriminelle raskt når ut til mange, og kan bruke mer sofistikerte og overbevisende fremgangsmåter ved blant annet svindel. AI kan for eksempel kloner nettsteder i løpet av sekunder og tilpasse dem basert på originalen, for å gi et reelt inntrykk til brukeren.

På den andre siden kan AI gi banken store muligheter for å effektivisere overvåking. Det kan identifisere mistenkelige transaksjoner og mønstre.

Uroligheter i verden

Økt politisk ustabilitet og konflikter som krigen i Ukraina kan skape et gunstig miljø for ulovlige økonomiske aktiviteter, inkludert hvitvasking.

På den annen side kan internasjonalt samarbeid styrkes for å takle grenseoverskridende hvitvasking i lys av globale uroligheter.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Policy for tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering

ANSVARLIG AVDELING

- Økonomisk kriminalitet

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 1.1** Forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering
- 1.2** Forebygge svindel mot kundene
- 1.3** Etterleve sanksjonsregulverket
- 1.4** Bekjempe cyber-trusler
- 1.5** Ivareta IT-sikkerhet
- 1.7** Være proaktiv og rådgj kundene
- 1.8** Ta samfunnsansvar (dele kunnskap)
- 2.1** Kompetanseløft: Vedlikeholde kunnskap og bruke den i praksis

OVERORDNEDE TILTAK

- Økt fokus på bruk av digitale verktøy
- Tett samarbeid med SpareBank 1-alliansen
- Informasjonsarbeid internt og eksternt: foredrag, opplæring m.m.

GRI SB1SON-1, 205-1,2,3, 404-2,3

PRB 5.1

FNs GC 2, 10

SDG 16.4

SFDR PAI 11

ESRS G1-3, G1-4, S4-4

EU-TAKSONOMI §3(c), §18

OPPLÆRING

- Rollebaserte e-læringscase gjennom året for alle ansatte, for eksempel korrupsjon og interessekonflikter, sanksjoner, trender og bærekraft
- Avdelingsdiskusjoner basert på casene

Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling

Som en sentral regionbank i Sørøst-Norge, spiller SpareBank 1 Sørøst-Norge en nøkkelrolle i å styrke det lokale næringslivet og samfunnet som helhet. Med vår gode forståelse av lokale behov og vår ekspertise innen rådgivning, skaper vi verdifulle og langvarige kundeforhold.

Engasjement i lokalsamfunnet

Idrett og kultur er viktige for vårt lokalsamfunn. Derfor bidrar vi med midler og heier frem både små og store hverdagshelter i jakten på deres drømmer. Vi er til stede der du bor og støtter alt fra festivaler, håndball- og fotballcuper til lag og foreninger som bidrar til å gjøre hverdagen litt bedre for alle i våre lokalsamfunn.

Våre sparebankstiftelser (Se side 149), som er blant våre største eiere, reinvesterer en stor del av bankens overskudd tilbake i samfunnet. Dette støtter lokale lag, foreninger og initiativer som fremmer gode oppvekstmiljø og utvikling. Stiftelsene støtter lokale prosjekter som skaper verdi over tid – og som er til nytte og glede for mange.

Verdiskaping i lokale bedrifter

Vårt «Bedriftsløfte» handler om å styrke og utvikle små og mellomstore bedrifter (SMB) i Sørøst-Norge. Med mål om å være den ledende banken for SMBer, fokuserer vi på å støtte virksomheter som er avgjørende for regionens økonomi. SMBer utgjør en stor del av arbeidsmarkedet i vårt område, og ved å støtte disse bedriftene, bidrar vi

til å redusere arbeidsløshet og fremme jobbskaping.

PRB
2.1

I tråd med prinsippene for ansvarlig bankvirksomhet, forplikter vi oss til å bidra aktivt til veksten og suksessen til lokale SMB-er.

Vår innsats er ikke bare viktig for økonomien, men også for å skape et sterkere, mer inkluderende samfunn.

For å styrke SMBene har vi derfor hatt følgende mål i 2023, og vil ha samme mål om årlig forbedring fra 2023 til 2024:

- øke våre bedriftskunders innvilgede søknader om tilskudd fra det offentlige med 5 prosent i 2023 sammenlignet med 2022, hvor bankens kunder fikk godkjent 117 søknader om tilskudd fra offentlige støtteordninger.¹ Data fra de offentlige støtteordningene var ikke tilgjengelige for 2023 tidsnok for å inkluderes i årsrapporten.
- øke bruken av Konjunktur Sørøst (besøk på nettsider og deltagelse på arrangementer) med 10 prosent i 2023 sammenlignet med 2022.

	2022	2023	% endring
Bruk av Konjunktur Sørøst	Ca. 8 647	Ca. 6 868	-21 %*

¹ Offentlige støtteordninger inkludert er ENOVA, Innovasjon Norge, SkatteFUNN, Forskningsrådet, og Regionalt forskningsfond (Vestfold og Telemark, og Viken).

Volum og andel av næringslån til mikro-SMBer

	Antall kunder	Utlån (mrd. nok)	% av totale næringslån
2022	11 352	17,8	77,4
2023	11 494	16,5	71,9

* 0-10 ansatte og maks 2 mEUR (21,907 mnok etter kurs per 31.12.2022, 22,481 mnok etter kurs 31.12.2023) saldo på utlån/kreditt. Nedgangen i utlån til SMBer kan ha sammenheng med den generelt mer krevende markedsituasjonen i 2023.

Hva ble gjort i 2023?

Konsernet har i 2023 støttet lokal næringsutvikling og lokalt samfunnsansvar blant annet ved å:

- Gjennomføre ZURF-programmet og se på flere muligheter for vekst og synergier for lokal næringsutvikling som følge av programmet
- Bidra aktivt i utviklingen av et kompetansetilbud til SMBer i samarbeid med FNs Global Compact og Miljøfyrtårn
- Bidra med kurs og propelljakt for lokale ungdomsbe-

drifter i samarbeid med Ungt Entreprenørskap

- Aktivt tilby vår kompetanse til oppstartsbedrifter via lokale avtaler med gründermiljøer
- Undersøke hvilke forventninger bedriftene og husstandene har til økonomi, investeringer og ulike temaer innen bærekraft. Forventningsundersøkelsene, de grundigste i sitt slag i Sørøst-Norge, ble gjort av Konjunktur Sørøst (konsernets konjunkturbarometer for Sørøst-Norge) både våren og høsten 2023, og viser lokale resultater for 17 ulike steder i Sørøst-Norge.

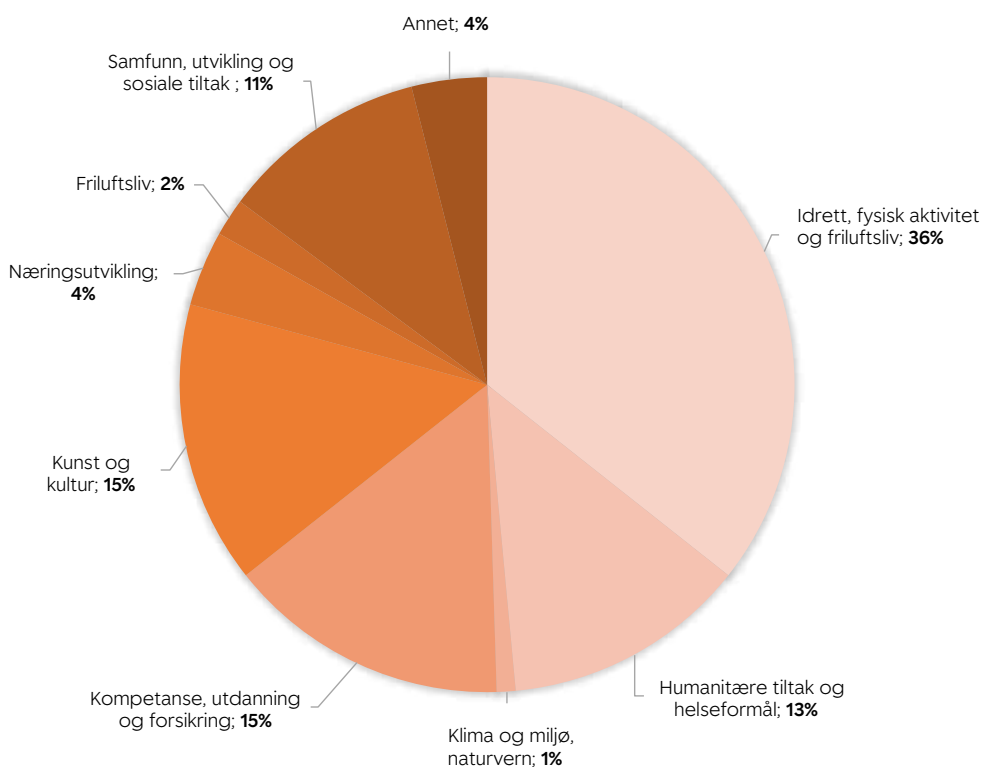
Vi formidlet resultatene i samarbeid med alle lokale næringsforeninger i markedsområdet.

- Koordinere sin satsing på samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge (USN) innenfor bærekraftig

regional utvikling og kompetanseutvikling

- Vedta innkjøpspolicy og retningslinjer for markedsføring, begge med egne punkter om å ta ekstra hensyn til lokale leverandører

Sparebankstiftelsene delte i 2023 ut 187,4 mill. kroner:

Veien videre

- Videreføre og utvide samarbeidsavtaler med program og næringshager som bidrar til bærekraftig og fremtidsrettet utvikling i vår region
- Bidra med kurs for ungdoms- og videregående skoler innen økonomi og karrierevalg i samarbeid med Ungt Entreprenørskap
- Bidra med kurs og kompetanseheving innenfor tema innen økonomi og selskapsstyring i lokalsamfunnene vi er en del av
- Samarbeide med andre aktører i regionen (f.eks. Universitetet i Sørøst-Norge) for å styrke kompetanse innenfor miljømessig og sosial bærekraft
- Presentere bærekraftbarometeret for Sørøst-Norge, som del av SpareBank 1s nye nasjonale bærekraftbarometer

Risiko og muligheter

Konsernet er lokalisert i et av de raskest voksende områdene i landet. Det gir oss flere muligheter til kraftfulle løft for lokal bo- og næringsutvikling. Sparebankstiftelsene har mye kapital; det muliggjør flere gode prosjekter og aktiviteter. Et tettere samarbeid med USN vil fortsatt være naturlig. Tiltak for å unngå eller redusere utenforskap er et mulig område for økt samarbeid med stiftelsene og USN, siden flere i Sørøst-Norge er utenfor arbeid og utdanning enn i resten av landet.

SpareBank 1 Sørøst-Norge skal være den personlige regionbanken som gir verdi til lokalt næringsliv, folk og samfunn. Den lokale dimensjonen skal styrkes, og arbeidet for å støtte lokale gründere er svært viktig.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Policy for bærekraft
- Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk

ANSVARLIG AVDELING

- Marked
- BM
- Bærekraft

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 1.8** Ta samfunnsansvar (dele kunnskap)
- 2.1** Kompetanseløft: Vedlikeholde kunnskap og bruke den i praksis
- 2.2** Satse på samfunnsansvar med stiftelsene
- 2.4** Konjunktur Sørøst: Dele kunnskap for lokal næringsutvikling
- 2.7** Hjelp SMB-kunden å lykkes: tilskudd, anbud, gründeratsning, sosial bærekraft

OVERORDNEDE TILTAK

- Konjunkturbarometeret Konjunktur Sørøst
- Undersøkelser av folks- og bedrifters forventninger 17 steder i Sørøst-Norge
- Rådgj små- og mellomstore bedrifter om støtteordninger

OPPLÆRING

- Informasjonsdeling om nærings- og samfunnsutvikling via Konjunktur Sørøst i diverse foredrag etc.
- Konjunktur Sørøst som del av opplæring for nyansatte

GRI 404-2,3

FNs GC 7-9

SDG 8.3, 8.5, 9.2, 9.4, 11 a), 13 a)

ESRS S3-4, S3-5

Etisk markedsføring

I SpareBank 1 Sørøst-Norge har vi fokus på at produkter og tjenester er enkle å forstå. All markedsføring skal skje på en etisk og forsvarlig måte slik at kunden lett kan oppdatere seg for å ta de rette beslutningene.

Vi følger Grønnvaskingsplakaten, og markedsfører ikke produkter som bærekraftige om de ikke er det. Vi følger også opp våre samarbeidspartnere med hensyn til miljø, sosiale forhold og ansvarlig drift, i tråd med konsernets bærekraftpolicy. Det er ikke rapportert om brudd på regelverk og retningslinjer for produkt- og tjenesteinformasjon og merking, kommunikasjon og markedsføring i 2023.

Hva ble gjort i 2023?

- Ansatte i markedsavdelingen gjennomførte kurs om grønnvasking, åpenhetsloven og sammenheng mellom merkevarebygging og bærekraft i februar 2023
- Signerte avtale som aktivitetspartner til Odds Ballklubb Kvinner, via prosjektet Like Muligheter
- Gjennomførte «Byttehelg» på tre ulike steder i regionen vår
- Som en del av «Skibanken», delte vi ut 60 par gratis ski til organisasjoner i vårt nærrområde
- Grønne/bærekraftige produkter og tjenester er

inkludert i våre digitale markedsaktiviteter

- Delte relevant innhold fra vårt konjunkturbarometer for Sørøst-Norge, Konjunktur Sørøst, i konsernets egne kanaler
- Nye retningslinjer for markedsføring dekker blant annet mangfold i billedbruk og sponning, personvern, grønnvasking, og kunstig intelligens

Veien videre

- Sikre god kjønnsbalanse i arbeidet med sponsorat og sponsoraktiviteter
- Definere aktivitetsplan for 2024 sammen med Odds Ballklubb Kvinner og Like Muligheter
- Gjennomføre Byttehelg på flere steder i regionen
- Initiativ overfor våre boliglånskunder på energimerking, energiltak og grønne boliglån
- Fortsette å dele relevant innhold fra Konjunktur Sørøst i konsernets egne kanaler
- Integre grønne/bærekraftige produkter og tjenester i kampanjeuttak

- Oppdatere oss på regler for bærekraftpåstander og forbrukervern i det grønne skiftet

Risiko og muligheter

Markedet forventer ansvarlig markedsføring for å opprettholde tillit og et godt omdømme. Myndighetene bryr seg i økende grad om grønnvasking, og risikoen for bøter kan øke med nye direktiver for miljøpåstander og forbrukervern i det grønne skiftet. Risikoen er trolig størst i situasjoner der banken sitter på mer informasjon enn kunden. Vi vil også sikre samsvar mellom hva vi sier og hva vi gjør innen sosial bærekraft. Samtidig kan markedsarbeidet være bankens lyttepost hos kundene, bidra til produkt- og tjenesteutvikling på bærekraftområdet, og hjelpe kunder som ønsker å ta ansvar for miljø og sosiale forhold.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Policy for bærekraft
- Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk
- Retningslinjer for markedsføring

ANSVARLIG AVDELING

- Marked
- Bærekraft

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 1.8** Ta samfunnsansvar (dele kunnskap)
- 2.1** Kompetanseløft: Vedlikeholde kunnskap og bruke den i praksis

OPPLÆRING

- Bevissthet rundt temaet via blant annet risikoworkshop
- Kompetanseløft om bærekraft i markedsføring, og kommende regler om grønnvasking og miljøpåstander

TILTAK

- Integrering av bærekraft i markedsføringskampanjer og i merkevarearbeidet
- Sponsorstrategi hensyntar bærekraft
- Integrering av grønne/bærekraftige låneprodukter i kampanjer/aktiviteter
- Inngå avtale som aktivitetspartner via Like Muligheter

GRI 203-1 og 417-1,2,3

FNs GC 2

SDG 8.3, 9.4, 13.3, 16.5

ESRS S4-4

Bærekraft i sparing og plassering

Våre kunder investerer betydelige midler i verdipapirfondene vi distribuerer. Vi har derfor mulighet til å påvirke fondene til å legge mer vekt på miljø, sosiale forhold og selskapsstyring (ESG) i sine investeringer.

SpareBank 1 Sørøst-Norge følger SpareBank 1-alliansens retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond. Banken krever at forvaltere det inngås distribusjonsavtale med dokumenterer at de har bærekraftskrav til investeringene de gjør. SpareBank 1 ønsker å gjøre det lettere for kunden å velge verdipapirfond som passer dem, både med hensyn til avkastning og andre forhold relevant for samfunnet og kundene. Derfor vil vi tydelig merke hvilke fond som er, og ikke er, i tråd med våre retningslinjer.

Hva ble gjort i 2023?

- Banken tok i bruk et verktøy SpareBank 1 Utvikling DA lanserte for investeringsrådgivere. Det inkluderer spørsmål for å avklare kundenes bærekraftpreferanser, i lys av offentliggjøringsforordningen, EU-taksonomien og MiFID II.
- SpareBank 1 Sørøst-Norge reviderte rutine for investeringsrådgivning slik at vi informerer kunden om bærekraftsrisiko i investeringer, og investeringsrisiko i bærekraftsinvesteringer, før kunden investerer.
- Oppdatering av SpareBank 1s bærekraft-retningslinjer for distribusjon av verdipapirfond.
- Det er gjennom året også lansert grønne innskuddsprodukter for både kunder i bedrifts- og privatmarkedet.

Konfliktene i verden rundt oss har økt oppmerksomheten rundt investeringene til fondene vi distribuerer. Fondene stoppet i 2022 all handel av verdipapirer og ekskluderte selskaper med eksponering mot Russland. Fagforbundet og Norsk Folkehjelp har i 2023 undersøkt om norske banker, inkludert SpareBank 1-bankene, har investert i selskaper knyttet til Israels aktivitet på Vestbredden og i Gaza. Vi tar funnene i kampanjen på alvor, og har fulgt opp kunder som har kontaktet oss. SpareBank 1 forventer at forvalterne av fond vi distribuerer ikke investerer i selskaper som medvirker til, eller er ansvarlig for, alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner. Vi sjekker jevnlig fondenes investeringer opp mot selskaper svartelistet av Norges Bank Investment Management og/eller FNs Global Compact. Sistnevnte støtter seg på vurderingene til FNs menneskerettsråd, som løpende følger opp og svartelister selskaper knyttet til konkrete menneskerettsbrudd. Hvis et fond har investert i et selskap som er svartelistet, skal forvalteren enten ekskludere investeringen eller påvirke selskapet til å fjerne skaden eller risikoen innen rimelig tid.

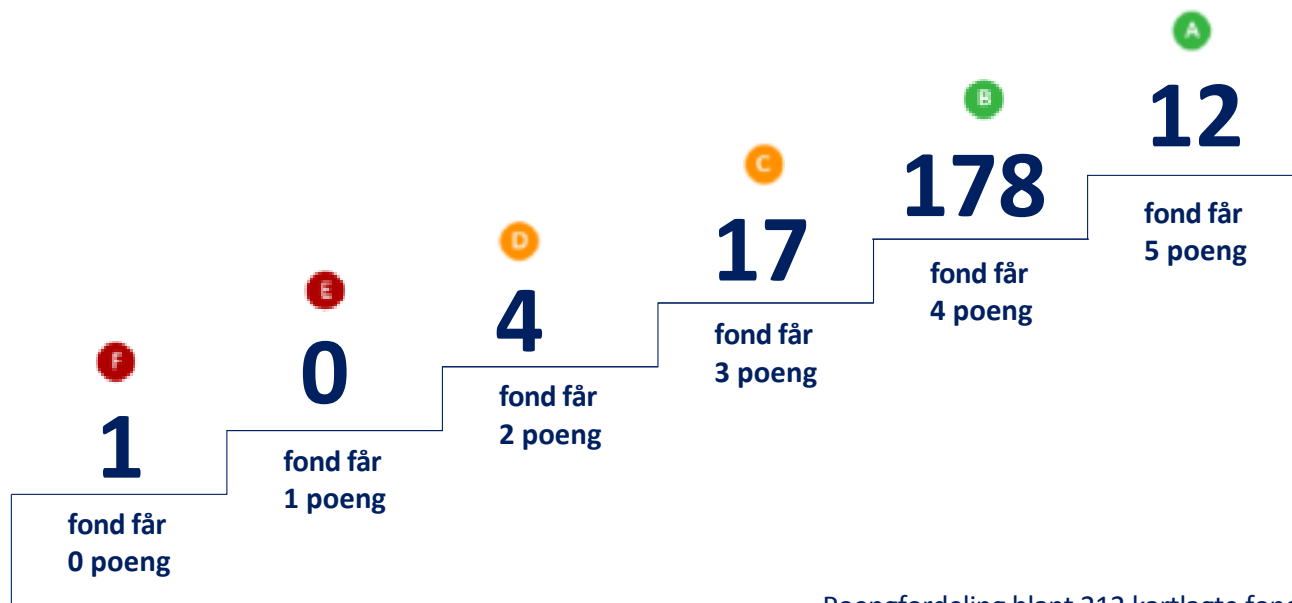
Gjennom våre retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond har vi definert hva vi **oppfordrer** til at forvalterne av verdipapirfondene vi distribuerer skal

gjøre innen bærekraft; hva vi **forventer** av dem; og hva vi **krever** av dem. Dersom en forvalter bryter med kravene og etter dialog med oss ikke endrer praksis, stopper vi distribusjonen av det aktuelle verdipapirfondet.

Vi forventer at fondsforvalterne er aktive eiere og ekskluderer selskaper og sektorer for å sørge for en mer bærekraftig utvikling for selskapet isolert sett, men også for samfunnet og miljøet. Dette kan også være viktig for at fondene skal gi våre kunder god avkastning. Forvalterne av fondene vi distribuerer skal signere FNs prinsipper for ansvarlige investeringer og rapportere på hvordan de etterlever dem.

SpareBank 1 lanserte ESG-merking av fond i 2020. Merkingen viser hvordan selskapene har dokumentert det arbeidet de gjør med bærekraft gjennom ansvarlig eierskap, samfunnsnyttige investeringer eller eksklusjon. For å kartlegge fondenes ESG-forhold har forvalterne måttet besvare et spørreskjema som dekker tre kriterier: negativ screening, positiv screening og aktivt eierskap. Basert på svarene har fondene fått en karakter fra A til F. I tillegg gjøres stikkprøver for å sikre at fondene har fått riktig karakter. Merkeordningen er under oppdatering, se under, derfor hentet vi ikke inn ny ESG-informasjon fra forvalterne for 2023. Slik ordningen fungerer per 31.12.23 møter fond med karakter A, B eller C våre minimumskrav innen bærekraft, og kan inkluderes blant våre anbefalte fond hvis de møter andre kriterier.

Tabellen under viser fordelingen av karakterene for 2023 i merkeordningen. Karakteren til fondene som var i distribusjon i 2022 er uendret. Vi har i løpet av året utvidet tilbudet av fond som har bærekraft som formål (Artikkel 9-fond), fordi kundene etterspør dette. 11 nye fond har kommet til i 2023; 4 har fått karakter A, 7 karakter B.

De aller fleste fondene får karakter B. Vi mener dette er fond med aktive porteføljeforvaltere som har en god tilnærming til miljø- og samfunnsmessige forhold.

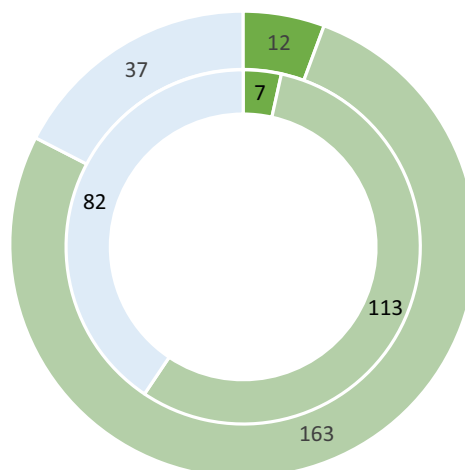
- Kun én av fondsforvalterne (som forvalter 5 fond) oppgir at de ikke stemmer på generalforsamling.
- Samtlige forvaltere oppgir at de har signert FNs prin-

sipper for ansvarlige investeringer og rapporterer på etterlevelse.

Grunnlaget for fondsmerkingen er en analyse av alle 212 verdipapirfond SpareBank 1-alliansen distribuerer. Tabellen under viser antall fond som tilfredstilte de ulike kriteriene i undersøkelsen:

Screening	2022 202 fond totalt	2023 212 fond totalt
NEGATIV SCREENING, fondet investerer ikke i selskaper som:	2022	2023
Investerer i kontroversielle våpen	201	211
Investerer i våpen eller militært utstyr til restriktive land	199	209
Får vesentlige deler av sine inntekter fra termisk kull, eller som baserer vesentlige deler av sin virksomhet på termisk kull	193	203
Bidrar til alvorlig miljøskade	199	209
På et aggregert selskapsnivå fører til uakseptable nivåer av klimagasser	185	195
Er involvert i alvorlige brudd på menneskerettigheter	199	209
Er involvert i alvorlige brudd på individuelle rettigheter i krig og konflikt	196	206
Er involvert i grov korrupsjon	194	204
Investerer i tobaksproduksjon	187	197
POSITIV SCREENING	2022	2023
Fond som gjennomfører positiv seleksjon av selskaper basert på samfunnsnyttige ikke-finansielle forhold	9	13
AKTIVT EIERSKAP	2022	2023
Fond som i sitt aktive eierskap kommuniserer med selskapene om ESG	199	209
Fond som i sitt aktive eierskap kommuniserer med selskapene om ESG og stemmer på generalforsamlinger	197	207
Fond som rapporterer offentlig om hvordan aktivt eierskap utøves	199	209

Både retningslinjene for fond som anbefales og distribueres av SpareBank 1 og merkeordningen ble revidert i 2023 i lys av kravene i offentliggjøringsforordningen (SFDR; Lov om bærekraftig finans, se kapittel «Ansvarlig utlån» for mer informasjon). I vår oppfølging av fondsforvalterne undersøkte vi hvorvidt og hvordan de kategoriserer sine fond etter offentliggjøringsforordningen til EU. I 2023 kan totalt 163 fond kategoriseres som Artikkel 8 (vektlegger miljømessige og sosiale aspekter), mot 113 i 2022, og 12 som Artikkel 9 (har bærekraftige investeringer som formål), opp fra 7 fond i 2022. Kun Artikkel 9-fond kan få toppkarakter i vår merkeordning. I tillegg må fondet innfri alle SpareBank 1s forventninger.

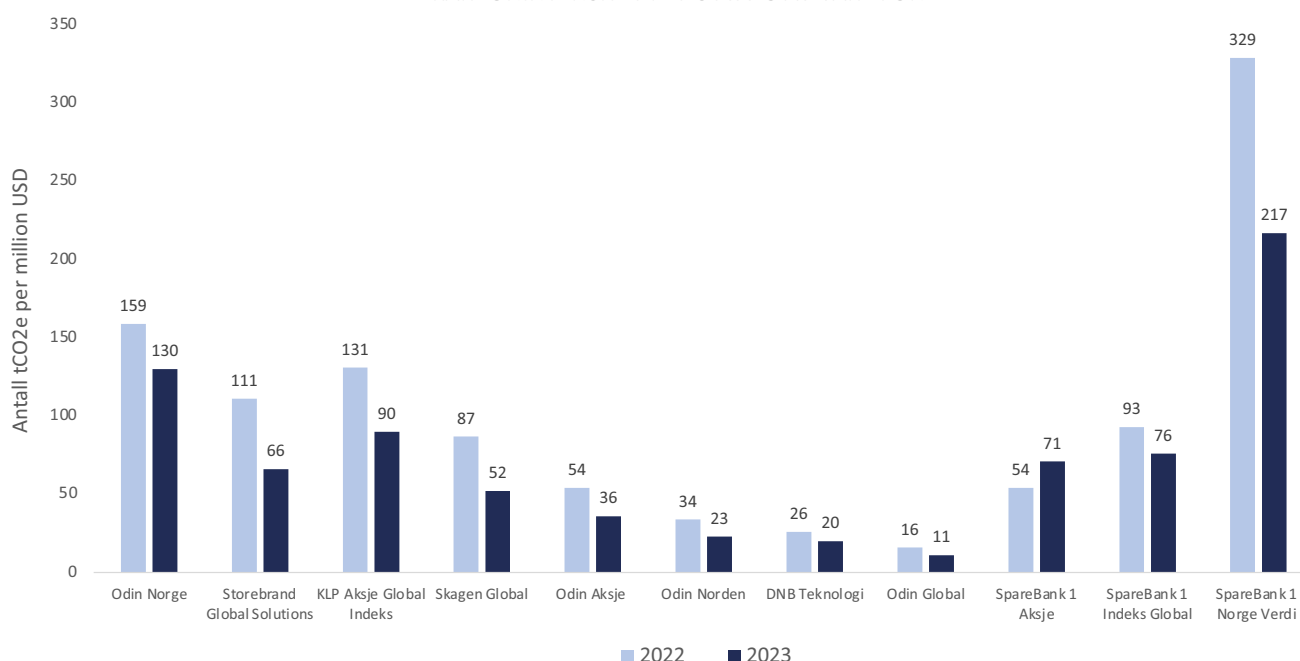
■ Artikkel 9 ■ Artikkel 8 ■ Ikke oppgitt

Figuren viser antall Artikkel 9- og 8-fond i 2022 (innerste sirkel) og 2023 (ytterste sirkel).

En betydelig andel av verdipapirfondene banken distribuerer er fra ODIN, eid av SpareBank 1. Alle ODINs aksjefond er Artikkel 8-fond (Odin Aksje består av flere Odin-fond hvor alle er artikkel 8 eller 9), unntatt artikkel 9-fondene ODIN Bærekraft og Odin Sustainable Corporate Bond. SpareBank 1-fondene er artikkel 8-fond. SpareBank 1 har begynt dialogen rundt fondenes

karbonintensitet med forvalterne. Vi har et betydelig fotavtrykk – og mulighet til å påvirke i positiv retning – både på klima, avfall og ressursbruk gjennom fondsmidlene vi forvalter på vegne av våre kunder. Karbonintensitet er én mulig samleindikator for slik påvirkning.

KARBONINTENSITET I ET UTVALG AV VÅRE FOND

Kilde: Morningstar Direct, tall oppdatert oktober/november 2023

Karbonintensiteten (utslipp per dollar under management) varierer betydelig mellom fondene. Den må analyseres i lys av hvilke bransjer forvalterne investerer i, og hvordan de følger opp porteføljeselskapene på bærekraft. ODIN Norge og SpareBank 1 Norge Verdi er for eksempel mer eksponert mot olje og gass enn de andre fondene i oversikten, og har derfor høyere karbonintensitet. Men hvis disse to fondene påvirker selskapene til en raskere grønn omstilling kan bærekraftseffekten likevel være større enn hos andre fond. Karbonintensiteten deres har gått ned det siste året. Det samme gjelder alle andre utvalgte fond, unntatt SpareBank 1 Aksje. Dette er et fond-i-fond, der beholdningen har blitt utvidet for å redusere portefølje- og forvalterisiko. Dette økte eksponeringen noe mot fossil energi.

Veien videre

- Den reviderte merkeordningen fases inn i første halvdel av 2024. Scoringsmetodikken vil støtte seg mindre på informasjon innhentet fra forvalter, og mer på klassifiseringen av fondene under offentliggjøringsforordningen, samt mer objektiv ESG-informasjon fra en leverandør av ESG-data.
- Kundene skal få tydeligere informasjon om fondenes eksponering mot fossil energi (også fond med god bærekraftmerking kan ha slik eksponering, hvis de har som formål å sikre klimaomstilling).
- Kartlegge status per kjønn på sparevolum og fondsbeholdning, og vurdere markedstiltak basert på resultatene.

Risiko og muligheter

Det er økende etterspørsel etter fond med en tydelig bærekraftprofil, og våre rådgivere har mulighet til å påvirke til bærekraftige investeringer gjennom balansert kundedialog. Konvensjonelle fond kan ha bærekraftsrisiko, men samtidig kan det være risikabelt å investere i dedikerte «bærekraftfond» fordi de har et begrenset investeringsunivers.

En risiko knyttet til slike investeringer er dessuten mangel på informasjon og gode data for å klassifisere noe som bærekraftig; det kan være krevende for både oss som distributør og kundene våre å vite hvilke aktiviteter og investeringer som er å regne som bærekraftige. Det er viktig at vi unngår «grønnvasking» i informasjonen vi gir om verdipapirfond som har fokus på bærekraft. Dette er også et tema som opptar forbrukermyndighetene; EU innfører direktiv om bærekraftpåstander samt forbrukervern i det grønne skiftet, og villedende informasjon om bærekraft i verdipapirfond kan derfor etter hvert innebære både omdømmerisiko og bøter.

Sparingen hos privatkundene kan være ujevnt fordelt. Dette kan være en mulighet til å bedre vår posisjon innen sparing og plassering. Spare- og plasseringsvolum vil delvis være en funksjon av lønnsnivå, men ca. 48 prosent av våre kunder med fondsbeholdning er kvinner, mens kvinner har 52 prosent av inngåtte spareavtaler.

STRATEGISK FORANKRING:

RETNINGSLINJER

- Retningslinjer for bærekraftig distribusjon og anbefaling av verdipapirfond

ANSVARLIG AVDELING

- Sparing og plassering

MÅL I BÆREKRAFTSTRATEGIEN

- 2.1** Kompetanseløft: Vedlikeholde kunnskap og bruke den i praksis
- 2.5** Bli sparekundesens sparringspartner på bærekraft

OVERORDNEDE TILTAK

- Lansert verktøy for kapitalrådgivere i lys av offentliggjøringsforordningen og EU-taksonomien og MiFID II

GRI FS10 og FS11
404-2.3

FNs GC 1-2, 4-8

SDG 8.3, 9.4, 13 a), 16.4

SFDR §3(2), §6(2)

MILJØFYRTÅRN
2065, 2069,
2070, 2071, 2072

OPPLÆRING

- Kapitalrådgivere har fått opplæring i nytt rådgiververktøy inkludert bærekraftsmodul
- MiFID-rutiner inkl bærekraft er gjennomgått med bredderådgivere
- Autoriserte sparerådgivere har tatt kurs i hvh bærekraftpreferanser i investeringsrådgivning, og nye kompetansekrav innen bærekraft

ESRS

SBM-1, E1-2, E1-3, E2-1, E3-1, E4-1 S2-1

Vedlegg 1 - EU-taksonomien

En bærekraftig aktivitet bidrar ifølge EU-taksonomien vesentlig til å oppnå ett av seks miljømål (reduere utslipp, klimatilpasning, sirkulærøkonomi, redusere forurensning, bidra til rent vann og rent hav, eller bevare arts mangfold) uten å skade andre miljømål vesentlig. I tillegg må aktiviteten møte sosiale minstestandarder og tilfredsstillende bransjens minimumskriterier. Her viser vi andelen av vår balanse som antas dekket av og/eller tilpasset EU-taksonomiens to klimamål.

Metode

Banken har kartlagt aktiviteter som er hhv. antatt dekket ("eligible") under de delegerte rettsaktene for klimamålene i EUs klassifiseringsforordning (EU-taksonomien), og antatt tilpasset EU-taksonomien ("aligned"). Analysen tar utgangspunkt i:

- finansielle instrumenter banken har eksponering i
- hvilke av sektorene som er dekket som vi har eksponering i via disse finansielle instrumentene
- hvilke økonomiske aktiviteter i de eksponerte sektorene banken har eksponering i
- hvilke kunder banken har innenfor disse sektorene, og hvorvidt disse er rapporteringspliktige under taksonomiforordningen
- hvorvidt den aktuelle aktiviteten:
 - tilfredsstillende aktuelle bransjekriterier
 - gjør vesentlig skade på andre miljømål
 - møter sosiale minstestandarder

Analyse er gjort for utlån i personmarkedet og bedriftsmarkedet, samt bankens likviditetsinvesteringer. Detaljert vurdering av bransjekriterier er kun gjort for lån til husholdninger, næringseiendom og fornybar energi, ikke for andre utlån i bedriftsmarkedet eller for likviditetsinvesteringer. Dette er et pågående arbeid. Flere aktiviteter vil kvalifiseres både under klimamålene, og under de fire andre miljømålene. Enkelte aktiviteter vil antagelig diskvalifiseres basert på mer nøyaktig informasjon om kriterier.

Fordi norsk lovgivning er streng på de fleste miljøområder er trolig behovet begrenset for å nedjustere volumet på grunn av skade på andre miljømål. Risikoen for nedjustering fordi aktiviteter bryter sosiale minstestandarder vurderes også som begrenset: Banken gjør en bærekraftvurdering av både kunden og det aktuelle lånet, og har ytterligere rutiner for sjekking av kunder knyttet til risikoen for økonomisk kriminalitet.

SpareBank 1 Sørøst-Norge taksonomirapporterer etter CRD IV konsern, ikke IFRS. Vi konsoliderer inn vår andel av balansen til BN Bank ASA, SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS, SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Kreditt AS på lik linje med døtre vi eier mer enn 50 prosent. Derfor vil ikke balansen under stemme med balansen i årsregnskapet. I vår 2022-rapportering var taksonomirelevante aktiviteter i disse selskapene inkludert som eierinteresser

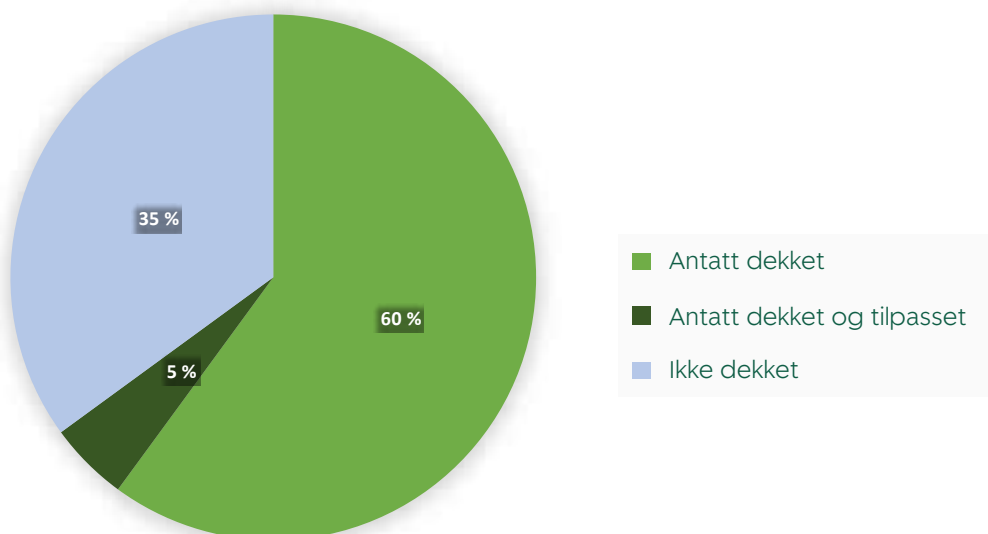
under «Finansielle selskaper».

For 2023 er KPIer for CAPEX og omsetning tilpasset taksonomien like vår rapportering under, fordi vi ikke har finansielle eller ikke-finansielle motparter som har taksonomirapportert.

HVA HAR BLITT GJORT I 2023

- **Koblet klimarisiko- og taksonomidata for boliglånsporteføljen**, slik at panteobjekter med vesentlig klimarisiko (se vedlegget «Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen» for detaljer) er ekskludert fra estimatet over aktiviteter som er tilpasset EU-taksonomien.
- **Kartla taksonomi-eksponering knyttet til flere eierposter** (BN Bank ASA er nå inkludert; data fra selskaper som SpareBank 1 Kreditt AS og Fremtind for 2023 var ikke tilgjengelig innen fristen for årsrapport, men vil eventuelt inkluderes i vår formelle taksonomirapportering).
- **Fulgte opp kredittstrategiske måltall** knyttet til energiklasse og klimarisiko for person- og bedriftsmarkedet. Nye og eksisterende boliger som kvalifiserer under taksonomien gis bedre lånevilkår, det samme gjelder næringsbygg som renoveres.
- **Fulgt policy-utviklingen i EU**, blant annet relatert til kriterier for de fire gjenværende miljømålene. Det som hittil er kjent om hvilke aktiviteter som kan defineres som skadelige under EU-taksonomien, tyder på at banken har svært begrenset eksponering mot slike aktiviteter, og at disse i stor grad er ekskludert i vår kredittpolicy.

Andel av vår balanse* som antas dekket av (eligible) og tilpasset (aligned) EU-taksonomiens miljømål 1 (redusere klimagassutslipp) og 2 (klimatilpasning)

*Tilsvarende ikke balansen i årsregnskapet (se forklaring over). Inkluderer følgende eksponeringer i både teller og nevner: Finansielle- og ikke-finansielle selskaper med rapporteringsplikt under Non-Financial Reporting Directive (NFRD), inkludert grønne obligasjoner; lån til husholdninger; og finansiering til lokale myndigheter (inkludert grønne obligasjoner). Inkludert kun i nevner: selskaper uten rapporteringsplikt under NFRD, derivater, interbanklån, kontantrelaterte eiendeler, og andre eiendeler (f.eks. goodwill, varer osv.). Stater, lokale/regionale myndigheter, sentralbanker og andre ekskluderte eiendeler er verken inkludert i teller eller nevner.

Grønn andel (Green Asset Ratio, GAR)

	Total brutto balanseført verdi (mrd NOK)	Antatt dekket (mrd NOK)	Antatt tilpasset (mrd NOK)
Aktiviteter inkludert i teller og nevner	86.800	76.958	6.472
Finansielle selskaper med rapporteringsplikt under NFRD, samt grønne obligasjoner	707	707	-
Ikke-finansielle selskaper med rapporteringsplikt under NFRD	-	-	-
Husholdninger	85.566	75.725	6.472
Finansiering til lokale myndigheter	526	526	-
Aktiviteter kun inkludert i nevner	41.871	-	-
Selskaper uten rapporteringsplikt under NFRD	35.519	-	-
Andre*	6.352	-	-
Totale eiendeler inkludert i teller og/eller nevner	128.671	76.958	6.472
Aktiviteter ikke inkludert i teller eller nevner	4.357	-	-
Stater, kommuner/fylker og overnasjonale utstedere	4.240	-	-
Sentralbanker	117	-	-
Handelsportefølje	-	-	-
Total balanse	133.028	-	-
1) Antatt dekket (%) 2) Estimert grønn andel		1) 60 %	2) 5 %

Ingen aktiviteter er pr i dag kvalifisert under klimatilpasnings-målet. Boliger som har vesentlig fysisk klimarisiko og ikke har gjort kjente tiltak er ekskludert fra «Antatt tilpasset». Se vedlegget «Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen» for detaljer. Summene blir ikke nøyaktige, grunnet avrunding.

*Derivater, interbanklån, kontantrelaterte eiendeler, motparter utenfor EU, og andre eiendeler (f.eks. goodwill, varer osv.).

FORKLARING

Finansielle selskaper med rapporteringsplikt, og grønne obligasjoner

Ingen av våre finansielle motparter har oss bekjent rapportert i tråd med EUs Non-Financial Reporting Directive (NFRD) for 2023 per i dag.

Ifølge veiledning til delegert rettsakt for rapportering skal grønne obligasjoner inkluderes under «Finansielle selskaper». Det gjelder også obligasjoner det ikke er klart at følger EU Green Bond Standard (EU GBS), som skal sikre tilpasning til taksonomikriteriene. Det er ikke godtgjort at grønne obligasjoner banken har gjort likviditetsinvesteringer i (1,2 mrd. kroner pr. 31.12.2023), følger EU GBS. Summen er derfor plassert under «Antatt dekket», ikke «Antatt tilpasset». Utstederne av obligasjonene vil typisk være rapporteringspliktige for 2023.

Obligasjoner med fortrinnsrett (OMFer; gjeldspapirer utstedt av en bank eller et kredittforetak) som er utstedt av stater eller overnasjonale aktører, eller er statsgaranterte, er oppført under aktiviteter som ikke er inkludert i teller eller nevner.

Ikke-finansielle selskaper med rapporteringsplikt

Ingen av våre lånekunder i bedriftsmarkedet er oss bekjent rapporteringspliktige under NFRD.

Husholdninger

Kategorien inkluderer følgende:

- Totale utlån på egen bok til personmarkedet
- Utlån overført til SB1 Boligkreditt AS
- Bankens innkonsoliderte andel av BN Bank ASAs boliglån
- Bankens innkonsoliderte andel av SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS sin bokførte saldo for elbiler pr 31.12.2023.

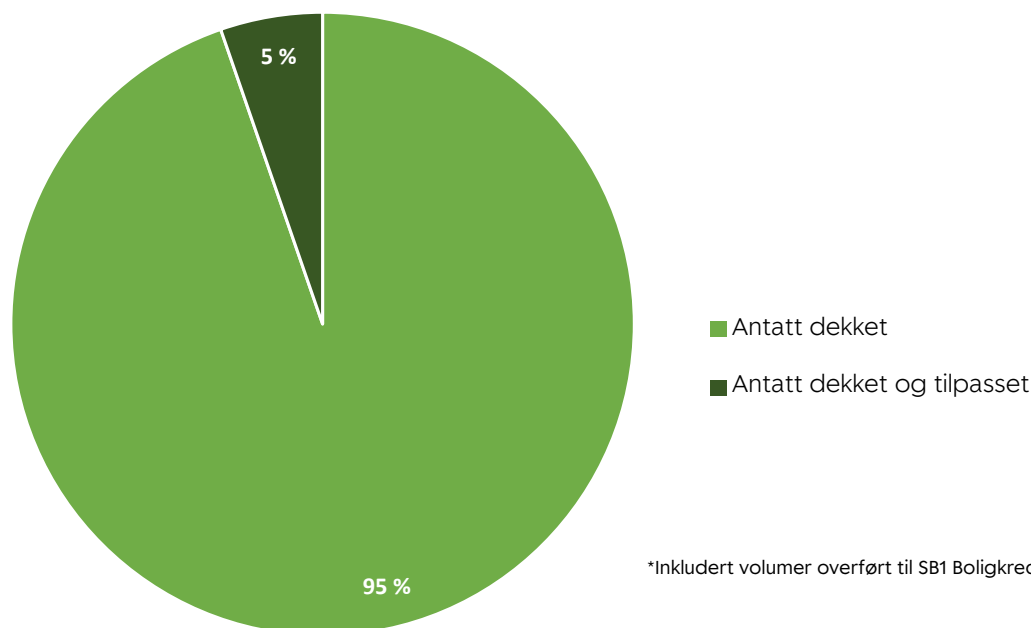
Boliglån antas dekket av taksonomien i sin helhet. Volumet som antas tilpasset taksonomien utgjøres av boliger som i) tilfredsstill NVEs foreslåtte terskelverdi for de 15 prosent mest energieffektive bygningene og er bygget før 31.12.2020 (inkludert som resultat av renovering), eller ii) er bygget 2021- og tilfredsstill taksonomiens tekniske kriterier². Også klimatilpassede boliger som samtidig møter NVEs foreslåtte terskelverdi for de 30 prosent mest energieffektive bygningene, vil kvalifisere.

Andelen boliger som er antatt tilpasset taksonomien er vesentlig lavere enn i vår 2022-rapportering. Det har to hovedgrunner:

- Objekter som mangler energiattest og dermed beregnet levert energi ekskluderes.
- Objekter som etter SpareBank 1 sin felles definisjon har vesentlig fysisk klimarisiko ekskluderes.

SpareBank 1 Finans-Midt Norge AS finansiering til elektriske biler, kjøretøy og maskiner anses dekket av taksonomien. Volumene anses imidlertid ikke som tilpasset taksonomien, ettersom det er uklart om praksis i Norge tilfredsstill ett av de bransjespesifikke taksonomikriteriene.

Andel av boliglånporteføljen antatt dekket og antatt tilpasset EU-taksonomien*

¹ https://ec.europa.eu/finance/docs/law/231221-draft-commission-notice-eu-taxonomy-reporting-financials_en.pdf

² <https://www.regjeringen.no/contentassets/60e8f8ec02e246079f4af4d9578d78c2/veiledning-om-beregning-av-primarenergibehov-og-nesten-nul-lenergibygg.pdf>

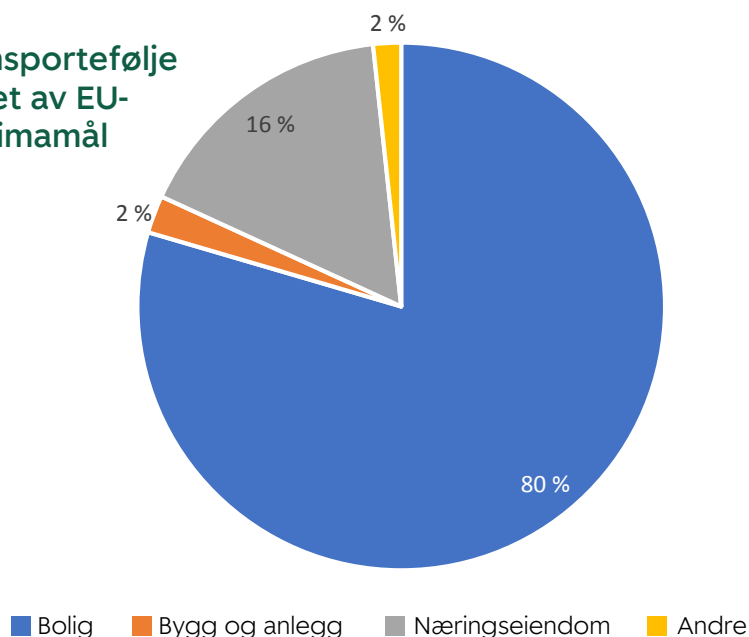
Selskaper uten rapporteringsplikt

Total brutto balanseført verdi for ikke-finansielle selskaper uten rapporteringsplikt under NFRD inkluderer 1) likviditetsportefølje (unntatt grønne obligasjoner, og der motpart er stat eller kommune), aksjer og eierinteresser; 2) bankens næringslån; og 3) innkonsolidert andel av hhv. SpareBank 1 Næringskreditt AS sitt lånevolum og SpareBank 1 Finans Midt-Norges AS sitt finansieringsvo-

lumentil bedrifters kjøretøy og maskiner.

I veiledning³ til delegeret rettsakt for taksonomirapportering oppfordrer EU-kommisjonen bankene til å frivillig rapportere på taksonomi-relevante aktiviteter ekskludert fra taksonomi-KPIene. Under følger en oversikt over utlån i banken registrert med en NACE-kode som dekkes av klimamål 1 eller 2, basert på EUs taksonomikompass.

Volum i vår utlånsportefølje som antas dekket av EU-taksonomiens klimamål

* Andre inkluderer: Annen tjenesteyting; avløps- og renovasjonsvirksomhet; elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning; faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting; finansierings- og forsikringsvirksomhet; forretningsmessig tjenesteyting; helse- og sosialtjenester; kulturell virksomhet, informasjon og kommunikasjon; jordbruk, skogbruk og fiske; industri; transport og lagring; underholdning og fritidsaktiviteter; undervisning; og vannforsyning. Inkluderer ikke innkonsoliderte volumer.

For næringseiendom og fornybar energi har det blitt gjort en vurdering av tilpasning til taksonomikriteriene. Pr. 30.11.2023 var utlånsvolumet antatt tilpasset taksonomiens to klimamål 5,1 mrd. kroner. Den vesentligste andelen av antatt kvalifiserende objekter er her næringseiendommer. Næringseiendom i) bygget før 2012 med energimerke A eller B, ii) bygget 2012-2020, eller iii) bygget 2021- med energimerke A er inkludert. Næringseiendom der panteobjektet er utsatt for vesentlig fysisk klimarisiko er ikke ekskludert. Det er også sannsynlig at manglende data om objekters beregnede leverte energi vil begrense det kvalifiserende volumet (jfr. analyse av boliglån over).

Andre eiendeler ekskludert fra nevneren i den grønne brøken

Følgende aktiviteter er inkludert kun i nevner, i tillegg til selskaper uten rapporteringsplikt under NFRD: derivater, interbanklån, kontantrelaterte eiendeler, og andre eiendeler (f.eks. goodwill, varer osv.). Stater, sentralbanker og andre ekskluderte eiendeler er verken inkludert i teller eller nevner. Banken har ingen tradingportefølje.

VEIEN VIDERE

- Kvalitetssikre antagelser om begrenset vesentlig skade og begrenset utfordring knyttet til sosiale minstestandarder, og iverksette rutiner for sosiale minstestandarder
- Kartlegge lån som er dekket av, og tilpasset til, de fire siste miljømålene i taksonomien.
- Utnytte potensialet under taksonomien for omstillingsaktiviteter både innen bolig/eiendom, bygg og anlegg, transport og industri. Få nye bygg i vårt markedsområde møter i dag kravene EU-taksonomien setter. Det vil derfor bli krevende å utvikle en portefølje av nybygg som kvalifiserer under EU-taksonomien. Derfor blir finansiering av renovering av eksisterende bygg viktig.
- Ytterligere kartlegging av relevante eksponeringer i likviditetsportefølje, samt i deleide og tilknyttede selskaper, vil trolig gi flere aktiviteter som antas dekket og tilpasset.

³ https://ec.europa.eu/finance/docs/law/231221-draft-commission-notice-eu-taxonomy-reporting-financials_en.pdf

Vedlegg 2 - PAI-rapportering

PAI (Principal Adverse Impact) er en rapporteringsstandard for investorer under Offentliggjøringsforordningen, på engelsk kalt SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation). Hensikten med rapporteringen er å samle data om bedrifters viktigste negative påvirkninger. Informasjonen under er ment for investorer som ønsker informasjon om konsernet

SpareBank 1 Sørøst-Norge. Det er rapportert etter beste evne og med nåværende tilgang på data. Det refereres til kapitler i årsrapporten, nettsider eller rapporter hvor man kan finne mer informasjon. Rapporteringen gjelder for hele konsernet.

Kategori	Indikator	Måleenhet	2022	2023	Endring	Utdypende informasjon og referanse	
Utslipp	1	Klimagassutslipp	Scope 1 klimagassutslipp (tCO _{2e})	26	24	-9%	Se årsrapport, vedlegget "Klimagassutslipp i eget hus".
			Scope 2 klimagassutslipp (tCO _{2e})	105	114	9%	Se årsrapport, vedlegget "Klimagassutslipp i eget hus".
			Scope 3 klimagassutslipp (tCO _{2e})	275329	55650	*	Inkluderer scope 3-utslipp fra drift (kategori 5 og 6; se årsrapport, vedlegget "Klimagassutslipp i eget hus") og utlånsportefølje (vedlegget "Klimagassutslipp i utlånsporteføljen"). *Årsaken til reduksjonen er hovedsakelig en vesentlig endring av metodikk og datagrunnlag for utlånsporteføljen i personmarkedet, se vedlegget "Klimagassutslipp i utlånsporteføljen".
			Totale klimagassutslipp (tCO _{2e})	275461	55788	*	Inkluderer driftsutslipp (scope 1-3), samt estimerte utslipp fra porteføljen av bolig- og næringslån.* Årsak til reduksjon: Se "Scope 3 klimagassutslipp" over.
	2	Karbonavtrykk	Forvaltningskapital (mNOK)	121837	122345	0%	Inkluderer lån overført til kredittforetak.
			Karbonavtrykk tCO _{2e} /mNOK forvaltningskapital	2,3	0,5	*	*Årsak til reduksjon: Se "Scope 3 klimagassutslipp" over.
	3	Karbonintensitet	Totale inntekter (mNOK)	2535	2888	14%	Inkluderer netto renteinntekter, provisjonsinntekter, og andre inntekter, men ikke finansinntekter. Se årsrapport, vedlegget "Klimagassutslipp i utlånsporteføljen", for detaljert forklaring.
			tCO _{2e} /mNOK inntekt	109	19	*	Se årsrapport, vedlegget "Klimagassutslipp i utlånsporteføljen". *Årsak til reduksjon: Se "Scope 3 klimagassutslipp" over. NB! Nevneren er inntekt, ikke utlån. Brukes utlån er intensiteten betydelig lavere. For karbonintensitet til de viktigste verdipapirfondene vi distribuerer, se bærekraftkapittel i årsrapport, underkapittel "Bærekraft i sparing og plassering".
	4	Fossilt brensel	Aktivitet innen fossile brensler	Nei	Nei	Nei	Konsernet er ikke involvert i produksjon av fossil kraft, energi eller brensler, og låner heller ikke ut til nye kunder i denne sektoren. Hvis et verdipapirfond investerer i selskaper som får vesentlige deler av sine inntekter fra termisk kull, eller som baserer vesentlige deler av sin virksomhet på termisk kull, bidrar til alvorlig miljøskade eller på et aggregert selskapsnivå fører til uakseptable klimagasser vil fondet få lavere bærekraftscore, og risikerer å ikke inkluderes blant bankens anbefalte fond. Se bærekraftpolicy, s. 19. Bærekraftkapittel i årsrapport, underkapitlene "Ansvarlige utlån" og "Bærekraft i sparing og plassering".
	5	Ikke-fornybar energiforbruk og produksjon	Andel ikke-fornybar energiforbruk og -produksjon, i prosent av totale energikilder	0	0	0%	Produksjon: Se forrige punkt. Forbruk: Nær 100 % av fysisk levert strøm i Norge var fra fornybar kraft i 2022 (1,6 % fra varmekraft, hvorav ca. 40 % er fornybar). Ca. 23 % av konsernets energiforbruk er fra norsk fjernvarme, hvorav ca. 97 % er fra ikke-fossile kilder. Konsernet kjøper dessuten opprinnelsesgarantier for sitt energiforbruk.
6	Energiforbruksintensitet	GWh per mNOK	0,00178	0,00158	-12%	Energiforbruk (4,5531 GWh i 2023)/sum inntekter (se over)	
Biologisk mangfold	7	Negativ påvirkning på biologisk mangfold	Lokasjoner eller drift i eller nær biodiversitetssensitive områder, og med negativ effekt på disse områdene	0	0	0%	Konsernet har ikke virksomhet i eller nær biodiversitets-sensitive områder. Det gis ikke lån til selskaper som i) har spesielt høy risiko for, eller konkrete mistenkte tilfeller av, alvorlig miljøskade, eller mangler økonomisk evne til å gjennomføre nødvendige miljøtiltak og til å etterleve miljømessige pålegg; ii) benytter tømmer fra aktører som driver med ulovlig tømmerhogst, salg av ulovlig hogd tømmer eller avskoging, eller ødelegger tropiske regnskoger, fjerner primærskog eller fredede skoger (High Conservation Value Forests); iii) handler med dyre- og plantearter som bryter med internasjonale regler for handel med truede dyr og planter, eller som truer bestander av rødlistede arter. Hvis et verdipapirfond investerer i selskaper som bidrar til alvorlig miljøskade, vil fondet få lavere bærekraftscore, og risikerer å ikke inkluderes blant bankens anbefalte fond. Se bærekraftpolicy, s. 17 og 19. Bærekraftkapittel i årsrapport, underkapitlene "Ansvarlige utlån" og "Bærekraft i sparing og plassering".

Kategori	Indikator	Måleenhet	2022	2023	Endring	Utdypende informasjon og referanse	
Vann	8 Utslipp til vann	Tonn utslipp til vann	0	0	0 %	Konsernet har ikke direkte utslipp til vann, og gir ikke lån til selskaper som driver vannkraftproduksjon som ikke tilfredsstiller prinsippene til World Commission on Dams eller har virksomhet i områder som allerede har vannmangel, eller der slik virksomhet ville ha kommet i konflikt med lokalsamfunnets behov. Hvis et verdipapirfond investerer i selskaper som bidrar til alvorlig miljøskade eller uakseptable nivåer av klimagasser, vil fondet få lavere bærekraftscore, og risikerer å ikke inkluderes blant bankens anbefalte fond. Se bærekraftpolicy, s. 14 og 17. Bærekraft-kapittel i årsrapport, underkapitlene "Ansvarlige utlån" og "Bærekraft i sparing og plassering".	
Avfall	9 Farlig og radioaktivt avfall	Tonn farlig avfall og radioaktivt avfall	0	0	0 %	Konsernet genererer ikke farlig avfall eller radioaktivt avfall, og gir ikke lån til selskaper som har spesielt høy risiko for, eller konkrete mistenkte tilfeller av, alvorlig miljøskade. Hvis et verdipapirfond investerer i selskaper som bidrar til alvorlig miljøskade, vil fondet få lavere bærekraftscore, og risikerer å ikke inkluderes blant bankens anbefalte fond. Se bærekraftpolicy, s. 9, 15 og 19. Bærekraft-kapittel i årsrapport, underkapitlene "Ansvarlige utlån" og "Bærekraft i sparing og plassering".	
Sosiale og arbeidsrettigheter	10	Brudd på FNs Global Compact (UNGC)-prinsipper og OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak	Involvering i brudd på UNGC-prinsippene eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak	0	0	0 %	Konsernet er medlem av FNs Global Compact gjennom SpareBank 1 Gruppen AS, og er ikke kjent med brudd på prinsippene til FNs Global Compact eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak. https://unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/137431
	11	Mangel på prosesser og verktøy for å overholde FNs Global Compacts prinsipper og OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak	Mangel på retningslinjer for å overvåke overholdelse av UNGC-prinsippene eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak eller klage-/klagebehandlingsmekanismer for å håndtere brudd på UNGC-prinsippene eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak	0	0	0 %	Se bærekraftpolicy, s. 8. Linker til policyer som er eksternt tilgjengelige: https://www.sparebank1.no/nb/sorost/om-oss/barekraft/retningslinjer-og-rammeverk.html . Medlemskap UNGC: https://unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/137431 . Konsernet har interne og eksterne varslingskanaler. Følgende retningslinjer sikrer at vi overvåker overholdelse av UNGC-prinsippene og OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak: <ul style="list-style-type: none"> • Policy for bærekraft • Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk • Policy for håndtering av interessekonflikter • Policy for forebygging og håndtering av interne misligheter • Policy for egnethetsvurdering • Policy for godtgjørelse • Policy for personvern • Policy for eierstyring og selskapsledelse • Standard for varsling av kritikkverdige forhold • Grønnvaskingsplakaten • Miljøfyrtårn-sertifisering • Retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond • Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft i likviditetsporteføljen • Policy for likestilling og mangfold • Policy for forebygging og håndtering av interne misligheter • Policy for kredittrisiko for hhv PM og BM • Policy for innkjøp • Retningslinjer for markedsføring
	12	Ujustert lønnsforskjell mellom kjønnene	Gjennomsnittlig ujustert lønns-gap mellom kjønn (kvinnens lønn i prosent av menns)	82 % (medarbeidere), 91 % (ledere)	84 % (medarbeidere), 84 % (ledere)	2 prosentpoeng. (medarbeidere), -7 prosentpoeng. (ledere)	Kapittelet "Våre medarbeidere" i årsrapport og vedlegg "Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering".
	13	Styrets kjønns-mangfold	Forhold mellom kvinnelige og mannlige styremedlemmer uttrykt i prosent av alle styremedlemmer	23 %	38 %	15 prosentpoeng	Styret til morbank: https://www.sparebank1.no/nb/sorost/om-oss/om-banken/ledelse/styret.html . Se årsberetningen til datterselskaper.
	14	Eksponering for kontroversielle våpen	Involvering i produksjon eller salg av kontroversielle våpen (antipersonell-miner, klaseammunisjon, kjemiske våpen og biologiske våpen)	0	0	0 %	Konsernet er ikke involvert i produksjon eller salg av kontroversielle våpen, og gir heller ikke lån til selskaper som er det. Hvis et verdipapirfond investerer i selskaper som produserer/selger kontroversielle våpen, vil banken stoppe nysalg av fondet. Se bærekraftpolicy, s. 14. Bærekraft-kapittel i årsrapport, underkapitlene "Ansvarlige utlån" og "Bærekraft i sparing og plassering".

Vedlegg 3 - Klima- og naturrisiko

Rapportering i henhold til International Sustainability Standards Boards standard for rapportering av klimarelatert informasjon¹ (tidligere Task Force on Climate-related Financial Disclosures, TCFD) og anbefalingene til Task Force on Nature-related Financial Disclosures (TNFD).

Virksomhetsstyring

Klima- og naturrisiko er forankret i bankens strategi, policy og styring. Styret tar derfor beslutninger relatert til klima og natur som kan påvirke banken og dens interesser, og samfunnet ellers.

I løpet av 2023 har styret fått økt kunnskap om bankens risikoer og muligheter på klima og natur. To styremøter (årlig statusrapportering, revidering av bærekraftpolicy) dekket temaene. I tillegg kommer risikorapportering på klima- og naturrisiko som del av kvartalsvis risikorapportering til konsernledelse og styret. Innsikten styret får i avhengigheter, påvirkninger, muligheter og risiko bidrar til å forme konsernets videre strategi og forretningsmodell.

I 2023 har styret gjennomført følgende for å ivareta klima og natur:

- Godkjent revidert bærekraftsstrategi for perioden 2023–2025, hvor et viktig tema er å hjelpe kunden håndtere klima- og naturrisiko.
- Godkjent revidert bærekraftpolicy, med klarere referanse til TNFD, samt klarere krav knyttet til naturrisiko og til utslipp fra jordbruk.

Styret har overordnet ansvar for strategi, policy, risikoappetitt og rapportering på bærekraft, inkludert klima- og naturområdet. Konsernsjef skal påse at dette gjennomføres. Leder for bærekraft har operativt og faglig ansvar for å identifisere og rapportere på avhengigheter, påvirkninger, risikoer og muligheter til styret. Se vår bærekraftpolicy for utdypende forklaring.

Styret inkluderer representanter som henholdsvis har hatt ansvar for bærekraft i et børsnotert selskap; som er leder for en produsent av fornybar kraft; og som har lang styreerfaring knyttet til oljeproduksjon og industri. Styremedlemmene representerer derfor et relevant mangfold av perspektiver på klima- og naturspørsmål.

INTERESSENTDIALOG

Dialog med interessenter er med på å forme konsernets strategi rettet mot klima og natur. I vesentlighetsanalysen gjennomført i 2022 rangerte eksterne interessenter håndtering av naturrisiko som mindre viktig for konsernet enn interne interessenter. Selv om temaet ikke skåret høyest, fikk det høyere skåre enn håndtering

av fysisk klimarisiko. I påvirkningsanalysen gjennomført samme år var artsmangfold og økosystemer blant de tre områdene der konsernet har størst mulighet for positiv påvirkning. Klimastabilitet og sirkularitet var blant de tre områdene der banken hadde mest vesentlige negative påvirkninger. Se kapittelet «Våre mest vesentlige temaer innen bærekraft» og vedlegget «Interesentdialog» for informasjon om hvordan interessenter påvirker vårt arbeid med klima og natur.

Banken har størst mulighet til å påvirke positivt, og størst mulighet til å begrense negativ påvirkning, gjennom dialog med kunder som låner til boliger og næringseiendommer, samt overfor forvaltere av verdipapirfondene vi distribuerer. Se mer om hvordan vi jobber med disse temaene i «Risikostyring» under, samt årsrapport-delkapitlene «Ansvarlige utlån» og «Bærekraft i sparing og plassering».

Naturrisiko handler også om hensyn til folk og lokalsamfunn. Se vår bærekraftpolicy samt årsrapport-vedlegget «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold» for flere detaljer rundt hvilke menneskerettighetsforpliktelser vi har påtatt oss; hvordan menneskerettigheter er inkludert i vår strategi, policy, retningslinjer og styring; samt hvordan konsernet håndterer og rapporterer vesentlige menneskerettighetsbrudd i verdikjeden sin.

Strategi

Bærekraft er et av konsernets syv satsingsområder. Vår bærekraftstrategi har tre hovedpilarer – ansvarlig, samfunnsengasjert og klimaoffensiv. Sistnevnte dekker både muligheter og risiko knyttet til klima og natur.

Gjennom arbeidet med strategien har konsernet identifisert påvirkninger, risikoer, muligheter og avhengigheter knyttet til klima og natur på kort, mellomlang og lang sikt (se figur under), som former bankens strategi og forretningsutvikling. Strategien må også tilpasse seg utviklingen ellers i bransjen og verdenssamfunnet. I tråd med Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen og Parisavtalen måler vi karbonrelatert kredittkøpning, inkluderer klima som del av kredittprosessen, stiller krav til klima i lån til bolig og næringsbygg, og utsteder regelmessig grønne obligasjoner.

¹International Financial Reporting Standards (IFRS) S1 "General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information" og IFRS S2 "Climate-related Disclosures"

Klimaoffensiv

Vi har satset hardt på utvikling av kompetanse, som er sentralt for å forstå både hvordan vi påvirker og påvirkes, samt hvilke finansielle risikoer, muligheter og avhengigheter vi og kundene har. Bærekraftstrategien inkluderer derfor satsing på kompetanse om naturavhengighet; eksponering mot fysisk klima- og naturrisiko; overgangsrisiko knyttet til regulatorisk, teknisk og markedsmessig endring; samt klima- og naturrelaterte muligheter. Det gjelder særlig person- og bedriftsrådgivere i førstelinjen og risikostyring, compliance og bærekraftsavdelingen i andrelinjen, men også alle andre avdelinger, styret og konsernledelsen.

Vår portefølje av næringslån har ingen direkte eksponering mot fossil energiproduksjon, og også svært begrenset eksponering mot andre sektorer som i stor grad bidrar til klimaendringer. Klima- og naturavtrykket til landbruk, samt mulighetene til positiv påvirkning gjennom karbonlagring, har imidlertid vært viktige deler av diskusjonen rundt landbruksstrategi i bedriftsmarkedet.

- Tiltak for **bærekraftig drift**
- **Involvere de ansatte** i bærekraftiltak

- **Hjelp boliglånskunden å unngå klimarisiko og spare energi**
- **Solcellefinansiering**

- **Bli kundens rådgiver i omstillingen: fornybar-finansiering, klimaregnskap, elektrifisering, sirkulærøkonomi, energisparing**
- **Hjelp kunden å unngå klima- og naturrisiko**

Konsernet har gjennom sin risikostyring identifisert følgende risikoer og muligheter knyttet til natur og klima. Sirklene i tabellen refererer til relevante scenarier og boksene refererer til nummererte mål og beregninger under.

KORT SIKT (0–1 ÅR)	Mål
<p>● Overgangsrisiko og muligheter for grønn finansiering grunnet klimaomstilling, som Ukraina-krigen forserer: økte CO₂-avgifter, økte strømpriser, kundekrav om nullutslipp, økte offentlige krav i anbud, og overgang til nullutslippsteknologi i bransjer som samlet utgjør en viktig andel av låneporteføljen: bygg og anlegg, transport, drivstoffsalg, driftsselskaper og landbruk.</p>	2, 3, 5, 11
<p>● Svak datakvalitet og datadeling, samt manglende verktøy for kundedialog gjør det krevende å utnytte muligheter og styre målrettet innen bærekraft: Energimerkeforskriften håndheves i liten grad og mange kunder mangler energiattest. Potensialet for deling av data mellom forsikring og utlån om renoveringsstatus og fysisk klimarisiko på panteobjekter utnyttes ikke godt.</p>	1
<p>● Økt omdømmerisiko grunnet naturinngrep knyttet til investeringer, for eksempel hos verdipapirfond banken distribuerer eller anbefaler, eller lån til prosjekter kommunen har godkjent for å sikre arbeidsplasser og skatteinntekter.</p>	6
<p>● Mangel på kapasitet i bærekraftteamet kan hindre at relevante avdelinger får tilført nødvendig kompetanse, og gjøre at konsernet ikke vurderer eller tar muligheter på klima- og naturområdet.</p>	1
<p>● Bortfall av naturtjenester knyttet til energi og mat i Norge og Europa har økt kostnadene for norske lånekunder og bedrifter. Dette kan vedvare og redusere vekst i både person- og bedriftsmarkedet.</p>	6
MELLOMLANG SIKT (1–5 ÅR)	Mål
<p>● Lovkrav om å renovere energi-ineffektive bygg og -boliger, samt til solceller på næringsbygg og nye boliger: Mangler kundene finansiell evne, vilje og/eller kompetanse til å gjøre nødvendige oppgraderinger, det øker risikoen for mislighold og reduserer verdien av pantet til banken. Det er uklart når kravene vedtas i Norge, og reprising av lån er mulig siden refinansiering skjer nokså ofte.</p>	1, 2, 13, 14
<p>● Kunnskap om klima- og naturrisiko kan gjøre oss til en attraktiv partner for kunden. Motsatt kan lav kompetanse føre til feilaktige råd, at vi finansierer prosjekter andre banker avslår på grunn av høy kreditt- eller omdømmerisiko, lavere grønn andel enn konkurrerende banker, eller at banken mister forretningsmuligheter til konkurrenter.</p>	1

MELLOMLANG SIKT (1–5 ÅR) (forts.)	Mål
<p>● Overgangsrisiko og –muligheter på naturområdet: kommuner kan kreve vern av nye områder og/eller arealnøytralitet. Lånekunder risikerer at prosjekter i tidlig fase i skogs- og landbruksområder får avslag eller blir forsinket. Eiendommene til låntagere innen eiendomsutleie, eller som allerede har innhentet nødvendige tillatelser til sine prosjekter, kan derimot øke i verdi.</p>	4
<p>● Teknologirisiko: Utlån til kunder der betalingsevnen er avhengig av suksessen til ny klima- eller miljøteknologi, som nullutslippsmaskiner.</p>	2, 11
<p>● Omdømmerisiko knyttet til avvik mellom egen atferd på klima- og naturområdet, og krav som stilles til kundene, hvis for eksempel bærekraftprinsipper i konsernets eiendomsprosjekt ikke følges.</p>	7, 10, 12
<p>● Risiko for økte tap, lavere vekst og omdømmetap innen forsikring: Reassurandører priser inn økt risiko for overvann, kvikkleire, skred og ras. Da øker premiene, det blir dyrere å forsikre enkelte bygg og boliger, og veksten kan bli lavere. Det kan bli konflikt hvis kommuner har tillatt bygging på lokasjoner med høy klimarisiko.</p>	6, 9
<p>● Eksposering mot landbruk kan skape muligheter som karbonlagring i skog, men også risikoer som høye klimagassutslipp per utlånt krone, ensartet bruk av naturlandskap, og økt fysisk klimarisiko som tørke og skogbranner.</p>	8, 11
LANG SIKT (5+ ÅR)	Mål
<p>● ● Nye lovkrav sammen med nedleggelse av bedrifter som ikke møter dem kan føre til protester ved rask klima- og naturomstilling. Banken kan møte omdømmerisiko i lys av sin historie som lokal sparebank hvis kunder ikke klarer klima- og naturkrav vi stiller i utlån og forsikring.</p>	1, 10, 11
<p>● ● Overgangsrisiko for utleie eller salg av energisløsende næringsbygg og boliger: møter de ikke lovkrav til renovering eller solceller, eller kontorlokaler blir ulovlige å leie ut på grunn av dårlig energiattest, kan verdien synke kraftig.</p>	13, 14
<p>● ● Omdømmerisiko knyttet til finansiering og megling av hytteprosjekter i sårbare områder dersom våre kunder ikke overholder kommunale krav, eller lokalbefolkningen opplever lokale naturverdier som truet.</p>	6
<p>● ● Overgangsrisiko: Krav om erstatning eller fjerning av bygg hvis skadet eller vernet natur må restaureres.</p>	2, 6
<p>● ● Mangel på kapasitet i kraftnettet kan bremse eller stoppe vekst, samt klimaomstilling gjennom elektrifisering, i ny og eksisterende industri.</p>	2, 11
<p>● ● Mulighet: Tilpassing av tjenester innen regnskap og eiendomsmegling til klima- og naturkrav gjennom å utnytte egen evne til finansiell og organisatorisk langsiktighet hvis manglende lovkrav gir lav etterspørsel.</p>	4
<p>● ● ● EUs aktsomhetsdirektiv kan stille banken til ansvar for klima- og naturrisiko knyttet til utlån og investeringer. Banken kan også risikere søksmål ved naturtap eller manglende klimatilpassing.</p>	2, 6
<p>● ● Naturskade i konsernets markedsområde kan forhindre videre utvikling, som kloakkutslipp, store naturinngrep, feil beplantning, eller skadedyr og sykdommer på lokal flora grunnet endring i lokale økosystemer.</p>	6, 10, 11
<p>● Økt kredittrisiko knyttet til fysisk klimarisiko hvis boliger eller næringsseiendommer banken har lånt ut til er lokalisert på steder med økt risiko for regnflom, stormflo, kvikkleire, skred eller ras, og situasjoner eller hendelser som oppstår ikke dekkes av låntagers forsikring.</p>	5, 6
<p>● Klimahendelser, bortfall av naturtjenester, eller tilhørende konflikter øker risiko i næringslån til kunder hvis varer og tjenester blir utilgjengelige eller dyre. Dette kan imidlertid også gjøre nye forsikringsprodukter attraktive.</p>	9
<p>● Fysisk klimarisiko for bankens egne kontorer i områder med høy flomfare.</p>	7, 10
<p>● Ekstremvær kan øke kostnaden til vedlikehold i utleieeiendommer banken har finansiert, og øke både usikkerhet og kostnader i eiendomsprosjekter.</p>	9

Konsernet ser muligheter på ulike områder relatert til klima og natur. Det grønne rammeverket til banken har en egen kategori, bærekraftig produksjon og teknologi, ment for å fange opp muligheter som kan kvalifisere under miljømålene i EU-taksonomien som ikke er knyttet til klima. Vi har begynt å utforske forretningsmuligheter med nye partnere som kan hjelpe kunden i klimaomstillingen. Bankens oppstartselskaper i utlånsporteføljen som driver med reduksjon av klimagassutslipp, klimatilpasning og reduksjon av plastavfall i havet. Et større fokus på klima og natur blant kunder kan også bli en mulighet for å tilby klima- og naturvennlige fond.

SpareBank 1-alliansen ferdigstilte første versjon av felles tilnærming for stresstesting av klima- og naturrisiko i oktober 2023. Stresstesten er integrert i bankenes eksisterende IFRS9-tapsmodell (International Financial Reporting Standards). Stresstestmodellen og arbeidet med denne er oppsummert i årsregnskapet, note 3

kritiske estimater og tap på utlån og garantier. Forutsetninger om makroutviklingen for sentrale klimaindikatorer er innarbeidet, herunder data fra Network for Greening the Financial System (NGFS) om arbeidsledighet, renter, prisutvikling mv., med en tidshorison på 30 år. Foreløpige resultater viser en liten økning i forventede tap basert på de tre scenarioene.

Samarbeidet mellom SpareBank 1-bankene om å videreutvikle scenarioanalysene vil fortsette i 2024, særlig for å innarbeide ytterligere bærekraftdata fra kredittvurderinger samt forbedret metodikk. En ytterligere beskrivelse av metodikken og resultatet fra scenarioanalysene vil blant annet bli presentert i ICAAP, konsernets interne kapitalvurderingsprosess. Øvrige kvalitative scenarioer utvikles løpende. Konsernet vil møte risikoer avdekket for ulike aktører i ulike scenarioer, med tiltak, og vil overvåke risiko, muligheter og gjennomføring av tiltakene gjennom mål og beregninger referert til i figur over og forklart i kapitlet om mål under.

Tre ulike scenarioer for hvordan konsernet påvirkes av og påvirker klima og natur: divergerende netto null, forsinket omstilling, og base case

	Konsernet	Bedriftsmarked	Privatmarked
<p>Divergerende netto null</p> <p>Netto null nås i 2050; strenge tiltak og rask omstilling fra fossil energi koster mye (1,4 °C i år 2100)</p>	<p>Konsernets kompetanseløft trappes raskt opp for å styrke ansattes kunnskap om nye muligheter og risikoer knyttet til klima og natur langs hele verdikjeden. Disse inkluderer kapitalkrav, knallhard konkurranse fra både nisjeaktører og andre banker om kvalifiserende kunder, og inntekter fra rådgivning.</p>	<p>Bedriftskunder merker raskt høyere kostnader pga. lovkrav (utslipp, sirkularitet, renovering) og rask, risikabel teknologiutvikling; lavkost-konkurrenter, samt endrede kundepreferanser og større krav i anbudsrunder. Banken må raskt dedikere ressurser til å hjelpe kunden med omstilling langs hele verdikjeden, til karbon- og naturnøytral drift blir normen.</p>	<p>Kundene vi forsikrer og gir boliglån til må raskt redusere energibruken og produsere energi selv. Grønne lån og forsikringer vokser, men med lavere margin i starten. Rollen som lokal sparebank utfordres: det blir dyrt å eie bolig, de som ikke har råd til å utbedre boligen sin får ikke lån, og protesterer.</p>
<p>Forsinket omstilling</p> <p>Ingen endring før 2030, derfra strammes politiske virkemidler raskt til for å nå målene (1,7 °C i år 2100)</p>	<p>Krevende å få enighet om å investere i ansettelser, kompetanse, driftsforbedringer og forretningsutvikling knyttet til klima og natur i starten hvis behovet er uklart på kort sikt. Konsernet kan utnytte sin evne til finansiell og organisatorisk langsiktighet til å tilpasse tjenester innen regnskap og eiendomsmedling tross at manglende lovkrav gir lav etterspørsel initielt.</p>	<p>Lite regulatorisk endring gjør at kundene først har liten vilje og evne til å investere på klima- og naturområdet, men så trenger de brått rådgivning for å takle en bølge av lovkrav. Den er kun delvis koordinert med statlige støtteordninger, og skjer samtidig med kraftig, risikofylt teknologisatsing og gruvedrift for å sikre Europa mineraler. Lovkrav og kraftige kostnadsøkninger på kort tid gir (verdiløse eller ulovlige) strandete eiendeler.</p>	<p>Etter en periode der boliglånskundene har få insentiver til å spare og produsere energi, blir de deretter pålagt å gjøre det svært raskt. Tross støtteordninger sliter mange med å klare det i tide og trenger råd. Strandede eiendeler: Boliger banken har finansiert kan falle raskt i verdi; de har høye energi- og utslippskostnader og/ eller det vil koste å møte lovkrav.</p>
<p>Base case</p> <p>Ingen nye politiske virkemidler tas i bruk, teknologiutvikling tar tid (2,9 °C i 2100)</p>	<p>Konsernet har normal drift på kort sikt, med få nyinvesteringer i ansatte, kompetanse, drift og utvikling knyttet til klima og natur. Ekstremvær, sosial uro og belastninger på infrastruktur (f.eks. datasentre) gjør vanlig drift vanskeligere og dyrere. Konsernet må oftere bidra i kriseberedskap, og signaliserer trygghet til både kunder, ansatte og fremtidige ansatte.</p>	<p>Stor grad av stabilitet i utlån og forsikring de første årene. Deretter trenger kunder oftere og i stadig lengre perioder å forsikre seg mot at kritiske varer/tjenester (f.eks. materialer) er utilgjengelige eller øker raskt i pris på grunn av klimahendelser, bortfall av naturtjenester, eller tilhørende konflikter. Kundene, og banken, kan møte natur- og klimasøksmål.</p>	<p>Stor grad av stabilitet i utlån og forsikring de første årene. Deretter blir det gradvis mer krevende å innvilge boliglån og forsikre boliger i klimautsatte områder. Hytter på tidligere vintersportssteder kan falle i verdi. Konsernet er nødt til å prise og vurdere risiko på nye måter.</p>

PRIORITERTE OMRÅDER

Markedsområdet til SpareBank 1 Sørøst-Norge inneholder mange viktige, men sårbare, økosystemer. For å ikke vesentlig skade disse områdenes flora og fauna blir alle lånesøknader for eiendomsprosjekter over 10 mill. kroner undersøkt av våre rådgivere i kartløsningen Naturbase for å avdekke om lån gis til prosjekter i eller

ved verneområder eller annen sårbar natur. Tilsvarende undersøkes lån for vesentlig fysisk klimarisiko via kartløsningen til Norkart.

Med tanke på geografisk konsentrasjonsrisiko vil vi definere prioriterte områder for både klima- og naturrisiko og kartlegge hva banken har gitt i lån i disse områdene.

I 2023 har vi gjennomført følgende tiltak knyttet til klima og natur internt og ut mot våre kunder:

- **Videreført kompetanseløft** for våre rådgivere for å hjelpe kunder i omstillingen, blant annet knyttet til at fysisk klimarisiko og energieffektivitet nå vurderes for boliglån over en gitt størrelse og belåningsgrad.
- **Lansert klimaregnskap for bedriftskunder.**
- **Lansert grønt innskudd for bedrifter og private**, så kundene selv velger hva sparepengene brukes til.
- **Påbegynt arbeidet med egen eiendomsportefølje.** Redusert areal- og energibruk er et viktig prinsipp. Nye og totalrenoverte lokaler skal møte kravene i EU-taksonomien hvis mulig.

Risikostyring

Konsernet identifiserer, vurderer og håndterer sine påvirkninger, risikoer og muligheter innen klima og natur. Resultatene bidrar til å forme strategien vår.

Bankens strategi er avhengig av internasjonale, nasjonale og lokale myndigheter, og nye utfordringer dukker opp kontinuerlig. Gjennom å følge endringer i markedet og kontakt med kundene som påvirkes inkluderes relevante tema inn i vår risikostyring.

RISIKOHÅNDTERING PÅ OVERORDNET NIVÅ OG OPERASJONELL RISIKO

Konsernet betrakter ikke klima- og naturrisiko som en isolert risiko. Tradisjonelle risikotyper, som markeds-, kreditt- og operasjonell risiko, ses i bærekraftperspektiv. Vi benytter etablerte strukturer for styring og kontroll til å følge opp bærekraft i eksisterende prosesser for måling, overvåking og risikovurderinger. Det er utarbeidet risikoindikatorer som favner bærekraftelementer, og KPIer knyttet til bærekraft forankres i person- og bedriftsmarkedet (se «Mål og beregninger» under).

Vi identifiserer, vurderer og håndterer klima- og naturrisiko på ulike nivåer og med ulike metoder både i første, andre og tredje forsvarslinje:

- På overordnet nivå gjennom bankens prosess for å vurdere sitt kapitalbehov (Internal Capital Adequacy Assessment Process; ICAAP), likviditetsbehov, risikostrategi, definert risikoappetitt på klima- og naturområdet, øvrige styrende dokumenter mv.
- På detaljert nivå gjennom vurderinger som foretas ved kredittinnvilgelse, investeringsbeslutninger, produktutvikling mv.

- Løpende overvåking og kvartalsvis rapportering fra administrasjonen til styret og ledelsen
- Gjennom grønt obligasjonsrammeverk, tredjepartsvurdert av Cicero Shades of Green i lys av EU-taksonomien, som skal bidra til å synliggjøre hvor stor andel av utlånsporteføljen som er grønn i tråd med internasjonale krav til grønne obligasjoner
- Rapportering av kriterier og valgt målsetting fra miljøledelsessystemet Miljøfyrtårn i årsrapporten
- Kompetanseløft om påvirkningen klima- og naturrelatert risiko og muligheter har på konsernets drift, strategi og finansielle planlegging
- Årlige bærekraftrisiko-workshops for alle avdelinger, som bærekraft- og risikomiljøene samarbeider om. Områder med høy og medium risiko blir fulgt opp, integrert i bærekraftavdelingens tiltaksplan og i bankens risikostyringssystem.
- Internrevisjon inkluderer utvalgte bærekraftstemaer

Enheten for bærekraft har det faglige ansvaret for å bestemme hvorvidt og i hvilken grad en gitt klima- eller naturrisiko er vesentlig. Ansvaret for å innarbeide slike vesentlighetsbetraktninger i risikostyring og gi dem korrekt prioritet i lys av andre risikoer ligger hos konserndirektør risikostyring i samarbeid med leder for bærekraft.

Banken anser overgangsrisiko knyttet til klima og natur, særlig knyttet til myndighetskrav til kundene og banken, som viktigere enn fysisk risiko og avhengigheter på kort sikt. Overgangsrisiko blir viktigere i det generelle risikobildet til banken fremover, om enn fra et lavt utgangspunkt. Viktige eksponeringer innen klima- og naturrisiko for banken er våre utlån til person- og bedriftsmarkedet, likviditetsporteføljen vår, samt verdipapirfondene vi investerer i på vegne av våre kunder. Konsernet er også i økende grad avhengig av datasentre

som i sin tur avhenger av (ren) energi og vannressurser til kjøling. Viktige styringsdokumenter i prosessen for å identifisere klima- og naturrelaterte risikoer er derfor risikostrategi med vedlegg, policy for bærekraft, policy for kreditt risiko, policy for operasjonell risiko, policy for markedsrisiko, policy for likviditetsrisiko, samt policy for sparing og plassering.

Se også Note 6 i årsregnskapet, og avsnitt om risikovilje i kapittelet «Risikostyring og internkontroll»

I UTLÅNSPORTEFØLJEN

Risikoer og påvirkninger på klimaområdet for utlån til viktige bransjer håndteres gjennom kredittstrategi og kredittpolicy mot person- og bedriftsmarkedet. De samme prosessene er påbegynt for naturrisiko. Næringslån til eiendomsprosjekter og byggelån til personkunder har et stort naturfotavtrykk, både fordi de kan plasseres i uberørt natur og fordi byggeprosessen og -materiale avhenger av naturressurser.

Kredittsjef for bedriftsmarkedet diskuterer relevante lånesaker med enheten for bærekraft i et eget møte før hovedkredittutvalget (HKU) tar sin beslutning. Risikostyring er representert i HKU og inkluderes i komplekse og store lånesaker.

Bærekraftsrisiko, inkludert klima- og naturrisiko, skal vurderes i alle næringslån. Er engasjementet over 5 mill. kroner (10 mill. kroner for eiendomsutleie og eiendomsprosjekter) brukes en egen bærekraftsmodul. Den krever svar på generelle spørsmål om klima- og naturrisiko for alle bransjer, samt obligatoriske bransjespesifikke spørsmål for viktige bransjer som eiendomsutleie, eiendomsprosjekter og landbruk. Dårlige resultater kan bidra til avslag på lånesøknaden. Banken har deltatt aktivt i utforming av både modulen, som er utviklet av SpareBank 1-alliansens Kompetansesenter for kredittmodeller, og av spørsmål som stilles til kunder i nøkkelbransjer. Modulen gjør det mulig å integrere klima- og naturrisiko i analyse av kreditt risiko etter hvert som data- og analysegrunnet blir tilstrekkelig.

Spørsmål som stilles eiendomsutleiere i modulen inkluderer energikarakter, miljøsertifisering og renoveringsstatus. Eiendomsprosjekter får spørsmål om blant annet tilpasning til sirkulærøkonomi; lokalisering versus sårbart artsmangfold; og materialbruk versus avskoging; miljøstandard; energikarakter; avstand til knutepunkt; energibruk; klimagassutslipp fra materialer; samt fossilfri/utslippsfri byggeplass og transport. For landbrukslån inkluderes spørsmål om risiko knyttet til fremtidige reguleringer, spesielt på klimaområdet; samt om skogbruksplan og skogvern. Maskinentreprenører og transportbedrifter må svare på spørsmål om utslippsstandard, biodrivstoff versus avskoging, samt nullutslippsstatus og -strategi.

Banken har anskaffet data på estimert fysisk klimarisiko for alle panteobjekter (se årsrapport-vedlegget «Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen»), samt en kartklient hvor enkeltobjekter kan vurderes ved innvilgelse av lån. Kartløsningen gjør det også mulig å analysere klimarisiko i lys av geografisk konsentrasjon, og vurdere samvariasjon av klimarisikofaktorer på tvers av objekter. Kunderådgivere gjør risikoanalysene i enkeltsaker. De kjenner kundens situasjon, og analysene øker rådgiverens kunnskap om fysisk klimarisiko.

Dataene vil ytterligere innarbeides i stresstesting på klima og miljø. Vi vil også konkretisere konsernets overgangsplan ytterligere, gjennom å sette flere bransjemål knyttet til finansierte utslipp; overvåke bærekrafts-KPIer også for store næringslån utenfor eiendom; koble fysisk klimarisiko og naturrisiko til utlånsvolumer og geografisk konsentrasjon; og etter hvert koble klima- og naturrisiko til risikoklassifisering, misligholdssannsynlighet og verdsettelse av sikkerheter.

PÅ KUNDENIVÅ

Dialog med bedrifts- og personkunder om risiko og muligheter knyttet til klima og natur er påbegynt. Fremover er det naturlig å spørre de største lånekundene om deres overgangsplaner på klima- og naturområdet. Bærekraft er nå inkludert i svært mange møter med næringskunder, men i 2023 hadde banken også egne møter med ca. 20 bedriftskunder som ser muligheter eller risiko innenfor bærekraft.

I henhold til bærekraftpolicy, som er vedtatt både av banken og datterselskapene, skal potensielle og eksisterende kunder vurderes for klima- og naturrisiko, og kan bli ekskludert dersom det forekommer aktiviteter med slike utfordringer. Se underkapittelet «Ansvarlige utlån» i årsrapporten for detaljer om aktiviteter og bransjer vi ikke gir lån til grunnet slik risiko. I forsikringsaker er fysisk klimarisiko ned på nabolagsnivå en viktig og integrert del av prisingstrukturen.

PRODUKTER OG TJENESTER

Banken har en standard for nye og endrede produkter, løsninger og prosesser. I rutinene er det obligatorisk for produkteier å besvare konkrete kontrollspørsmål knyttet til klima- og naturrisiko før lansering av nye produkter, prosesser og tjenester. Dette gjelder både for egenutviklede produkter, og produkter som banken mottar fra SpareBank 1 Utvikling DA.

Alle verdipapirfond banken distribuerer, ESG-merkes. Fond som ikke tilfredsstiller SpareBank 1s forventninger fordi de har høy klima- eller naturrisiko, får en lav skåre (for flere detaljer, se årsrapport-delkapittelet «Bærekraft i sparing og plassering»). Bankens leder for bærekraft bistår spare- og plasseringsutvalget i SpareBank 1 med retningslinjer og merkeordning for verdipapirfond.

Gjennom 2023 har konsernet identifisert og vurdert potensiell klima- og naturrisiko på følgende måte:

- Vurdert klima- og naturrisiko i næringslån, og foreslått tiltak i relevante lånesaker.
- Tatt i bruk en kartløsning for å vurdere fysisk klimarisiko for utvalgte utlån i personmarkedet. Rådgivere ble opplært i verktøyet.
- Definert vår risikoappetitt for naturrisiko, foreløpig kun kvalitativt. Den vil kvantifiseres, tidfestes og knyttes til terskler og vippepunkter i ved tilgang på data.
- Påbegynt Miljøfyrtårn-resertifisering i henhold til bransjeregler for bank og finans.
- Inkludert risiko og muligheter knyttet til klima og natur i årlige risikoworkshops, for å belyse deres relative viktighet i lys av andre risikoer og muligheter.
- Fulgt regulatorisk utvikling i Norge og internasjonalt på klima- og naturområdet som kan medføre overgangsrisiko for konsernet eller kundene. Det gjelder blant annet forskrifter og direktiver om bærekraftrapportering; initiativer for planvask i norske kommuner i lys av naturavtalen; EUs bygningsenergidirektiv; revidering av energimerkeforskriften; EUs avskogingsdirektiv; endring i offentlige anskaffelser; EU-lovgivning om gjenoppretting av natur og om kritiske materialer; regional og nasjonal debatt rundt kapasitet i strømmettet; debatten rundt ansvarsfordeling for klimatilpasning mellom kunde, kommune og forsikringsselskap; samt pågående klima- og natursøksmål.

MÅL OG BEREGNINGER

Det er nødvendig med klare mål og metoder for å vurdere vår påvirkning på klima og natur, samt avhen-

gigheter og fysisk risiko. Det støtter risikostyringen vår, viser om vi følger strategien vår, og bidrar til å forankre arbeidet i relevante avdelinger.

Tabellen viser et skille mellom felles mål (beige) og mål spesifikt for natur (grønn) og klima (blå):

MÅL OG BEREGNINGER FOR KONSERNETS PÅVIRKNINGER, RISIKOER OG MULIGHETER INNEN KLIMA OG NATUR		Mål	Status 2023
1	Kompetanseløft • Ansatte skal innen 2025 ha fått opplæring i risiko og muligheter knyttet til klima og natur relevant for jobben de gjør.	90 % gjennomføring av kurs	87 % deltagelse
2	Bærekraftig eksponering • Volum av innvilgede lån i person- og bedriftsmarkedet som kvalifiserer under bankens grønne obligasjonsrammeverk, samt kvalifiserende lån i kredittforetak og BN-Bank; andel av SB1 Finans Midt-Norges finansiering av nullutslippskjøretøy, samt bankens likvidetsinvesteringer i grønne obligasjoner.	25 mrd. nok*	16,6 mrd. nok**
3	Grønne obligasjoner • Andel av likviditetsporteføljen investert i grønne obligasjoner. Målet er satt for 2023, og et underpunkt av målet for Bærekraftig eksponering.	10 % (1 mrd. nok) 2023, 15 % 2024	13,8 % (1,2 mrd. nok)
4	Verdiskaping • Inntekter fra produkter og tjenester initert eller levert av bærekraftavdelingen til banken. Inkluderer ikke p.t. f.eks. renteinntekter fra grønne lån.	3 mnok/år	1,72 mnok
5	Ekskluderte bransjer og aktiviteter • Enkelte bransjer og aktiviteter er ekskludert fra å få lån på grunn av ekstra høy klima- eller naturrisiko.	Se «Ansvarlig utlån»	Se «Ansvarlig utlån»

MÅL OG BEREGNINGER FOR KONSERNETS PÅVIRKNINGER, RISIKOER OG MULIGHETER INNEN KLIMA OG NATUR		Mål	Status 2023
6	Naturrisiko · Begrense eksponering for naturrisiko innen kredittisiko så langt som praktisk mulig, som definert i Naturbase og ESG-modell. Fra 2024 inkluderes eksponering i eller nær sensitive områder.	Ingen lån til ekskluderte bransjer eller i/nær sensitive områder	Ikke gitt ut lån til ekskluderte bransjer
7	Arealbruk · Arealbruk per person i intern eiendomsportefølje for å redusere energibruk per kvadratmeter.	35 m ² per ansatt innen utgangen av 2025	47 m ²
8	Karbonlagring · Øke netto årlig CO ₂ -opptak og -lagring i skog vi finansierer (tCO ₂).	Ikke definert mål, ny beregningsmåte 2023	Netto-opptak: 20 653 Lagring: 270 136
9	Klimarisiko · Panteobjekter i person- og bedriftsmarkedsporteføljen indikert utsatt for vesentlig klimarisiko.	Kreditt-strategisk måltall uten tidshorison	BM: 0,9 % PM: 4,3 %
10	Klimaoffensiv · Redusere karbonintensitet fra konsernets drift og utlånsportefølje 7 %/år fra 2019-nivå. For klimaregnskap (scope 1–3): Se årsrapport, vedlegget «Klimagassutslipp i eget hus». For scope 3 (finansierede utslipp): Se årsrapport, vedlegget «Klimagassutslipp i utlånsporteføljen».	7 % YoY reduksjon	-25,7 % i drift og utlån siden 2019
11	Karbonintensitet i utlån · Karbonintensitet og utslipp per bransje i bedriftsmarkedsportefølje og utslipp per panteobjekt i boliglånsportefølje (bruker tilnærmingen til Partnership for Carbon Accounting Financials, PCAF).	Styringsverktøy i kredittpolicy og risikostyring for å nå karbonintensitetsmål	Boliglån: 0,12 Bransjer: Se vedlegg Klimagassutslipp i utlånsporteføljen
12	Karbonintensitet i verdipapirfond · Vi henter inn data om totale Scope 1- og Scope 2-utslipp og karbonintensitet for verdipapirfondene banken distribuerer.	Styringsverktøy i spare- og plasseringspolicy og risikostyring	Se kapittel «Bærekraft i sparing og plassering»
13	Energimerke · Andel av utlånsporteføljen i person- og bedriftsmarkedet med hhv. energimerke A/B; energimerke F/G; og uten data på byggeår og energimerke.	Kreditt-strategisk måltall uten tidshorison	PM/BM: A+B 13,1 %/27,7 % F+G: 22,5 %/12,7 % Uten data: 18,1 %/13,8 %
14	Grønne boliglån · Volum av grønne boliglån i porteføljen skal øke.	Øke med 1 mrd. nok i løpet av 2024	3,41 mrd. nok

*Inkluderer volumer til kredittforetak, og eksponeringer som foreløpig ikke er inkludert i formell taksonmirapportering.

**På målekortet til konsernsjef.

Det er i tillegg definert kvantitativ og kvalitativ risikoappetitt for flere operasjonelle risikoer som relaterer seg til klimarisiko. Disse er innarbeidet i vedlegg til risikostراتيجية. Se relevante kapitler og vedlegg i årsrapport for mer utfyllende informasjon om arbeidet med å nå våre klima- og naturmål.

Vi har ikke beregnet utslipp hos våre leverandører. Vesentlighets- og påvirkningsanalysene sier dette er et

lite vesentlig område for oss, og en svært høy andel av leverandørrelasjonene, inkludert de største, håndteres sentralt av SpareBank 1 Utvikling DA.

Vi vil konkretisere mål og beregninger fremover, både for klima og natur. Både for utlån og verdipapirfond er tilfanget av data begrenset. Vi vil vurdere å måle nedbygget areal, og/eller andel utlån til byggeprosjekter i eller ved skogs- landbruks- eller verneområder.

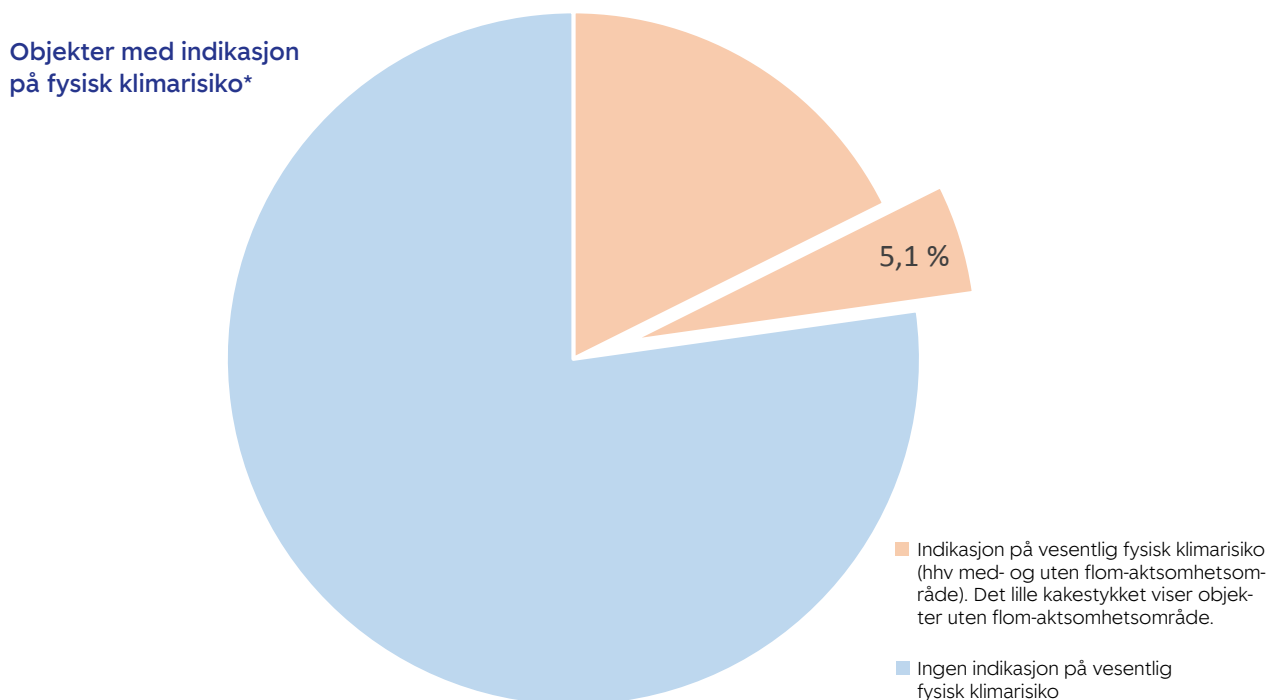
Vedlegg 4 - Fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen

Vi skal aktivt jobbe for å redusere bærekraft- og klimarisiko i vår utlånsportefølje. Vi har derfor anskaffet data på fysisk klimarisiko (flom, stormflo, kvikkleire, skred, ras, snøskred) for alle panteobjekter og begynt kartleggingsarbeidet.

Vårt markedsområde har totalt sett relativt lav fysisk klimarisiko i internasjonal sammenheng. Det er likevel viktig for banken å identifisere vesentlig fysisk klimarisiko for å kunne hjelpe våre lånekunder å redusere sin – og dermed vår – risiko.

Banken har analysert alle panteobjekter i person- og bedriftsmarkedet i lys av risiko- og sårbarhetsdata fra

NVE. Dataene er levert samlet av Norkart. Våre rådgivere bruker en kartklient basert på de samme dataene og vurderer fysisk klimarisiko i alle låneengasjementer over et gitt volum og/eller belåningsgrad. Figuren under viser objekter med indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko i vår utlånsportefølje (dette må ikke forveksles med faktisk risiko, se utdyping under figuren).

*Objektene kan ha vesentlig fysisk klimarisiko. Vi vil analysere objekter i faresoner for å kartlegge faktisk risiko, men vil ikke inkludere objekter kun omfattet av aktsomhetsområder, da slike områder er modellestimater uten hensyn til lokale forhold.

Ca. 5,1 prosent av panteobjektene i bankens portefølje hadde per 31. desember 2023 indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko (uten å være lokalisert i flom-aktsomhetsområde). De treffer innen én av klimarisikoene/risiko-kombinasjonene som anses som vesentlige¹:

- Utsatt for 10- eller 20-årsflom
- Innenfor både snøskred- og steinsprangsoner
- Høy faregrad for kvikkleire
- Utsatt for 20 års stormflo
- Utsatt for skredhendelser

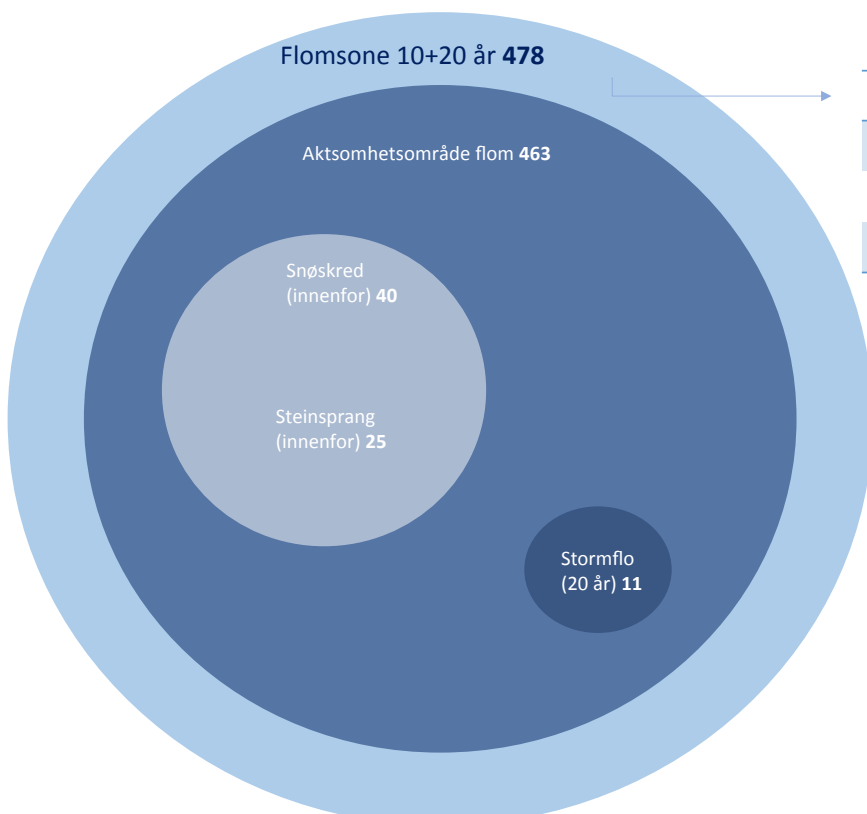
Det er kontrollert for overlapp mellom risikohendelser. Vesentlig fysisk klimarisiko kan også oppstå på måter det er vanskelig å skaffe data for å dokumentere per i dag, fordi disse i stor grad er av midlertidig karakter. De mest åpenbare eksemplene er ekstrem tørke og sterk vind.

¹Kategoriseringen avviker noe fra den som brukes for å indikere vesentlig skade knyttet til fysisk klimarisiko i taksonomirapportering og rapportering av grønn andel, se «Anvendelse av resultater» under.

HVILKE NATURRELATERTE AVHENGIGHETER, PÅVIRKNINGER, RISIKO OG MULIGHETER KONSERNET HAR IDENTIFISERT PÅ KORT, MEDIUM OG LANG SIKT

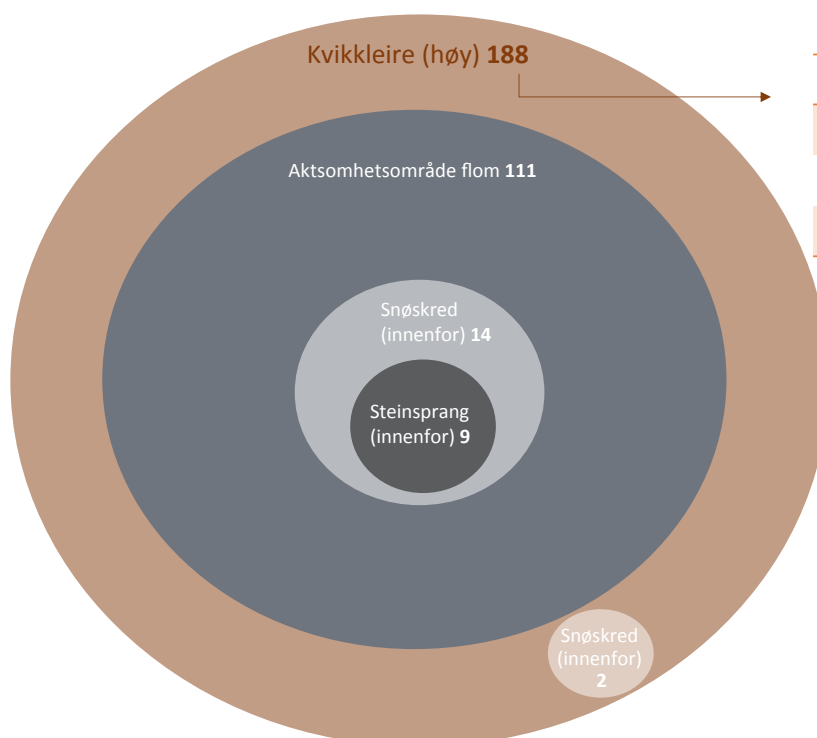
Sirkelene indikerer kun relative størrelser innen hver figur, størrelsesforholdene i figurene kan ikke sammenlignes på tvers:

Flomsone 10 + 20 år

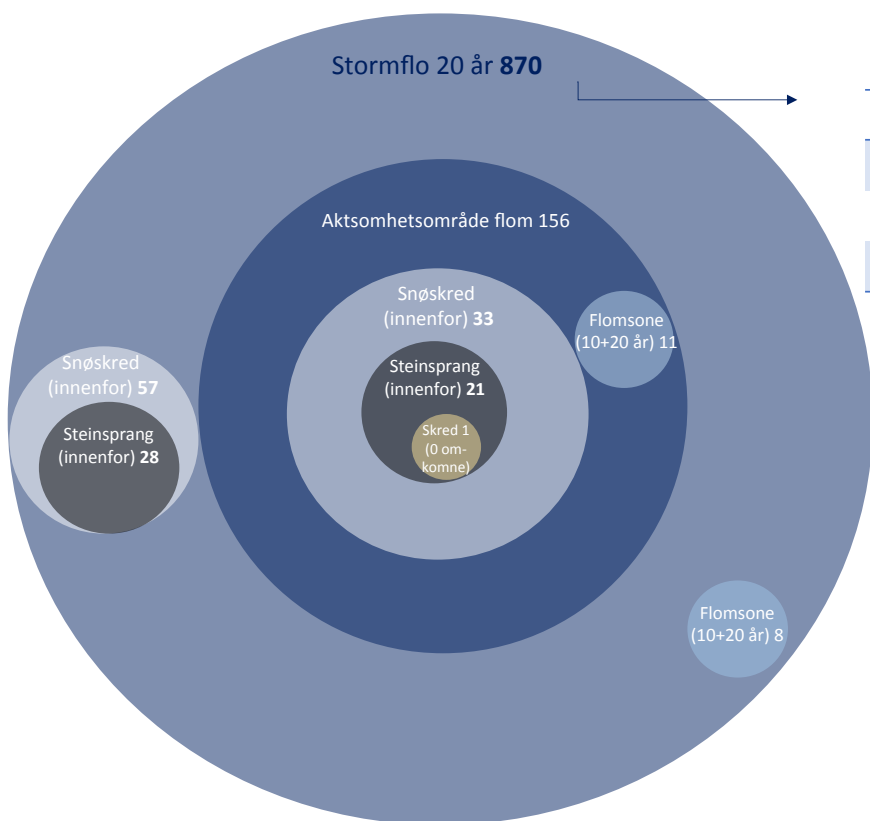
	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk /fiske	Annet/ Ukjent
Firma	13	22	0	29
Privat	182	5	45	83
Ukjent/ annet	65	11	0	23

Kvikkleire (høy) 188

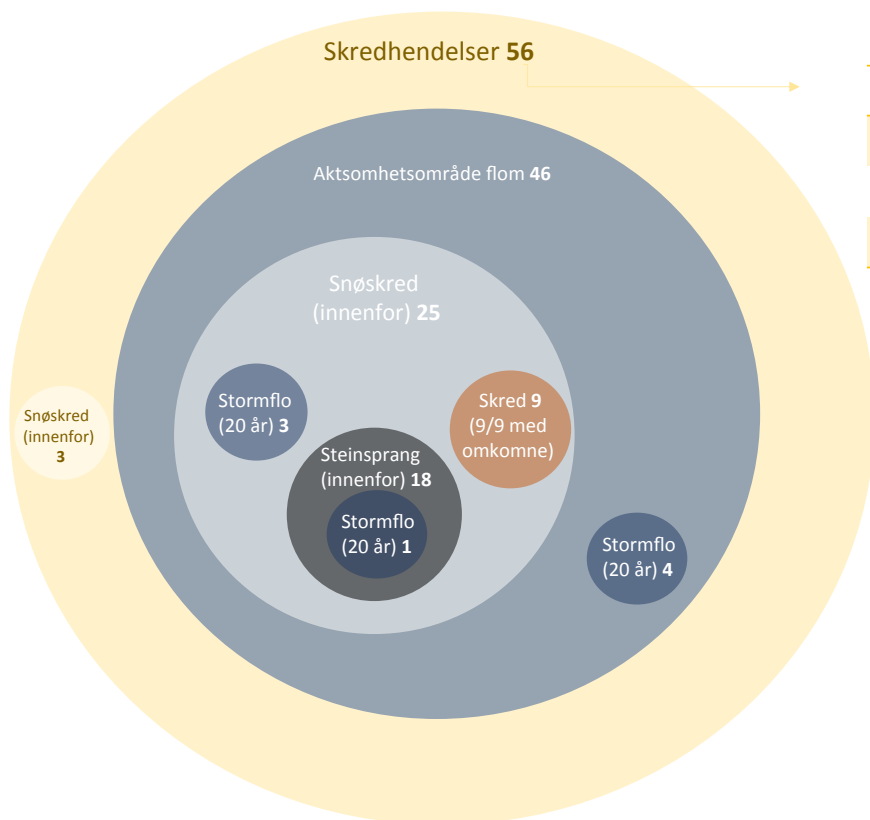
	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk/ fiske	Annet/ ukjent
Firma	4	1	0	1
Privat	88	0	27	51
Ukjent/ annen	16	0	0	0

Stormflo 20 år

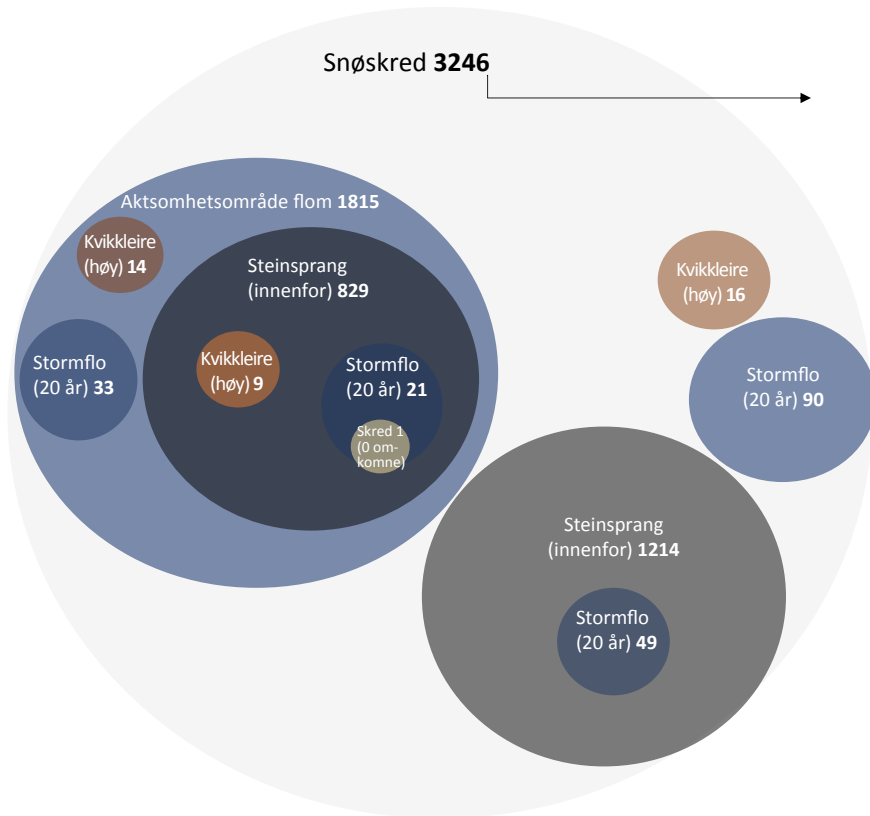
	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk/fiske	Annet/ukjent
Firma	14	12	1	49
Privat	452	2	61	139
Ukjent/annen	120	3	0	17

Skredhendelser

	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk/fiske	Annet/ukjent
Firma	0	0	0	2
Privat	11	0	27	14
Ukjent/annen	2	0	0	0

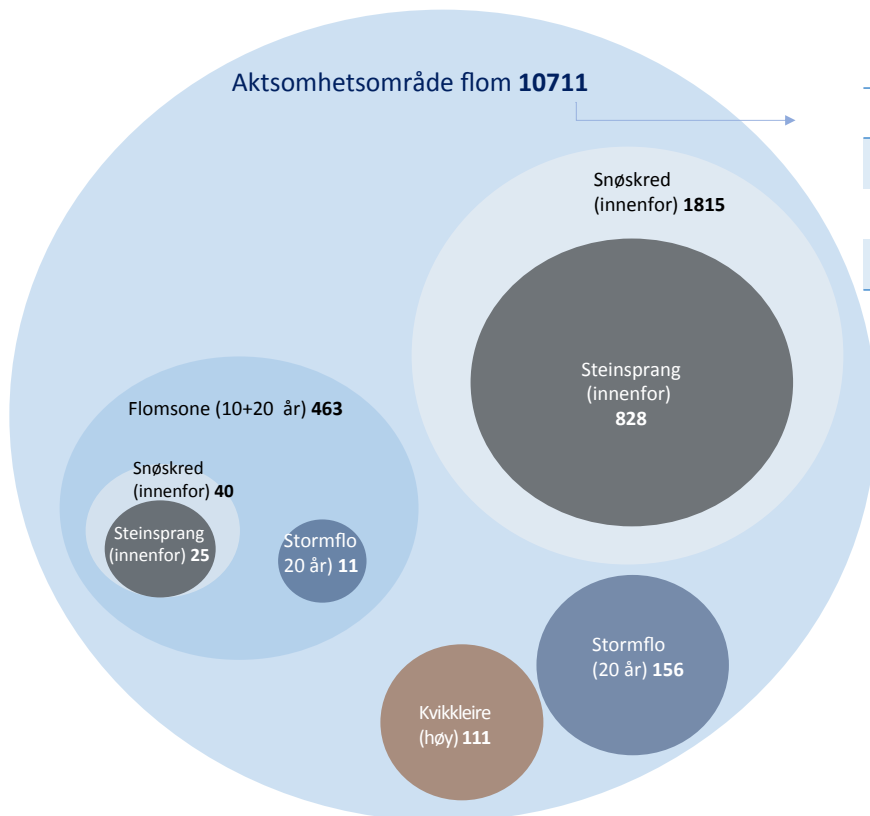
Snøskred*

	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk/fiske	Annet/ukjent
Firma	44	19	1	38
Privat	1156	5	873	1036
Ukjent/annen	64	2	0	8

*Alle objekter i steinsprangsonen er inkludert

Aktsomhetsområde for flom

	Bolig og fritidseiendom	Næring	Landbruk/fiske	Annet/ukjent
Firma	268	248	17	298
Privat	4419	33	1696	2448
Ukjent/annen	1005	46	0	233

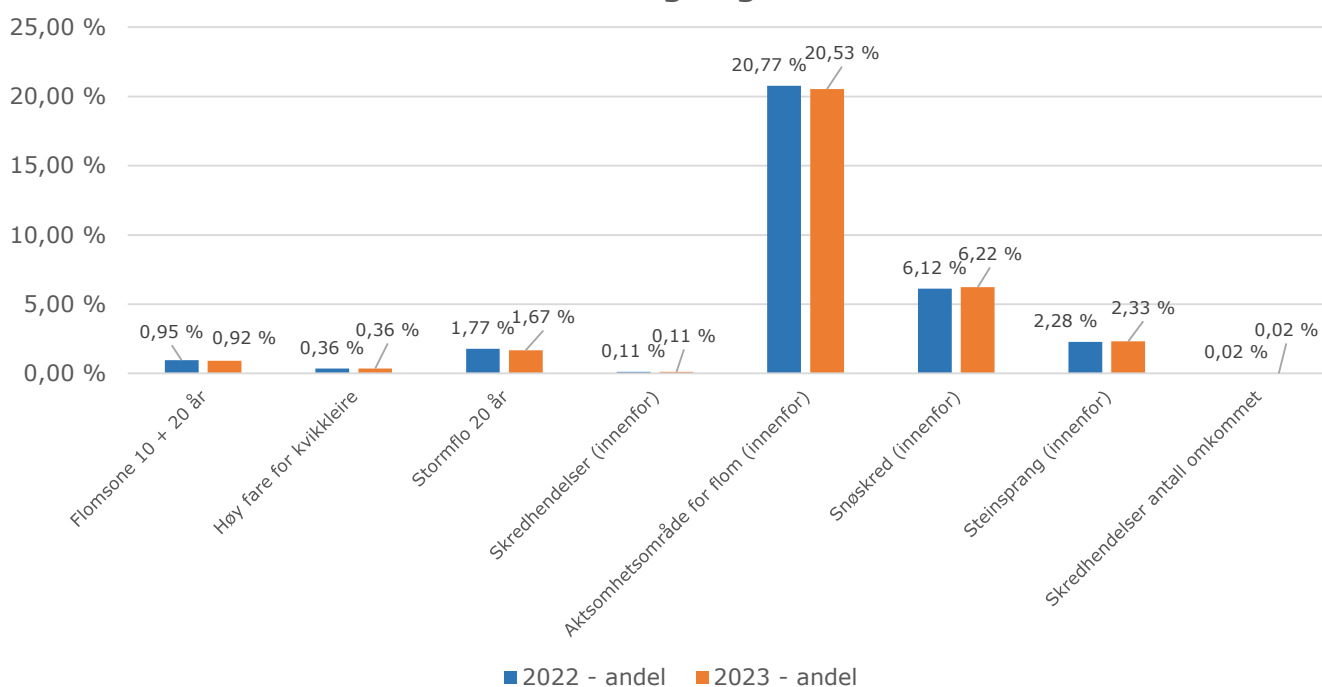
Sammenlignet med fjoråret

Banken har videreført samme metodikk som i 2022. I grafen under har vi sammenlignet årets tall med tallene for 2022.

Andelen objekter som har indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko, men som ikke er lokalisert i et flom-aktsomhetsområde, er omtrent uendret på ca. 5,1 prosent. Antall objekter lokalisert i aktsomhetsområde

for flom har en liten reduksjon i 2023 sammenlignet med 2022, mens andel er omtrent uendret. I tillegg har andelen objekter som både har indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko og som er lokalisert i et flom-aktsomhetsområde blitt redusert fra 23,1 prosent til 22,8 prosent. Dette skyldes delvis at totalt antall objekter har gått noe ned siden 2022. Antallet objekter lokalisert i aktsomhetsområde for snøskred har gått svakt ned, men utgjør en litt økt andel av totalen.

Sammenligning 2022-2023

Videre har vi sett på eierforhold til objektet og kategorisert disse i hhv. person- og bedriftsmarkedet (PM og BM). I førstnevnte inngår objekter kategorisert som privat, i sistnevnte inngår objekter kategorisert som henholdsvis firma og ukjent. En stor overvekt av landbruks- og fiske-eiendommer kategoriseres som

private. Det må antas at det drives næringsvirksomhet på en andel av disse eiendommene. Andelen objekter som har indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko, men som ikke er lokalisert i flom-aktsomhetsområde, er 4,28 prosent for PM og 0,85 prosent for BM i 2023. I 2022 var status 4,20 prosent for PM og 0,99 prosent for BM.

Presisering

Bygg som ligger i et aktsomhets- eller risikoområde vil ikke automatisk være utsatt for den indikerte risikoen, og risikoen trenger ikke å være så høy som angitt. Byggeier kan ha gjort tiltak (for eksempel drenering), bygget kan være plassert på en del av tomte som ikke er utsatt for risiko, eller det kan være andre detaljer i lokal topografi som gjør at bygget ikke er utsatt. Datakildene som er brukt inneholder også i noen grad en blanding av faredata og aktsomhetsdata, hvor sistnevnte dekker svært mange områder med lav risiko (se under for detaljer).

I den grad et panteobjekt er utsatt for reell fysisk klimarisiko vil dette kun være en direkte risiko for banken i situasjoner eller hendelser forsikringen til låntager ikke dekker.

Motsatt kan det også være bygg utenfor risikosoner som er utsatt av årsaker kartdataene ikke fanger opp. For eksempel kan et bygg i et byområde få et overvannsproblem ved styrtregn hvis naturlige bekkeløp og grøntområder som tidligere tok unna vannmengdene, er havnet under asfalt, eller en bro eller kulvert kan

forårsake høyere vannstand nedstrøms.

Metode

Som et første forsøk på å indikere hva som er vesentlig fysisk klimarisiko er det gjort noen vurderinger av hvilke aktsomhets- og faresoner som skal inkluderes i analysen.

Objekter innenfor 10- og 20 års flomsone, samt 20 års stormflo, er inkludert. Dette tidsperspektivet er innenfor løpetiden til mange lån. Det er aktuelt å inkludere også objekter i 50-, 100- og 200 års flomsone, se under. Dette ville økt totalt antall objekter innenfor flomsone med hhv. 56, 101 og 616; nær alle disse objektene er også inkludert i flom-aktsomhetszone.

Det finnes både fare-, konsekvens- og risikodata for kvikkleire. Vi har foreløpig fokusert på faredata, fordi disse indikerer sannsynligheten for faktiske hendelser. Konsekvens- og dermed også risikodataene er mer sekundære ettersom vårt fokus er på panteobjektet og ikke andre konsekvenser analysen dekker.

De fleste kvikkleirefaresonene er basert på svært få undersøkelsesboringer. Kvikkleireskred er en risiko i områder som før har vært dekket av vann, der det er løsmasser og tilstrekkelig helning. Mens områdene over marin grense (det høyeste nivået havet nådde etter siste istid) ofte er tynt befolket/ubefolket, har de fleste tett befolkede delene av vårt markedsområde vært dekket av vann og løsmasser. Mange av disse områdene er ikke kartlagt i detalj. Ca. 18 prosent av våre panteobjekter er i områder som ikke er kartlagt.

Aktsomhetsområder for hhv. snøskred, steinsprang og flom er inkludert i analysen, men er såpass generelle (se under) at de har begrenset interesse for vurdering av risiko. Vurdert i sammenheng med andre parametere (jf. figurene over) kan de imidlertid synliggjøre objekter som er lokalisert i flere ulike fare- og aktsomhetsområder. De må dermed antas å ha større risiko totalt sett. Dette gjelder bl.a. data om skredhendelser og omkomne knyttet til slike hendelser, som baserer seg på data om mer enn 50 000 slike hendelser, og rapporteres inn av mange ulike samfunnsaktører.

Aktsomhetsområder indikeres automatisk basert på en grov terrengmodell (25 x 25 m; 10 x 10 m for flom, mer detaljert for jord- og flomskred) ut fra kjennetegn ved terrenget (f.eks. helning på terrenget for snøskred, og helning/geologi for steinsprang). De vil ikke alltid fange opp særegenheter ved en spesifikk adresse, og tar ikke hensyn til klima eller vegetasjonsforhold lokalt. Det er ikke gjort feltarbeid for å avgrense områdene basert på lokale faktorer (f.eks. skog, terrengdetaljer, utførte sikringstiltak o.l.). Derfor vil for store områder bli inkludert i aktsomhetsområdene. Aktsomhetssonen for snøskred rommer for eksempel områder uten nok nedbør i form av snø til at det er reell snøskredfare der, og måten flom-aktsomhetsområder er modellert på, overestimerer økningen i vannstand i bratte elver kraftig.

Dataene for snøskred inneholder data fra datasettene «Snøskred aktsomhetsområde», «Snø- og steinsprang aktsomhetsområde» og «Skredfaresone». «Skredfaresone» inkluderer alle typer skred, bortsett fra sørpeskred.

Anvendelse av resultater

Dataene som ligger til grunn for analysen er kun egnet til å gi en overordnet oversikt over klimarisiko, og er ikke presise nok til å angi slik risiko for det enkelte panteobjekt. Vi vil kartlegge denne risikoen for de 5 prosent av objektene med indikasjon på vesentlig fysisk klimarisiko gjennom en kombinasjon av feltbesøk, interaksjon med kunde, og mer avanserte og presise kartverktøy. Vi har startet arbeidet med å se på objektene som har sammenfall av flere vesentlige risikoer, inkludert risikoer utenfor bærekraftsområdet, og i lys av løpetiden til det aktuelle lånet.

Aktsomhetskartene fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) som er brukt i analysen (for flom, snøskred og steinsprang) har klare svakheter det er viktig å være klar over ved tolkning av resultatene. De er nasjonale oversiktskart som viser hvilke arealer som kan være utsatt for fare. Kartene er ikke ment for vurdering av en spesifikk adresse, men for å indikere hvor risiko bør vurderes nærmere. At et panteobjekt ligger innenfor en slik aktsomhetszone er derfor ikke i seg selv en bekreftelse på at objektet har en høy risiko. De kan heller ikke brukes som basis for å beregne sannsynlighet for hendelser.

SpareBank 1-alliansen (inkludert SpareBank 1 Sørøst-Norge) har besluttet å benytte dataleveranser fra Eiendomsverdi som grunnlag for Pilar 3- og taksonomi-rapportering (se informasjon om grønn andel i delkapittel «Ansvarlige utlån», samt vedlegg om EU-taksonomien i årsrapporten). Her deles fysisk klimarisiko inn i to forskjellige kategorier, flere parametere er inkludert, og man har valgt en mer konservativ tilnærming til definisjonen av vesentlig fysisk klimarisiko enn SpareBank 1 Sørøst-Norges eksisterende tilnærming basert på Norkart-data (ulikheter er kommentert i kursiv):

- Kronisk klimarisiko
 - Utsatt for *middelhøyvann* eller 20 års stormflo
- Akutt klimarisiko: Utsatt for én eller flere av følgende
 - *Middels eller høy* faregrad for kvikkleire
 - Utsatt for skredhendelser
 - Innenfor både snøskred- og steinsprangsoner
 - Utsatt for *200-årsflom (dagens tilnærming: 10- eller 20-årsflom)*

Det vil være naturlig å bruke samme datagrunnlag for all rapportering relatert til fysisk klimarisiko for 2024, ved at redegjørelse for vesentlig fysisk klimarisiko i utlånsporteføljen følger samme tilnærming som i taksonomirapportering. Andelen objekter som rapporteres som utsatt for vesentlig fysisk klimarisiko vil derfor trolig øke noe.

Vedlegg 5 - Klimagassutslipp i eget hus

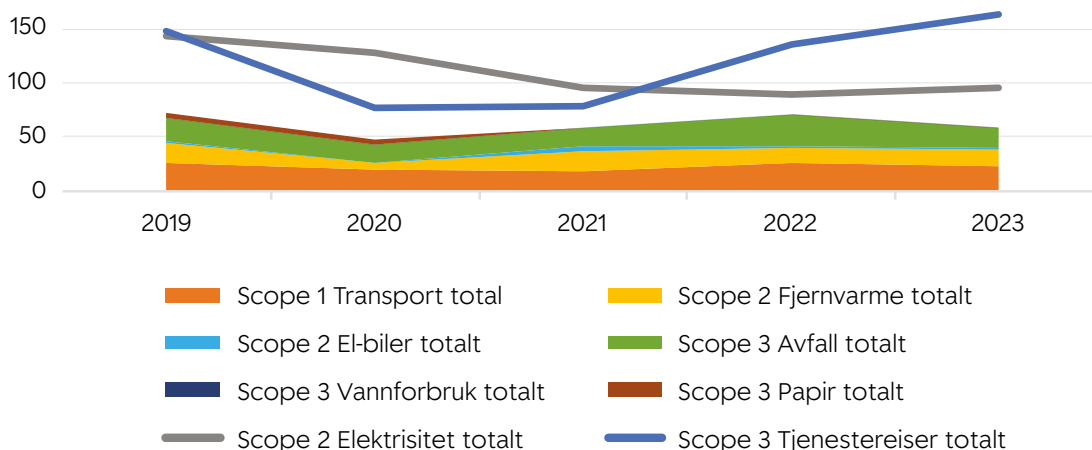
Energi- og klimaregnskap 2023

SpareBank 1 Sørøst-Norge jobber aktivt for å redusere klimagassutslippene fra driften, i tråd med vårt mål om 7 prosent årlig utslippsreduksjon per krone tjent (karbonintensitet). Vårt totale klimagassutslipp fra driften var på 321,2 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO_{2e}) i 2023. Karbonintensiteten til driften vår er redusert med 5,4 prosent fra 2022 til 2023, og redusert 9,9 prosent fra 2019 til 2023.

Banken er avhengig av innsatsfaktorer som inntil videre ikke har null utslipp. Gjenværende utslipp fra driften, samt eventuell differanse mellom oppnådde reduksjoner i låneporteføljen og målsetningen for det gjeldende året, kompenseres vi ved å kjøpe karbonkreditter¹ og opprinnelsesgarantier².

Den vesentligste delen av utslippene knyttet til konsernets virksomhet er fra utlåns- og investeringsporteføljen vår. Det er imidlertid viktig for oss å redusere også egne utslipp for å være en troverdig sparringspartner når vi jobber med lånekundene våre for å hjelpe dem å redusere sine utslipp. Se oversikt over våre viktigste utslippskategorier 2019–2023:

Oversikt over våre viktigste utslippskategorier

Økningen i utslipp har sammenheng med oppjustering av utslippsfaktor for et par av områdene der aktiviteten vår samtidig er høy.

¹ Karbonkreditter

Konsernet har kjøpt karbonkreditter for å kompensere for våre utslipp i 2022, og vil gjøre det samme i 2024 for 2023-utslippene. Karbonkreditter er målbar, verifiserbare utslippsreduksjoner fra sertifiserte klimatilaksprosjekter. Disse prosjektene reduserer, fjerner eller unngår klimagassutslipp. De kan også ha andre positive effekter, for eksempel styrker de samfunn, beskytter økosystemer, gjenoppretter skoger eller reduserer avhengigheten av fossilt brensel. Vi har kjøpt karbonkreditter fra et 120 MW solprosjekt i Gujarat, India, solgt av Juniper Green Sigma Private Ltd. Prosjektet har fulgt et strengt sett med kriterier for å bli verifisert av uavhengige tredjeparter og er gjennomgått av et ekspertpanel hos karbonkreditt-standard Gold Standard, som har godkjent kredittene fra prosjektet. Etter at vi har kjøpt karbonkredittene, trekkes de permanent tilbake, slik at de ikke kan gjenbrukes.

I tråd med vår tiltaksplan har vi undersøkt muligheten for å kompensere for våre gjenværende utslipp gjennom å bidra til prosjekter i vårt markedsområde. Dialogen med norske miljømyndigheter viste at konsernet

ikke kan bruke utslippsreduksjoner fra slike prosjekter til å kompensere egne utslipp. Fordi utslippene er dekket av norske forpliktelser mot FN, vil påstander om slike reduksjoner innebære dobbelttelling. Dessuten vil bidraget knyttet til vår kompensasjon være så beskjeden at det ikke vil kunne utløse ny aktivitet. Slik EUs kvotehandelsystem fungerer, vil frivillig kompensasjon av EU-kvoter fra aktører uten kvoteplikt heller ikke innebære reelle utslippsreduksjoner. Kjøp av karbonkreditter av høy kvalitet vurderes derfor å gi bedre klimaeffekt på kort sikt.

² Opprinnelsesgarantier

Opprinnelsesgarantier er en merkeordning for elektrisitet i Europa. Hensikten er todelt: for det første viser de strømkunden at en mengde kraft er produsert fra en bestemt energikilde. For det andre gir opprinnelsesgarantier et bidrag til å øke produksjonen av fornybar kraft, fordi kraftprodusenter som selger opprinnelsesgarantier får inntekter fra sin fornybare kraftproduksjon. Alle våre kontorsteder er tilknyttet strøm med opprinnelsesgaranti i løpet av 2023.

Hva ble gjort i 2023?

- Konsernet har bestemt mandat, tidslinje frem mot 2025, prioritering og budsjett for et eiendomsprosjekt som går gjennom vår portefølje av eide og leide eiendommer. Bærekraft er ett av de grunnleggende prinsippene for prosjektet. Der slås det fast at energibruk, avfall og transport knyttet til byggene våre er de viktigste kildene til utslipp fra driften til konsernet. Derfor skal viktige eiendomsbeslutninger (renovering, kjøp, salg, leie) ta hensyn til konsernets mål om å redusere karbonintensiteten til driften med 7 prosent årlig. Dette innebærer følgende:
 - Redusere arealbruken
 - Renovere, ikke rive. Ved totalrenovering skal det etterstribes at man møter kravene i EU-taksonomien, inkludert at energibruken reduseres med minst 30 prosent
 - Sortere avfall under renovering
 - Unngå unødig transport
 - Tilrettelegge for klimavennlig pendling
 - Kreve fossilfri byggeplass
 - Vurdere egen energiproduksjon (f.eks. sol)
 - Nye lokaler skal møte kravene i EU-taksonomien så langt det er mulig lokalt
 - Forlenge levetiden til lokalene, ved at viktige eiendomsbeslutninger skal ha tidshorisont på 10+ år, ta utgangspunkt i livsløpskostnader, og ta høyde for store endringer i bruksmønster
- I 2023 har det blitt tatt flere beslutninger der prinsippene over blitt fulgt:
 - To større lokaler skal totalrenoveres
 - Et annet større kontor flyttes, til mindre arealer i et renovert bygg som gjenbraker viktige utslippsintensive komponenter, der det vurderes solceller
 - Redusert arealbruk har også blitt besluttet for flere andre kontorlokaler
- Vi leverer vårt brukte IT-utstyr til Foxway som selger/gir det videre og bidrar til sirkulære IT-løsninger. I 2023 leverte vi inn 1 587 enheter hvor 866 ble videre-solgt, resten ble gjenbrukt eller gjenvunnet.
 - Vi hadde en innsamling blant ansatte under vår uke med «Agenda Bærekraft» hvor ansatte leverte inn brukt IT-utstyr. Det ble samlet inn 681 enheter.
- Vi har begynt kartlegging og monitorering av datamengden og -bruken så langt det lar seg gjøre i ulike datasentere for å få oversikt over utslippene.
- Vi har redusert overlapp mellom leverandører, og dermed unødige utslipp fra dataleveranser, software eller tjenester, samt bedret sikkerheten og effektivisert driften

- Vi har flyttet mer av databruken til sky, og fra andre land til Norge. Dette kan medføre økte utslipp fra skylagring, men vil samtidig redusere avtrykket knyttet til egen (i hovedsak TietoEvry og SpareBank 1 Utvikling DA) fysisk serverkapasitet og backupservere, og korte ned responstiden.
 - Det vil ikke være mulig å flytte alle skytjenester til Norge, blant annet fordi ikke alle tjenester tilbys i alle regioner.
- Vi har optimalisert ressursbruken knyttet til betalings-tjenester ved å redusere papirbruk til forsendelser.

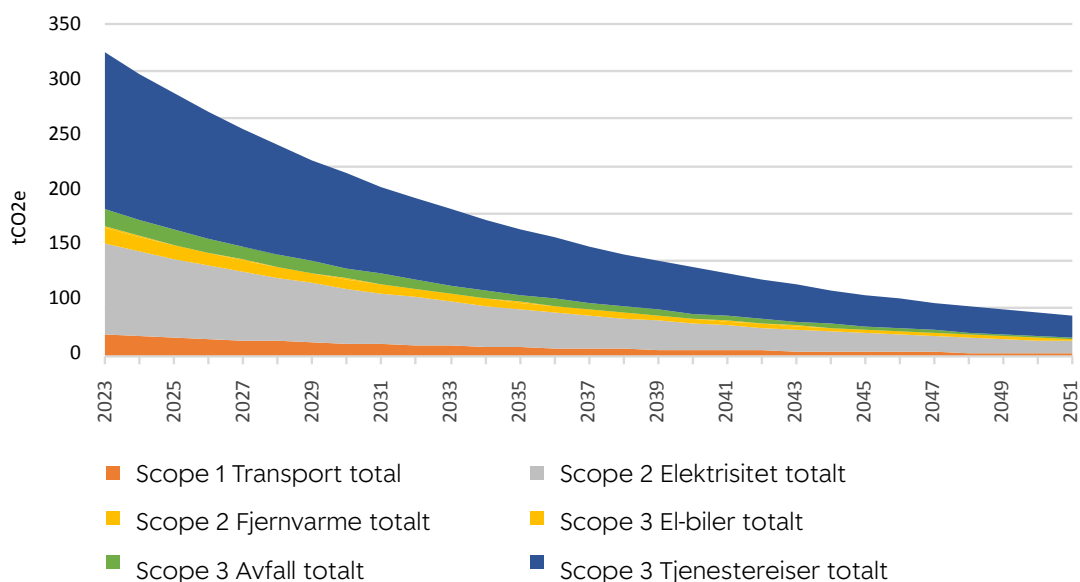
Veien videre

Vi skal fortsette å jobbe aktivt for å redusere utslipp i egen drift:

- Eiendomsprosjektet vil fortsette å ha fokus på følgende områder av relevans for klimamålet til konsernet, i pågående renoveringsprosjekter:
 - Redusere antall kvadratmeter konsernet disponerer per ansatt der m²/ansatt er særlig høyt gjennom å effektivisere og, hvor aktuelt, frigjøre lokaler.
 - Redusere energiforbruk (med minst 30 prosent der det er hensiktsmessig).
 - Sikre at renovering bidrar til økt levetid på lokalene (materialbruk, utforming m.m.), evt. flytting til mer tidsriktige lokaler.
- Revidere vår reisepolicy i lys av klimamål og en mer hybrid hverdag (digitale møter, fleksibelt arbeidssted mv.).
- Ferdigstille miljøfyrtårnsertifisering av kontorene i tidligere Sparebanken Telemark.
 - Kontorene i tidligere SpareBank 1 BV og SpareBank 1 Modum er sertifisert under de nye bank- og finanskriteriene til Miljøfyrtårn. Resertifisering ble gjennomført i 2023 for hovedkontoret på Fokserød og vil ferdigstilles for resterende kontorer tidlig i 2024.
- Anskaffe verdikjede-klimaregnskap og begynne forberedelsene til å inkludere resultatene i virksomhetsstyringen.
- Følge opp datasenter-leverandørene og be om utslippsdata (samt gjøre bruk av tjenestene deres, som MS Sustainability Manager).
- Vurdere å øke standard levetid for bank- og kredittkort.

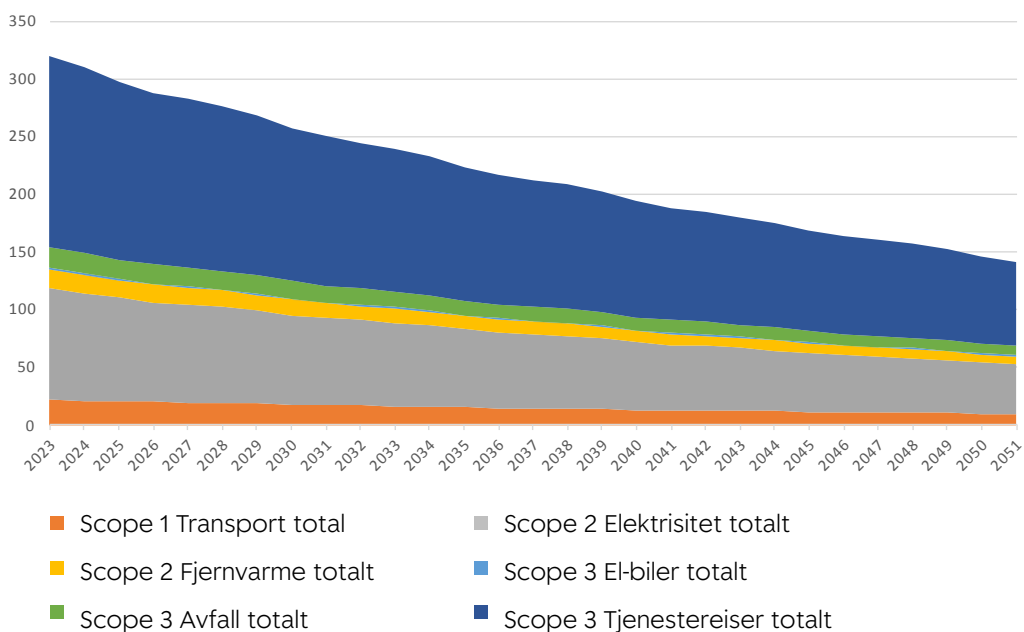
Konsernets mål om 7 prosent årlig reduksjon i karbonintensitet frem mot 2050 gitt stabil inntekt og inntektsvekst:

Utslippsframskrivning i lys av mål om 7 % årlig reduksjon i karbonintensitet og gitt stabil inntekt

Basert på tonn CO2-utslipp i våre viktigste utslippskategorier og en stabil inntekt (ikke vekst i inntekt) med en utslippsreduksjon på 7 prosent per år vil driftsutslippene våre reduseres kraftig mot 2050.

Utslippsframskrivning i lys av mål om 7 % årlig reduksjon i karbonintensitet og gitt inntektsvekst

Basert på tonn CO2-utslipp i våre viktigste utslippskategorier og inntektsvekst (estimert til 3–5 prosent årlig) med en utslippsreduksjon på 7 prosent per år vil driftsutslippene våre reduseres mot 2050.

Energi- og klimaregnskap 2023

Cemasys bistår med å lage energi- og klimaregnskapet til SpareBank 1 Sørøst-Norge. Oversikten over organisasjonens klimagassutslipp er et viktig verktøy i arbeidet med å identifisere konkrete tiltak for å redusere energiforbruk og utslipp, måle nøkkeltall og evaluere seg selv over tid.

Rapporten omfatter scope 1, 2 og scope 3 kategori 5

(avfall) og kategori 6 (tjenestereiser) for hele driften til SpareBank 1 Sørøst-Norge, konsern og filialer. Informasjonen som benyttes i et klimaregnskap stammer både fra eksterne og interne kilder, og blir omregnet til tonn CO₂-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden GHG Protocol, den mest anvendte metoden verden over for å måle organisasjoners utslipp av klimagasser.

Årlige nøkkeltall og klimaindikatorer

Navn	Enhet	2021	2022	2023	%endring fra forrige år
Scope 1 + 2 utslipp (tCO ₂ e)		137.9	131.2	137.8	5.0 %
Totale utslipp(S1+S2+S3) (tCO ₂ e)		232.4	297.6	321.2	7.9 %
Totalt energiforbruk Scope 1+2 (MWh)		4,602.7	4,689.6	4,724.6	0.7 %
kg CO ₂ e (s1+s2+s3)/årsverk		424.9	458.5	498.7	8.8 %
Total tCO ₂ e pr omsetning (Scope 1+2+3)		-	0.1	0.1	-5.2 %
Total tCO ₂ e kWh/Omsetning		-	1,787.9	1,581.7	-11.5 %
Total tCO ₂ e MWh/Omsetning		-	1.8	1.6	-11.5 %
Årsverk	Antall årsverk	547.0	649.0	644.0	-0.8 %
Omsetning	MNOK	-	2,623.0	2,888.0	10 %

Rapporteringsår, Energi og Klimagassutslipp

Utslippskilde	Forklaring	Forbruk	Enhet	Energi (MWh)	Utslipp tCO ₂ e	Utslippsande
Transport total				88.1	22.1	6.9 %
Bensin		7,921.0	liter	73.0	18.6	5.8 %
Diesel (NO)		1,549.0	liter	15.1	3.5	1.1 %
Stasjonær forbrenning total				83.4	1.5	0.5 %
Biodiesel (100%), ME, stasjonær		9,062.0	liter	83.4	1.5	0.5 %
Scope 1 total				171.5	23.6	7.4 %
Elektrisitet total				3,448.4	98	30.1 %
Elektrisitet nordisk miks		3,448,371.0	kWh	3,448.4	96.6	30.1 %
El-biler total				49.6	1.4	0.4 %
Elbil nordisk miks		260,809.0	km	49.6	1.4	0.4 %
Fjernvarme total				1,055.1	16.2	5.1 %
Fjernvarme norsk miks		1,055,128.0	kWh	1,055.1	16.2	5.1 %
Scope 2 total				4,553.1	114.2	35.6 %
Avfall total				-	18.5	5.8 %
Papiravfall til resirkulering	Blandet papp	12,010.0	kg	-	0.3	0.1 %
Papiravfall til resirkulering	Kontorpaper	4,453.0	kg	-	0.1	-
Blandet husholdningsavfall		32,567.0	kg	-	17.9	5.6 %
Glassavfall til resirkulering		2,238.0	kg	-	-	-
Elektronisk avfall til resirkulering		594.0	kg	-	-	-
Plastavfall til resirkulering		2,140.0	kg	-	-	-
Matafall til biogass		13,405.0	kg	-	0.1	-
Tjenestereiser total				-	164.8	51.3 %
Km-godtgjørelse		721,836.0	km	-	120.3	37.4 %
Km-godtgjørelse, elbil		391,427.0	km	-	2.1	0.6 %
Flyreise, innenlands, inkl. RF		260.0	flyreiser	-	32.8	10.2 %
Flyreise, kontinental, inkl. RF		47.0	flyreiser	-	9.7	3.0 %
Scope 3 total				-	183.3	57.1 %
Total				4,724.5	321.2	-
KJ				17,008,351,164.0		

Markedsbaserte utslipp i rapporteringsåret

Kategori	Enhet	2023
Elektrisitet Sum (Scope 2) med markedsbaserte beregninger	tCO ₂ e	-
Scope 2 Sum med markedsbaserte strømberegninger	tCO ₂ e	17.6
Scope 1+2+3 Totalt med markedsbaserte strømberegninger	tCO ₂ e	224.6

I 2023 hadde SpareBank 1 Sørøst-Norge et samlet klimagassutslipp på 321,2 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e), som representerer en økning på 7,6 prosent eller 23,6 tCO₂e sammenlignet med utslippene på 297,6 tCO₂e i 2022.

Scope 1:

Transport: Selskapets faktiske forbruk av fossilt brensel i kjøretøyene (eide, leide og leaset) resulterte i utslipp av 22,1 tCO₂e i 2023. Dette tilsvarer en reduksjon på 3,1 tCO₂e, en samlet reduksjon på 12,2 prosent sammenlignet med 2022. Det er viktig å merke seg at utslippsfaktoren for diesel har økt med 9,2 prosent sammenlignet med 2022, mens selve diesel/bensin forbruket har gått ned.

Stasjonær forbrenning: Forbruk av stasjonær forbrenning i 2023 har et samlet utslipp på 1,5 tCO₂e. Siden 2022 har det vært en økning på 60 prosent i utslippene, som kan tilskrives den økte bruken av biofyrringsolje. Det lave utslippnivået skyldes nettopp bruk av biofyrringsolje.

Scope 2:

Elektrisitet: Målt forbruk av elektrisitet i leide lokaler/bygg ble beregnet med en lokasjonsbasert utslippsfaktor basert på nordisk miks. Nordisk miks tar hensyn til den svenske, norske, danske og finske utslippsfaktoren, basert på data fra det internasjonale energibyrået (IEA). I 2023 ble utslippsfaktoren oppdatert fra IEA og økte fra 26 gCO₂e per kWh i 2022 til 28 gCO₂e per kWh i 2023, en økning på 7,6 prosent. Utslippene fra elektrisitet utgjorde 96,6 tCO₂e, og dette utgjorde 30,1 prosent av det totale utslippet for SpareBank 1 Sørøst-Norge. Det er verdt å merke seg at til tross for en reduksjon på 3729 kWh i totalt forbruk, økte utslippene fra elektrisitet med 6,8 tCO₂e fra 2022 på grunn av endringer i utslippsfaktoren.

**Markedsbasert elektrisitet har et utslipp på 0 tCO₂e i 2023 fordi opprinnelsesgarantier er kjøpt for strømforbruket på alle SpareBank 1 Sørøst-Norges lokasjoner.

Fjernvarme: Utslipp fra fjernvarme i 2023 tilsvarer 16,2 tCO₂e, en økning på 13,5 prosent fra 2022. Økningen skyldes en liten oppgang i forbruk. Bruk av fjernvarme tilsvarer 5,1 prosent av det totale utslippet for SpareBank 1 Sørøst-Norge.

El-bil: Utslipp fra elektriske biler tilsvarer 1,4 tCO₂e i 2023, som utgjør 0,4 prosent av det totale utslippet til SpareBank 1 Sørøst-Norge. Det er en økning på 40 prosent fra 2022.

Scope 3:

Avfall: Denne kategorien inkluderer totale utslipp fra generert avfall på alle SpareBank1 Sørøst-Norges filialer og hovedkontor. Utslipp fra avfall er kalkulert frem til stadiet hvor avfallet defineres som en ny ressurs. For resirkulerte fraksjoner betyr det transporten frem til gjenvinningsstasjonen. For forbrenning av avfall inkluderer dette både transport og forbrenning. Totale utslipp fra avfall i 2023 er 18,5 tCO₂e, en nedgang på 40,3 prosent fra 2022.

*Enkelte avfallskategorier vises med null i utslipp fordi de slipper ut mindre enn 0,1 tCO₂e. Utslipet blir fortsatt tatt med i totale utslipp, men beregningen synes ikke i tabellen fordi det er veldig lavt.

Tjenestereiser

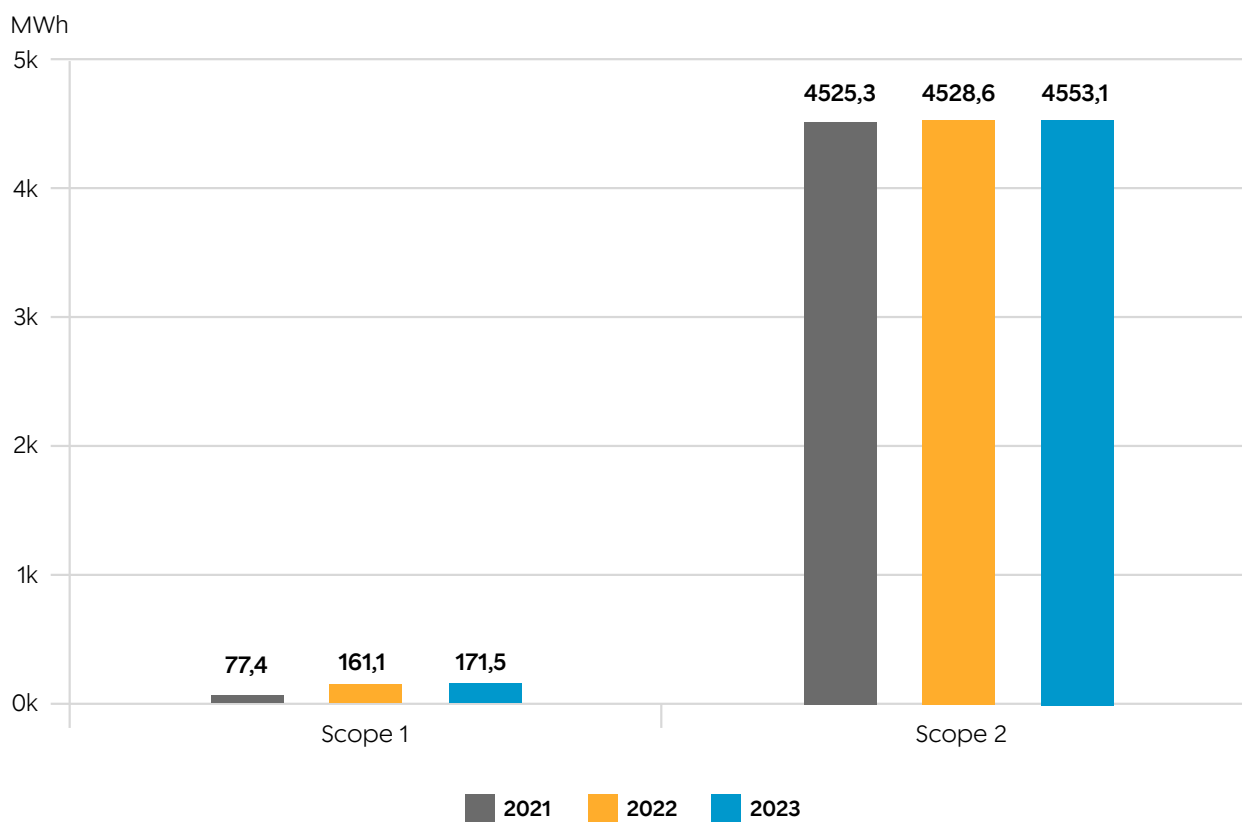
Flyreiser: Totale utslipp fra flyreiser i 2023 utgjorde 42,5 tCO₂e, en økning på 21,5 tCO₂e sammenlignet med 2022. Økningen kan tilskrives en økning i både innenlands- og kontinentale reiser, samtidig som utslippsfaktorene for innenlands- og kontinentale reiser har økt med henholdsvis 10,9 og 21,1 prosent.

Km-godtgjørelse: I 2023 ble det et totalt utslipp på 120,3 tCO₂e fra bensin- og dieslbiler og 2,1 tCO₂e fra elbiler, en økning på 7 prosent sammenlignet med 2022. Økningen kan forklares med den normale økningen i reiseaktivitet etter de uvanlige årene under Covid-19-pandemien, samt at etableringen av et nytt hovedkontor førte til lengre arbeidsreiser for enkelte ansatte. Videre har det vært endringer i utslippsfaktorene, med en økning på 8,2 prosent for elbiler og en reduksjon på 2,4 prosent for diesel- og bensinbiler.

Årlige klimagassutslipp

Kategori	Forklaring	2021	2022	2023	%endring fra forrige år
Transport total		18.2	25.2	22.1	-12.3 %
Bensin		15.9	22.1	18.6	-16.1 %
Diesel (NO)		2.3	3.0	3.5	16.0 %
Stasjonær forbrenning total		-	0.9	1.5	66.7 %
Biodiesel (100%), ME, stasjonær		-	0.9	1.5	66.7 %
Scope 1 total		18.2	26.1	23.6	-9.6 %
Elektrisitet total		96.2	89.8	96.6	7.6 %
Elektrisitet nordisk miks		96.2	89.8	96.6	7.6 %
E-biler total		5.0	1.0	1.4	40 %
Elbil nordisk miks		5.0	1.0	1.4	40 %
Fjernvarme total		18.4	14.3	16.2	13.3 %
Fjernvarme norsk miks		18.4	14.3	16.2	13.3 %
Scope 2 total		119.6	105.1	114.2	8.7 %
Avfall total		16.3	31.0	18.5	-40.3 %
Papiravfall til resirkulering		0.4	0.6	-	-100.0 %
Papiravfall til resirkulering	Blandet papp	-	-	0.3	100.0 %
Papiravfall til resirkulering	Kontorpapir	-	-	0.1	100.0 %
Restavfall, forbrenning		-	29.9	17.9	-40 %
Restavfall, forbrenning	Inkluderer 420 kg isolasjon. 5200kg av restavfallet er fra renoveringsprosjekt	15.5	-	-	-
Treavfall til resirkulering	Renoveringsprosjekt	0.1	-	-	-
Glassavfall til resirkulering		-	0.1	-	-44.1 %
Organisk avfall, resirkulert		0.1	0.2	-	-100.0 %
Elektronisk avfall til resirkulering		-	0.2	-	-94.0 %
Plastavfall til resirkulering		-	-	-	8.0 %
Matavfall til biogass		-	-	0.1	100.0 %
Gipsavfall, resirkulert	Renoveringsprosjekt	0.2	-	-	-
Tjenestereiser total		78.2	135.4	164.8	21.7 %
Flyreise, innenlands, inkl. RF		8.1	18.3	32.8	79.0 %
Km-godtgjørelse		69.7	112.8	120.3	6.6 %
Km-godtgjørelse, elbil		0.4	1.5	2.1	35.2 %
Flyreise, kontinental, inkl. RF		-	2.7	9.7	255.7 %
Scope 3 total		94.6	166.4	183.3	10.2 %
Total		232.4	297.6	321.2	7.9 %
Prosentvis endring		-	28.0 %	7.9 %	

Årlig energiforbruk (MWh) Scope 1 & 2

Årlige markedsbaserte utslipp

Kategori	Enhet	2021	2022	2023
Elektrisitet Sum (Scope 2) med markedsbaserte beregninger	tCO ₂ e	-	99,3	-
Scope 2 Sum med markedsbaserte strømberegninger	tCO ₂ e	23,4	114,7	17,6
Scope 1+2+3 Totalt med markedsbaserte strømberegninger	tCO ₂ e	136,2	307,2	224,6
Prosentvis endring		-	125,5 %	-26,9 %

Les hele vårt energi- og klimaregnskap og metodikken på våre nettsider.

Vedlegg 6 - Klimagassutslipp i vår utlånsportefølje

Verden, og Norge, står overfor omfattende utfordringer på grunn av klimaendringer. Parisavtalen, signert av omtrent alle FNs medlemsland, har som mål å begrense global oppvarming til «godt under» 2 °C sammenlignet med førindustriell tid. Det viktigste banken kan gjøre for å bidra, er å hjelpe lånekundene å redusere sine utslipp.

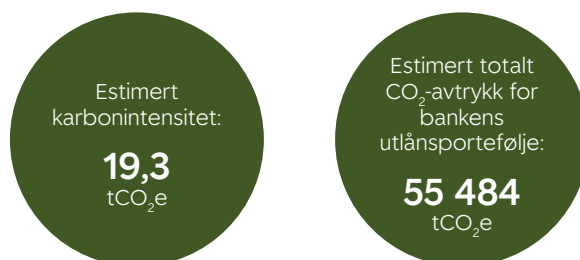
Banken har derfor som mål å redusere karbonintensitet (tonn CO₂e/mill kr inntekt) knyttet til utlånsporteføljen vår med 7 prosent per år, i tråd med et mål om netto null utslipp i 2050 (se kapittelet «Ansvarlige utlån»). Hvis vi ikke når målet skal vi årlig kjøpe klimakvoter av høy kvalitet for å kompensere differansen, eller hvis det er hensiktsmessig, investere et tilsvarende beløp lokalt for å redusere klimagassutslipp.

KARBONINTENSITET OG FREMSKRIVNING AV UTSLIPP

Vår karbonintensitet er regnet som totale utslipp i vår utlånsportefølje dividert med summen av netto renteinntekter, provisjonsinntekter og andre inntekter (inklu-

dert fra datterselskaper). Finansinntekter (utbytte og netto resultat fra eierinteresser i deleide selskaper, og verdiendringer på investeringer) er ikke inkludert. Disse inntektene varierer mye fra år til år, uavhengig av selve driften vår. Utslippene knyttet til disse finansinntektene er heller ikke inkludert.

Det er viktig å presisere at karbonintensiteten fremstår som betydelig lavere om man tar utgangspunkt i tonn CO₂e utslipp dividert med mNOK utlån (jfr. seksjoner om bedriftsmarkedet (BM) og personmarkedet (PM) under), siden utlånsvolumet er betydelig større enn inntektene.

	2019*	2023*	%-endring
Driftsutslipp scope 1-3 (tonn CO ₂ e)	255	321	26 %
Utslipp fra utlånsportefølje personmarkedet (tonn CO ₂ e)	5 697	6 398	12 %
Utslipp fra utlånsportefølje bedriftsmarkedet (tonn CO ₂ e)	47 701	49 086	3 %
SUM utslipp (tonn CO ₂ e)	53 653	55 805	4 %
Netto renteinntekter (mill kr)	1 243	2 039	64 %
Netto provisjons- og andre inntekter (mill kr)	823	848	3 %
SUM inntekter (mill kr)	2 066	2 887	40 %
Karbonintensitet (tonn CO ₂ e/mill kr inntekt)	26,0	19,3	-26 %

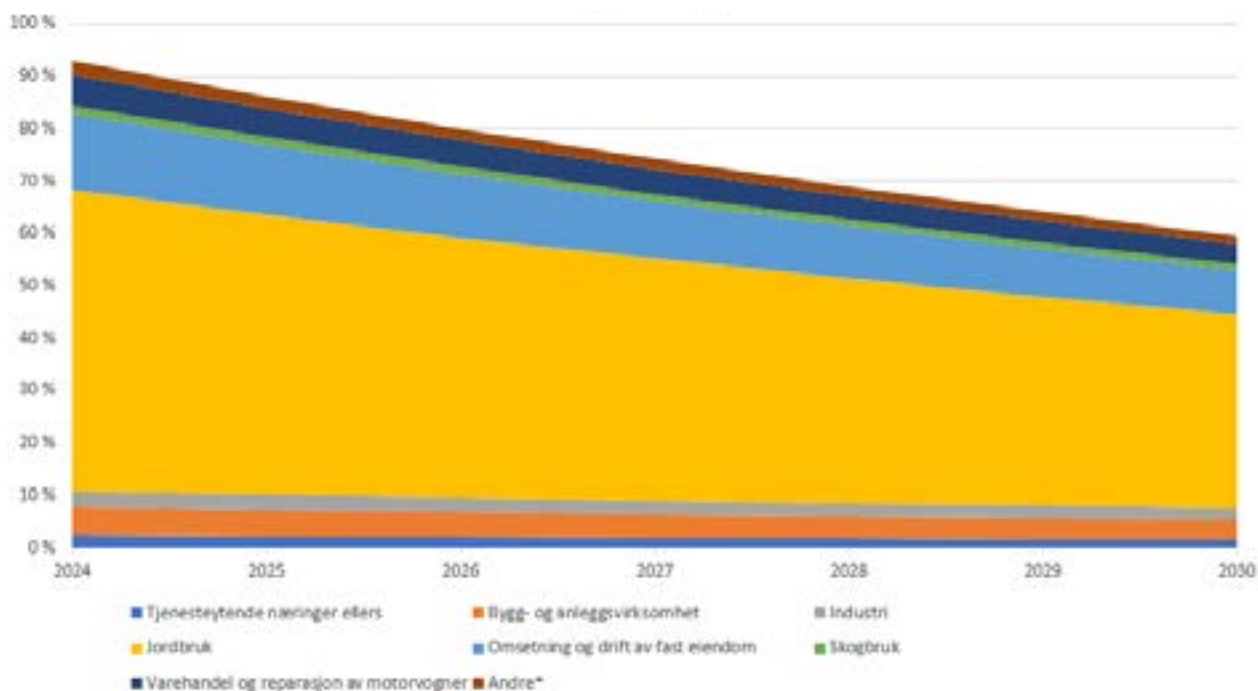
*Proforma-regnskap.

2019-utslipp for PM og BM er estimert basert på utlånene til PM og BM i hhv. SpareBank 1 BV, Sparebanken Telemark og SpareBank 1 Modum i 2019. For BM estimeres utslippene i 2019 basert på den faktiske porteføljen i 2019, og med samme utslippsfaktor som for 2023¹. For PM estimeres 2019-utslippene ved å anta samme relative fordeling og belåningsgrad som i 2023.

Figuren under estimerer de samlede klimagassutslippene fra vår utlånsportefølje frem til og med 2030. Selv om alle sektorer er estimert til å redusere sine utslipp, er den antatte endringstakten mellom ulike sektorer svært forskjellig. Dette har både sammenheng med antatte reduksjonskostnader og barrierer i viktige sektorer, og at banken vektet sektorer strategisk ulikt. Vektingen er både knyttet til behov for reduksjon av utslipp, og til generell vekststrategi.

¹ For jordbruk og næringseiendom estimeres 2019-utslippene ved å anta samme relative fordeling og belåningsgrad som i 2023, kombinert med faktisk utlånsvolum i 2019.

Fremskrivning av utslipp fra utlån

*Omsetning og drift av fast eiendom inkluderer også boliglånporteføljen

**Andre = Elektrisitet, gass, damp og varmtvannsforsyning; finansierings- og forsikringsvirksomhet; fiske og fangst; informasjon og kommunikasjon; overnattings- og serveringsvirksomhet; offentlig forvaltning; bergverk og utvinning; og transport og lagring

PCAF

Banken ble høsten 2022 medlem av Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF). PCAF er et globalt partnerskap av finansinstitusjoner som samarbeider for å vurdere og offentliggjøre klimagassutslippene knyttet til lånene og investeringene sine på en enhetlig måte.

Medlemskapet gir banken tilgang til standarder for måling og offentliggjøring av utslipp i utlånporteføljen, diskusjonsgrupper og relevante fora, samt detaljerte databaser med utslippsfaktorer til beregning av utslipp. I 2023 publiserte PCAF helt nye standarder med utslippsfaktorer.

Estimerte utslipp er beregnet i tråd med PCAF-metodikken og inkluderer for bedriftsmarkedet scope 1, direkte utslipp, og scope 2, indirekte utslipp knyttet til elektrisitet, damp, varme og kjøling. Fra 2023 oppfordrer også PCAF til å presentere andre indirekte utslipp knyttet til opp- og nedstrømsaktiviteter, scope 3, for utvalgte bransjer. I 2023 presenterte Finans Norge sin Veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp². Den bygger på PCAF, men er ikke en erstatning, snarere en konkret og praktisk hjelper til bruk av PCAF i Norge.

² Veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp (finansnorge.no)

Kvalitet på estimerte utslipp rangeres av PCAF-metodikken i datakvalitet 1–5, hvor 1 er best. Rangeringen er et resultat av treffsikkerhet og type grunnlagsdata. I bankens beregning er i hovedsak utslipp fra alle AS, unntatt jordbruk og næringseiendom, beregnet til datakvalitet 4, der omsetning multipliseres med belåningsgrad og utslippsfaktor (land-, bransje- og datakvalitet 4-tilpasset). Utslipp i enkeltpersonforetak og for personlig næringsdrivende, unntatt jordbruk og næringseiendom, er i hovedsak beregnet til datakvalitet 5. Her multipliseres utlån til kunden med en utslippsfaktor (land-, bransje- og datakvalitet 5-tilpasset).

BEDRIFTSMARKED

Estimerte utslipp for bankens utlånportefølje i bedriftsmarkedet i 2023 utgjør 49 086 tCO₂e. Estimerte utslipp for 2023 kan ikke sammenlignes direkte med fjorårets beregning for 2022, da PCAF i 2023 publiserte helt nye standarder med utslippsfaktorer.

For jordbruk beregnes utslipp basert på fysisk aktivitet, datakvalitet 3, i tråd med en bransjespesifikk anbefaling i Finans Norges veileder. Her multipliseres antall dyr per

Estimert CO₂-
avtrykk for bankens
portefølje
av næringslån:

49 086
tCO₂e

Bransje	Utlån mill kr morbank	Estimerte utslipp scope 1 og 2 tonn CO ₂	Datakvalitet	Karbonintensitet (tonn CO ₂ utslipp per mill kr i utlån)	Estimerte utslipp scope 3 tonn CO ₂
Tjenesteytende næringer ellers	1 976	1 475	4,6	1,2	414
Bergverk og utvinning	19	410	4,0	21,6	479
Bygg- og anleggsvirksomhet	2 006	3 084	4,5	1,5	21 792
El., gass, damp og varmtvannsforsyning	42	21	4,0	0,5	-
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	656	159	4,1	0,2	-
Fiske og fangst	25	83	4,7	3,3	-
Industri	408	1 852	4,2	4,5	10 819
Informasjon og kommunikasjon	181	231	4,6	1,3	-
Jordbruk	571	34 270	3,0	60,1	-
Omsetning og drift av fast eiendom	13 894	2 470	3,4	0,2	-
Overnatting og serveringsvirksomhet	126	142	4,5	1,1	-
Skogbruk	146	908	4,8	6,2	-
Transport og lagring	169	464	4,4	2,7	2 327
Varehandel og reparasjon av motorvogner	760	3 516	4,3	4,6	-
Offentlig forvaltning	0	0	5,0	0,6	-
Sum	20 198	49 086	4,3	2,4	35 831

*For utlånsvolum til jordbrukskunder er det i tabellen trukket fra et anslag på den delen av utlånet som gjelder bolighus. Det forutsettes at bolighuset har en verdi på 3 mill. kroner og at lånene er på 60 prosent av markedsverdi (LTV).

type og antall mål per type anvendelse av arealet for hver jordbrukskunde med belåningsgrad og utslippsfaktorer. Grunnlagsdataene hentes fra Landbruksdirektoratets offentlige database over produksjons- og avløsertilskudd til jordbruksforetak i 2022.

For næringseiendom beregnes utslipp fra 2023 basert på PCAFs nye utslippsdatabase for norsk næringseiendom. Basert på areal, type bygning og energikarakter får alle næringseiendommer en utslippsfaktor per megawatttime (MWh) strømforbruk fra utslippsdatabasen. Dette forbruket multipliseres deretter med en lokasjonsbasert strømmiks - tonn CO₂/MWh³ - og finansieringsgrad. Samlet datakvalitet på beregnet utslipp i næringseiendom er på 3,4, forbedret fra datakvalitet 4 i 2022. Utslipp i jordbruk ble beregnet med norsktilpassede utslippsfaktorer fra 2022. For karbonopptak og -lagring knyttet til utlånsporteføljen i bedriftsmarkedet, se vedlegget «Klimagassopptak og -lagring i skog».

PERSONMARKED

Estimert CO₂-utslipp for boliglånsporteføljen utgjør 6 398 tCO₂e. Utlånsvolum på 51 438 mill. kroner på egen bok i morbanken gir en karbonintensitet på 0,12. Estimerte utslipp for 2023 er betydelig lavere enn fjorårets, men kan ikke sammenlignes direkte, av fire grunner: i) beregningen hensyntar nå finansieringsgrad, ii) lån overført til kredittforetak holdes nå utenfor, iii) vi

må ikke lenger støtte oss på forenklede antagelser siden datagrunnlaget pr panteobjekt er vesentlig mer komplett (lånesaldo, type bygg, m², energikarakter etc.), og iv) estimerte utslipp i personmarkedet er fra 2023 basert på PCAFs nye utslippsdatabase for eiendom i personmarkedet. Metodikken bruker norsk strømmiks (0,019 tCO₂/MWh), mens vår utregning for 2022 brukte europeisk strømmiks (0,111 tCO₂/MWh).

Basert på areal, type bygning og energikarakter får alle eiendommer en utslippsfaktor for MWh-forbruk fra utslippsdatabasen. Dette forbruket multipliseres deretter med en lokasjonsbasert strømmiks - tonn CO₂/MWh⁴ - og finansieringsgrad. Samlet datakvalitet på beregnet utslipp i personmarkedet er på 3,54.

VEIEN VIDERE

Metodikk og utslippsfaktorer er under stadig utvikling. Historisk beregnede utslippstall må oppdateres for å gjøre sammenlignbare tall relevante. Banken vil fremover jobbe for å styrke kvaliteten i dataene som benyttes til beregningen:

- Fortsatt implementere nyheter fra PCAF. Ytterligere tilpasning av PCAF-metodikken til norske forhold.
- Følge anbefalinger fra Finans Norge
- Be de største utslipperne i bedriftsmarkedet om mer nøyaktige utslippsdata.

Estimert CO₂-
avtrykk for bankens
boliglånsportefølje:

6 398
tCO₂e

³ Hvor kommer strømmen fra? - NVE

Vedlegg 7 - Klimagassopptak og -lagring i skog

I Norge tar skog og arealbruk opp klimagasser som tilsvarer nesten halvparten av de totale utslippene, og er dessuten et betydelig karbonlager.

Norge har forpliktet seg i avtaler med EU til at samlet utslipp fra arealbruk ikke skal være høyere enn samlet karbonopptak frem mot 2030. Analyser fra Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) tyder på vesentlige netto-utslipp. Vi vet ikke hvorvidt denne trenden rammer skogarealene til våre lånekunder, men vi må anta at vår portefølje følger landsgjennomsnittet. Vi har ingen avtaler med våre lånekunder som hindrer avskoging. De følgende estimatene av lagring og årlig opptak av karbon i vår utlånsportefølje kan (og vil) derfor ikke brukes som argument for å ikke redusere bankens eller utlånsporteføljens utslipp. Derimot er de ment å sikre at vi bidrar til å redusere Norges netto-utslipp. Data på skogsareal og faktorer for utregning av opptak og lagring er vesentlig forbedret og korrigert siden i fjor.

OPPTAK AV CO₂ I SKOG

Estimat av CO₂-opptak for bankens portefølje av lån til skog kobler alle lån til jordbruks- og skogbrukskunder med oppført skogsareal i NIBIOs gårdskartsdatabase. Det tas som utgangspunkt at skogen i porteføljen er representativ i forhold til Norges totale skogsareal når det gjelder bonitet og CO₂-opptak. For beregning av opptak av CO₂ i bankens utlånsportefølje til skog tas det utgangspunkt i en faktor på 0,2959 tCO₂ pr dekar med grunnlag i Veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp fra Finans Norge.

Det er totalt 232 929 dekar skog i bankens portefølje. Nedenfor vises beregnet opptak av CO₂ i bankens portefølje, både totalt og justert for finansieringsgrad.

Dekar skog	CO ₂ -opptak totalt (tonn)	CO ₂ -opptak totalt justert for finansieringsgrad (tonn)
232 929	68 294	20 653

LAGRING AV CO₂ I SKOG

Ifølge tall fra klimagassregnskapet for skog utarbeidet av NIBIO² utgjorde karbonestimater for levende biomasse i skog i Norge i 2015 468,3 mill. tonn. Det antas at totalt skogsareal i Norge er på 121 mill. dekar³. Det gir en estimert lagring av tonn CO₂ i skog pr dekar på 3,87. Tabellen nedenfor viser den beregnede karbonlagringen våre utlån til skog representerer. Det tas som utgangspunkt at skogen i porteføljen er representativ i forhold til Norges totale skogsareal når det gjelder bonitet og CO₂-opptak.

Dekar skog	Total CO ₂ -lagring i skog (tonn)	Total CO ₂ -lagring i skog justert for finansieringsgrad (tonn)
232 929	901 493	270 136

¹ Veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp (finansnorge.no), s.48, tabell 18.

² <https://www.skogbruk.nibio.no/klimagassregnskapet-for-norske-skoger>, tabell 2.

³ "Skog, fjell og vidde dominerer", Statistisk Sentralbyrå, <https://www.ssb.no/natur-og-miljo/artikler-og-publikasjoner/skog-fjell-og-vidde-dominerer>

Vedlegg 8 - Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger 2023

SpareBank 1 Sørøst-Norge har et ansvar for å ivareta arbeidstaker- og menneskerettigheter i eget hus, i alle våre leverandørkjeder og overfor våre forretningspartnere.

SpareBank 1 Sørøst-Norge er et regionalt finanskonsern med kontorer i Buskerud, Vestfold og Telemark. Vi tilbyr banktjenester, regnskapstjenester, eiendomsmegling, næringsmegling, kapitalforvaltning, forsikringstjenester og finansiering. Arbeidet med å etterleve åpenhetsloven er forankret i konsernets bærekraftpolicy. Den ble revidert i 2023 for å tydeliggjøre konsernets ansvar for sin påvirkning på arbeidstaker- og menneskerettigheter, samt våre forventninger til våre bedriftskunder på området. Bærekraft er et strategisk satsingsområde for konsernet. Bærekraftstrategien vektlegger blant annet bærekraftig drift; satsing på likestilling og mangfold; og rådgivning til bedrifter rundt sosial bærekraft. Vårt arbeid for å hensynta arbeidstaker- og menneskerettigheter reflekteres også i konsernets policy for likestilling, mangfold og inkludering; og policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk. Bankens sponsorstrategi hensyntar åpenhetsloven. Det samme gjør policy for innkjøp og standard for bærekraft i innkjøp («Krav til leverandører og forretningspartnere om bærekraft og forretningsetiske forhold»).

Vi har utarbeidet en rutine for konsernets og datterselskapenes håndtering av innsynsforespørsler under åpenhetsloven, og etablert et åpenhetsråd som er ansvarlig for å svare opp slike forespørsler. Åpenhetsrådet består av representanter fra bærekraft, kommunikasjon, compliance, juridisk og datterselskaper. Det er utpekt faglig ansvarlige, inkludert fra datterselskapene, for ulike typer henvendelser. Vi har ikke mottatt innsynsforespørsler i 2023.

Både morbank og datterselskaper har varslingskanaler internt og eksternt hvor man anonymt kan varsle om bekymringer, utfordringer og kritikkverdige forhold, inkludert om potensielt uetisk eller ulovlig oppførsel som kan være med på å skade konsernets omdømme eller finansielle situasjon. Varslingskanalen er beskrevet i egen standard for varslings av kritikkverdige forhold. Ingen varsler er mottatt i 2023.

Informasjon om hvordan konsernet håndterer arbeidstaker- og menneskerettighetsutfordringer i driften sin, overfor forretningspartnere, og i leverandørkjeden skal være offentlig tilgjengelig for alle i henhold til

åpenhetsloven. Loven sier at virksomheter skal utføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, og OECDs sektorveileder for bankers aktsomhetsvurderinger vektlegger bankers ansvar for aktsomhetsvurderinger av kunder.

Denne redegjørelsen inngår i årsrapporten for konsernet for 2023, og godkjennes derfor av styret. Den vil behandles som egen styresak, og kommuniseres til styret som del av årlig rapportering på bærekraft. Redegjørelsen omfatter og godkjennes også av styret i de av konsernets datterselskaper som dekkes av åpenhetsloven:

- EiendomsMegler 1 Sørøst-Norge AS, som med sine 15 kontorer i Buskerud og Vestfold tilbyr eiendomsmeglingstjenester ved kjøp eller salg av bolig, fritidseiendom og prosjekt- og nybygg.
- SpareBank 1 Regnskapshuset Sørøst-Norge AS, som med sine sju kontorer i Buskerud, Vestfold og Telemark tilbyr regnskapstjenester og rådgivning.

Der ikke annet er beskrevet, dekker redegjørelsen hele konsernet, inkludert det enkelte datterselskap. Les mer om organisering av konsernet, vårt bærekraftsarbeid og relevante retningslinjer i årsrapport, delkapittel «Om konsernet» og «Bærekraft», og se våre nettsider.

RISIKOOMRÅDER OG FUNN

Konsernet SpareBank 1 Sørøst-Norge gjennomfører årlig risikovurderinger på bærekraft med alle avdelinger. Tabellen under viser en oppsummering av risikoene som treffer arbeidstaker- og menneskerettigheter i eget hus, i leverandørkjeder og overfor forretningspartnere, og om det er gjort faktiske funn innen risiko-områdene i 2023. Det vises til tiltak per risikoområde og forventet restrisiko etter gjennomførte tiltak.

Kun risikoer scoret som «medium» eller «høy» før tiltak vurderes som vesentlige, og dermed relevante å inkludere i redegjørelsen. Der ikke annet er omtalt, viser tabellen potensiell risiko for vesentlig negativ påvirkning, ikke faktisk negativ påvirkning.

Avdeling	Risikoområde	Faktiske funn 2023	Risiko-score før tiltak*	Tiltak	Rest-risiko etter tiltak**
Innkjøp	Innkjøp fra leverandører i bransjer med kjent risiko innen arbeidstaker- og menneskerettigheter, f.eks. hotell, restaurant og servering, bygg og anlegg, og transport.	Ingen funn. Se «Innkjøp».	Høy risiko	Vedtatt policy for innkjøp som hensyntar risikobrancher (f.eks. kontormøbler) knyttet til behov for oppfølging, og terskelkriterier for å følge opp lokale innkjøp. Gå i dialog med, og følge opp, leverandører som blinker seg ut.	Medium risiko
Bedrifts-marked	Kunder som ikke er i tråd med vår bærekraftpolicy (f.eks. dårlige arbeidsvilkår på byggeplass og/eller i transport).	Ingen funn. Se «Kunder».	Medium risiko	Rådgivere følger rutiner basert på bærekraftpolicy og kredittpolicy. Byggkontrollør vurderer arbeidsforhold på byggeplassen i eiendomsprosjekter. Vurderer lån til bl.a. eiendomsprosjekter og transport i en ESG-modul med bransjespesifikke spørsmål innen sosiale forhold. Deltakelse i mangfoldsforum.	Medium risiko
Personmarked	Risiko for å ekskludere kunder som er flyktninger, under vergemål, ikke-digitale, ikke har mulighet for fysisk oppmøte, ikke har tilgang til Bank ID m.m.	Ikke mottatt noen kundeklager hvor det er anført diskriminering. Eventuelle klager knyttet til diskriminering vil bli behandlet i henhold til bankens Standard for klagebehandling. Se «Kunder».	Høy risiko	Rådgivere følger rutiner i henhold til bærekraftpolicy og kredittpolicy. Kompetanseutvikling på tematikken er startet i 2022 og fortsetter mot 2025. Deltakelse i mangfoldsforum.	Medium risiko
HR og organisasjonsutvikling	Opplevelse av diskriminering eller ikke like muligheter	Ingen varslinger. Scoren på spørsmål relevant for diskriminering lå på 7,8/8,1 i Winningtemp i 2023, trenden var positiv. Se «Eget hus».	Høy risiko	Vedtatt policy for likestilling, mangfold og inkludering. Tematikken er løftet på agendaen i kompetanseutvikling og ukentlige temperaturmålinger for bevisstgjøring, måling og tiltak. Etablert mangfoldsforum.	Medium risiko
Eiendoms-Megler 1	Risiko for diskriminering i f.eks. budrunde eller på visninger og risiko for manglende likestilling på arbeidsplassen. Leverandører i bransjer med kjent risiko innen arbeidstaker- og menneskerettigheter.	Ingen varslinger. Se «Datterselskaper».	Høy risiko	Vedtatt bærekraftpolicy; policy for innkjøp; policy for likestilling, mangfold og inkludering; og policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk i 2023. Skal undersøke leverandører som eksempelvis bruker underleverandører i høyrisikoland. Gjennomførte spesifikt kurs om bærekraft i juni 2023, som bevisstgjør om disse utfordringene. Deltakelse i mangfoldsforum.	Medium risiko
Regnskaps-huset	Risiko for kunder i brudd med bærekraftpolicy og leverandører i bransjer med kjent risiko innen arbeidstaker- og menneskerettigheter. Risiko for opplevelse av diskriminering eller ikke like muligheter.	Ingen funn eller varslinger. Se «Datterselskaper».	Høy risiko	Vedtatt bærekraftpolicy; policy for innkjøp; policy for likestilling, mangfold og inkludering; og policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk i 2023. Skal undersøke kunder i mest utsatte bransjer opp mot bærekraftpolicy. Deltakelse i mangfoldsforum.	Medium risiko
Marked	Deler ut sponsormidler til et idrettslag eller annen frivillig aktør som er i brudd med bærekraftpolicy (f.eks. diskriminering av kvinneidrett)	Ingen funn. Se «Sponsorater».	Høy risiko	Vedtatt sponsorstrategi som hensyntar bærekraft i vurderingen av sponsoratet og refererer til bærekraftpolicyen. Samarbeid med Like Muligheter. Deltakelse i mangfoldsforum.	Medium risiko
Fond	Fondene vi distribuerer kan investere i selskap som har alvorlige brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter.	Ingen funn. Se «Distribusjon av verdipapirfond».	Medium risiko	Stopper nysalg av fond som investerer i kontroversielle våpen. Fond uten retningslinjer mot å investere i selskap involvert i alvorlige brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter eller Genève-konvensjonene får dårligere bærekraftscore, og kan falle ut av listen over anbefalte fond.	Medium risiko

*Risikoscore er før tiltakene er satt og jobbet med. Risikoenes plassering i risikomatriksen avgjør om det er nødvendig å etablere tiltak:

- Havner risikoer i det grønne feltet (lav risikoscore) er det oftest ikke nødvendig å gjøre noe med dem. Det er lite sannsynlig at de inntreffer, og om de gjør det er konsekvensene ikke så alvorlige for måloppnåelsen.
- Havner risikoer i det gule feltet (medium risikoscore) kan de kreve tiltak. Det gjelder spesielt risikoer som er vurdert å ha alvorlig eller svært alvorlig konsekvens, men lav sannsynlighet.
- Havner risikoer i det røde feltet (høy risikoscore) må det settes inn tiltak. Høy risiko kan i noen tilfeller aksepteres, for eksempel når virksomheten ikke har noen påvirkningsmulighet på risikoen, eller at kostnadene med å håndtere risikoen blir vurdert som for høye i forhold til nytteverdien.

** Restrisiko er den (estimerte) gjenværende risikoeksponeringen (sannsynlighet/konsekvens) etter å ha tatt hensyn til effekten av ytterligere (potensielle) risikoreducerende tiltak.

HVA BLE GJORT I 2023?

EGET HUS

I vår bærekraftpolicy, policy for innkjøp, policy for likestilling, mangfold og inkludering samt policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk har vi nedfelt at vi ikke skal medvirke til brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter. Disse retningslinjene gjenspeiles også i vår personal- og lederhåndbok. Følgende har skjedd i 2023:

- Innkjøpsskikk for SpareBank 1 Sørøst-Norge ble vedtatt, med kriterier (inkludert bærekraft) og anbudssterker for lokale innkjøp.
- Etablert mangfoldsforum med deltakelse fra store deler av konsernet for å bevisstgjøre og løfte tematikken ytterligere internt og spesielt eksternt mot kunder, leverandører og samarbeidspartnere.
- Det var ingen varslinger om diskriminering. Mørketall er sannsynlig, både hendelser som ikke blir varslet og hendelser vi har kjennskap til som burde vært varslet. Derfor vurderer vi våre varslingsrutiner.
 - Vi løftet varslingskanalen til forsiden på intranett for at ansatte lettere skal finne den.
- Vi kartlegger og vurderer jevnlig arbeidsmiljøet i morbank gjennom ukentlige temperaturmålinger (Winningtemp) og medarbeidersamtaler for å involvere og ivareta medarbeidere.
 - Tre spørsmål går på like muligheter, rettferdig behandling og opplevelse av diskriminering.
- Gjennom vårt arbeid med aktivitets- og redegjørelesplikten gjennomfører vi årlige analyser og risikovurderinger på likestillings- og diskrimineringsområdet. Årlig rapportering sikrer overvåking av gjennomføring og resultater av tiltak. Kartleggingen fungerer også som en arena for kommunikasjon med berørte ansatte.
- Arbeidsmiljøutvalg som inkluderer verneombud og tillitsvalgte håndterer løpende utfordringer på området.
- Styret og konsernledelse gjennomførte halvdagskurs om sosial bærekraft.
- Kompetanseløft om kunstig intelligens for utvalgte avdelinger, samt revidering av bærekraftpolicy, dekket risikoer og dilemmaer knyttet til menneske- og arbeidstakerrettigheter.
- Agenda sosial bærekraft ble arrangert for alle ansatte i konsernet, én uke med kompetansepåfyll om tematikker innen sosial bærekraft; ansvarlig rådgivning, personvern, mangfold, likestilling, og diskriminering. Mange ansatte har uttrykt stor tilfredshet med at egen arbeidsgiver tar disse temaene på alvor.
- Vi bidro til å lage et obligatorisk elæringskurs om mangfold, for SpareBank 1-alliansen.

Vi forholder oss til diskrimineringslovgivningen og arbeidsmiljølovens krav til et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Skulle det skje brudd på policyer og retningslinjer har vi rutiner for håndtering av bekymringsmeldinger og

varsling av kritikkverdige forhold. Ingen varslinger ble mottatt i 2023.

DATTERSELSKAPER

SpareBank 1 Sørøst-Norges datterselskaper EienomsMegler 1 Sørøst-Norge AS og SpareBank 1 Regnskapshuset AS er større virksomheter. De treffes derfor direkte av lovkravene i åpenhetsloven, og ikke kun fordi de er en del av konsernet.

- Selskapene har vedtatt oppdatert bærekraftpolicy; policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk; samt policy for likestilling, mangfold og inkludering.
- Selskapene følger også etablert rutine for åpenhetsloven, og har egne fagansvarlige i Åpenhetsrådet.
- Selskapene stiller krav til leverandører i henhold til policy for innkjøp, og har avsjekket om de har lokale leverandører som må følges opp i henhold til terskelkriteriene i policyen. Ingen lokale leverandører blinket seg ut i 2023.

Les mer om vårt arbeid og våre tiltak for å hindre diskriminering og ivareta menneske- og arbeidstakerrettigheter i eget hus i kapittelet «Våre medarbeidere» og vedlegget «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering» i årsrapport for SpareBank 1 Sørøst-Norge.

KUNDER

Våre policyer for hhv bærekraft og kredittrisiko inneholder retningslinjer for hvilke bransjer og aktiviteter vi ikke kan gi finansiering til. Flere av kravene tar sikte på å forhindre brudd på menneske- og arbeidsrettigheter (se delkapittel «Ansvarlige utlån» i årsrapport for SpareBank 1 Sørøst-Norge). Vår kartlegging og vurdering viste at vi gjennom vår drift har en risiko for å bidra til brudd på menneske- eller arbeidstakerrettigheter gjennom aktiviteter vi gir finansiering til (jfr åpenhetslovens § 4 b). Store bedrifter¹ og børsnoterte selskaper omfattes av åpenhetsloven. De må vurdere risikoen for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter i egen drift, leverandørkjeden og hos samarbeidspartnere, og kan kreve at underleverandørene deres følger den. Hvis våre kunder ikke følger loven, uansett om de omfattes eller involveres i kraft av å være leverandører, kan dette derfor utgjøre en kredittrisiko for oss. Vi har derfor gjennomført følgende tiltak:

- Byggkontrollør skal sjekke forhold knyttet til sosial bærekraft i eiendomsprosjekter over en gitt engasjementsstørrelse
- Styrket arbeidet innen antihvitvask og oppfølging av kunder under forsterket kontroll som del av AML- (inklusive kundeetablering) og kredittprosessen (les mer om arbeidet mot økonomisk kriminalitet i bærekraftskapittelet).
- Følgende spørsmål har nå blitt inkludert i modulen for bærekraftvurdering av næringslån i SpareBank 1:
 - I hvilken grad overholder bedriften aktivitets- og

¹ Bedrifter som møter to av følgende tre villkår: salgsinntekt 70 mill. kroner, balansesum på 35 mill. kroner, og i gjennomsnitt 50 årsverk i regnskapsåret.

redegjørelsesplikten sin innen likestilling og mangfold? Gjelder virksomheter > 50 ansatte

- Vi har fått en åpenhetslov som er direkte eller indirekte relevant for de fleste næringsdrivende. I hvilken grad kjenner kunden til sosial risiko (som sosial dumping, brudd på arbeidsmiljøloven og arbeidslivskriminalitet) i egen bransje?
- Dersom bedriften er rapporteringspliktig etter åpenhetsloven: Har bedriften gjort aktsomhetsvurderinger og gjennomført tiltak for å håndtere risiko for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter, i egen drift og i leverandørkjeden?

Modulen/spørsmålene må brukes i alle kredittsaker (både innvilgelse, fornyelse og endringssaker) over en gitt engasjementsstørrelse. I tillegg er det utarbeidet bransjespesifikke spørsmål angående sosiale forhold.

Eksempelvis innen eiendomsutbygging:

- Ifølge Arbeidstilsynet er det høy sosial risiko i byggebransjen. Har kunden retningslinjer og/eller jobber systematisk for å unngå dette og er det innarbeidet i relevante dokumenter (som i kontrakter med underleverandører)?

En vurdering gjort i modulen gis en gyldighetsperiode, for jevnlig overvåking av gjennomføring og resultater, og kommunikasjon med berørte kunder.

Vi har også et ansvar for å unngå utilsiktede negative konsekvenser for personkunder. Vi arbeider med dette gjennom å:

- Ivareta kunders personvern
- Etterstrebe like muligheter for alle kundegrupper: unngå diskriminerende praksis, særlig mot kunder som er under vergemål, flyktninger, er ikke-digitale, ikke har mulighet for fysisk oppmøte, ikke har tilgang til Bank ID m.m.
- Konsernet har i løpet av 2023 ikke mottatt noen kundefklager hvor det er anført diskriminering. Eventuelle klager knyttet til diskriminering behandles i henhold til bankens Standard for klagebehandling. Dette innebærer at klagen blir behandlet på forsvarlig måte, i henhold til prosessregler der det blant annet fremgår hvem som skal involveres og til hvilken tid (saksgang og ansvarsforhold). Standarden følger Finanstilsynets rundskriv 4/2019 – Retningslinjer for klagebehandling i bank-, finans-, forsikrings- og verdipapirverksemd.
- Integrere arbeidet med antihvitvask og bekjempelse av økonomisk kriminalitet i risikostyring for personkunder.

Les mer om ansvarlighet i utlån og ansvarlig rådgivning i bærekraftkapittelet i årsrapport for SpareBank 1 Sørøst-Norge, delkapittel «Ansvarlig utlån» og «Ansvarlig rådgivning».

DISTRIBUSJON AV VERDIPAPIRFOND

Våre kunder investerer betydelige midler i verdipapirfondene vi distribuerer. SpareBank 1 Sørøst-Norge følger SpareBank 1-alliansens retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond. Disse signaliserer en forventning om at fondsforvalterne vi har distribusjonsavtale med ikke investerer i selskap som:

- er involvert i alvorlige brudd på menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter eller Genèvekonvensjonene.
- medvirker til, eller er ansvarlig for, alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner.
- selger våpen til stater i væpnede konflikter som benytter våpnene på måter som utgjør alvorlige og systematiske brudd på folkeretten.

Banken krever at forvaltere det inngås distribusjonsavtale med, dokumenterer at de har bærekraftskrav til investeringene de gjør. Fondsforvalterne skal signere FNs prinsipper for ansvarlige investeringer og rapportere på hvordan de etterlever dem. Årlig gjøres det en kartlegging og vurdering av alle verdipapirfond som distribueres av SpareBank 1, blant annet knyttet til menneske- og arbeidsrettigheter.

Kartleggingen resulterer i følgende tiltak: SpareBank 1 merker sine fond basert på i hvilken grad de opptrer i tråd med krav og forventninger i ovennevnte retningslinjer. Fond som ikke er i tråd med våre krav blir stoppet for nysalg. Dette har skjedd med enkelte fond (ikke i 2023). Fond som ikke scorer på alle krav og forventninger, får dårligere score. Fond med dårlig bærekraftscore anbefales ikke til kundene.

At prosessen gjentas årlig, og støttes av ytterligere stikkprøver, sikrer overvåking av gjennomføring og resultater, og kommunikasjon med berørte fond. Verdipapirfondene skal, i henhold til Lov om bærekraftig finans, klassifisere seg som enten Artikkel 6 (uten spesifikke bærekraftsmål eller -faktorer), Artikkel 8 (bidrar til å fremme bærekraftsmål), eller Artikkel 9 (har bærekraftige investeringer som formål). Her inngår menneske- og arbeidstakerrettigheter.

Den enkelte fondsforvalter er ansvarlig for at SpareBank 1s kunder til enhver tid har korrekt bærekraftsinformasjon om fondet. Avdekkes det brudd på menneske- eller arbeidstakerrettigheter i en bedrift som ett av fondene vi tilbyr våre kunder, vil vi bruke vår mulighet til å påvirke fondstilbyderen til å treffe nødvendige tiltak overfor det aktuelle selskapet, inkludert gjenoppretting eller erstatning der dette er påkrevd.

Les mer om hvordan vi vurderer og følger opp våre fondsforvaltere i delkapittelet «Bærekraft i sparing og plassering».

SPONSORATER

Aktører vi sponser yter en tjeneste tilbake, gjennom å bidra til å styrke merkevaren vår. De må derfor anses å være konsernets forretningspartnere. Sponsorstrategien til konsernet gir retningslinjer for slikt samarbeid, og konkrete bærekraftkriterier som brukes til å kartlegge og vurdere sponsormuligheter.

Les mer om hvordan vi håndterer vårt sponsorarbeid i kapittelet «Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling» i årsrapporten.

INNKJØP

SpareBank 1 Sørøst-Norge forventer av sine leverandører og forretningspartnere at de har et bevisst forhold til bærekraftsrisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede, samt at de aktivt og målrettet jobber for å redusere negativ påvirkning på klima, miljø og sosiale- og forretningssetiske forhold.

Storparten av SpareBank 1 Sørøst-Norges innkjøp skjer via SpareBank 1 Utvikling DA; dette gjelder også i stor grad datterselskapene våre. SpareBank 1 Utvikling DA sine avtaler med leverandører av varer og tjenester er delvis deres egne avtaler og delvis allianseavtaler som bankene/selskapene benytter. Avdeling for allianseinnkjøp inngår leverandøravtaler på vegne av alliansen og følger opp bærekraftsrisiko relatert til disse. Retningslinjer og ansvarlighet knyttet til menneske- og arbeidsrettigheter er derfor forankret i hhv. SpareBank 1 Utvikling DA sin anskaffelsesstrategi (utarbeidet av allianseinnkjøp), i standard vedlegg om bærekraft/retningslinjer for bærekraft i innkjøp, i handlingsplan for

bærekraftige anskaffelser i SpareBank 1-alliansen, samt i bankens egen policy for innkjøp.

Allianseinnkjøp arbeider for økt bevissthet, kompetanse og etterlevelse av bærekraft i innkjøp. De samarbeider særlig med bærekraft- og innkjøpsmiljø i bankene og produktselskapene om dette. Allianseinnkjøp har arbeidet med fire områder i løpet av året, der SpareBank 1 Sørøst-Norge har bidratt aktivt på de to siste:

- Intern veiledning for bærekraftige innkjøp.
- Oppsummering om åpenhetsloven – hvordan man enkelt kommer i gang.
- Standard kontraktvedlegg om bærekraft er revidert, med bl.a. krav om etterlevelse av åpenhetsloven og forventning om at leverandører fører klimagassregnskap og viser til plan for omstilling til netto null i sin virksomhet. Vedlegget brukes når nye kontrakter inngås.
- Forberedelser til å hjelpe bankene å rapportere for 2024 om bærekraft i leverandørkjede og utkontrakteringer i tråd med EUs bærekraftdirektiv (CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive).

ALLIANSEINNKJØP

Allianseinnkjøps leverandør oppfølging innen bærekraft har siden 2019 vært basert på OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger. Gjennom en tidligere risikobasert kartlegging av 249 eksisterende leverandører prioriterte allianseinnkjøp 12 leverandører i 2022 som ble nærmere fulgt opp mot etterlevelse av åpenhetsloven.

Under er et utdrag fra SpareBank 1-alliansens aktsomhetsvurderinger frem mot 2022:

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger i 2022				
Faktiske og potensielle negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold kartlegges og vurderes på følgende måte:	Følgende tiltak er iverksatt for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser:	Slik følger SB1U med på gjennomføring og resultater av tiltak:	Slik har SpareBank 1 Utvikling DA kommunisert med berørte interessenter og rettighetshavere om hvordan negative konsekvenser er håndtert:	Slik sørger SpareBank 1 Utvikling DA for, eller samarbeider om, gjenoppretting og erstatning der dette er påkrevd:
Dybdeundersøkelser av 12 utvalgte leverandører innen risikobrancher: kontormøbler, IT-utstyr, IT-tjenester og konsulent- og bemanningsselskaper. Valgt på grunn av risiko for negativ påvirkning, mulighet for å redusere risiko, omsetningsvolum og nærhet til alliansens kjernevirksomhet.	Utvalgte leverandørers manglende oppfølging av aktsomhetsvurdering ihht. OECDs retningslinjer ble fulgt opp med frister for forbedring.	Frister for å rette mangler, oppfølgingsmøter m.m. der retting ikke var tilfredsstillende.	Innspill til bankenes årsrapport og i kvartalsmøter med alliansen (Samarbeidsutvalg innkjøp) der oppnådde forbedringer rapporteres.	De fleste leverandørene hadde retningslinjer m.m. på plass. De 6 av 12 som ikke hadde påbegynt aktsomhetsvurdering i henhold til åpenhetsloven utførte dette etter tilbakemeldinger fra allianseinnkjøp. Alle leverandørene har nå dokumentert retningslinjer m.m. og redegjort for aktsomhetsvurderinger.

Oppfølgingen av redegjørelsene til de 12 leverandørene viste at de la mest vekt på den generelle beskrivelsen av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer osv. Det er færre opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som virksomhetene har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger.

SpareBank 1 Utvikling DA har fulgt opp to større leverandører av IT-utstyr og IT-tjenester i 2023. Begge ble orientert om at SpareBank 1 Utvikling DA mente deres redegjørelse ikke opplyste nok om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser, jf. åpenhetsloven §§ 5 b og 5 c. De ble bedt om en nærmere tilbakemelding på dette. Leverandøren av IT-utstyr ble i tillegg bedt om å redegjøre for undersøkelser hos en av sine underleverandører av elektroniske komponenter i Kina.

Leverandøren av IT-utstyr har gitt mer konkret informasjon om faktiske funn i 2022 hos seks underleverandører i Asia som hadde «avvik knyttet til indikatorer på moderne slaveri innen kostnader til rekruttering, reise, medisinsk behandling og opphold». Det var «et tilfelle av tilbakeholdt pass og en månedslønn og et tilfelle av tvungen overtid».

Leverandøren skriver at den i samarbeid med Responsible Business Alliance (RBA) har krevd at underleverandørene stopper den ulovlige praksisen og følger opp med stedlig revisjon, og at det er tilbakebetalt om lag 0,8 mill. USD til 200 ansatte i 2022.

Hos underleverandøren i Kina var det «avvik for overtidarbeid, bostøtte og trygdeavgifter». Leverandøren av IT-utstyr skriver at dette «indikerer systemfeil i kontrollprosesser og er under oppfølging».

Leverandøren av IT-tjenester har ikke offentliggjort redegjørelsen lett tilgjengelig på sine nettsider slik åpenhetsloven krever, men viser i stedet til årsrapporten. SB1U anser ikke dette som tilstrekkelig.

Til dette uttaler leverandøren at «det er relevant å se redegjørelsen sammen med øvrig innhold i vår Sustainability report, der flere andre områder også griper inn i vårt arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Det vises her til blant annet kapitler om «responsible sourcing», «employee experience», «diversity and inclusion» og «cybersecurity & privacy».

SpareBank 1 Utvikling DA mener ikke dette helt eller delvis kan erstatte redegjørelsen, som skal gjøres lett tilgjengelig på leverandørens nettsider, og at det er uklart hvilke spesifikke deler av leverandørens årsrapport som utgjør henholdsvis redegjørelsen og relevant tilleggsinformasjon. SpareBank 1 Utvikling DA anser imidlertid leverandørens generelle arbeid med bærekraft som meget godt.

På bankens forespørsel har SpareBank 1 Utvikling DA delt korrespondanse med de to leverandørene. Det går frem at SpareBank 1 Utvikling DA har etterlyst mer dokumentasjon på faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser fra sistnevnte leverandør. Banken har også etterspurt hvordan allians-einnkjøp følger opp leverandørene videre, og hvorvidt funnene gjør det relevant å gjøre tilsvarende undersøkelser også hos andre leverandører i samme kategori. SpareBank 1 Utvikling DA svarer at leverandørkategorier/leverandører med høy risiko for tettere oppfølging skal velges ut i aug./sept. 2024, etter at leverandørene har publisert aktsomhetsvurderingene sine.

ANDRE INNKJØP

Konsernet utarbeidet egen policy for innkjøp i 2023 og stiller krav til leverandører om at de har retningslinjer innen bærekraft, samt at disse skal omsettes til handling. Hensyn til klima, miljø og sosiale- og forretningsetiske forhold har blitt integrert ytterligere i både innkjøp og utkontraktering i 2023.

Vi har satt beløpskriterier og identifisert risikobransjer blant egne leverandører, og prioritert leverandører å følge opp basert på en gjennomgang av beløp per leverandør.

Gjennom en risikobasert tilnærming er det satt noen kriterier som utløser behov for oppfølging:

1. Leverandøren har ikke en avtale med SpareBank 1-alliansen, og håndteres derfor ikke av allians-einnkjøp
2. Stort beløp totalt (siste regnskapsår) og en forventning om vesentlig volum også fremover. Terskel på 1 mill. kroner inkl. mva.
3. Stort enkeltbeløp, evt anbud, over 500 000 kroner inkl. mva, og avtaler det er overveiende sannsynlig at blir langvarige og vil akkumulere seg til over 1 mill. kroner inkl. mva. over tid.
4. Risikobransje:
 - Kontormøbler
 - IT-systemer
 - IT-hardware
 - Konsulent- og bemanningsselskaper
 - Hotell, restaurant og servering
 - Bygg og anlegg
 - Transport
 - Idrettslag

Vi gjør ytterligere undersøkelser hvis en leverandør tilfredsstiller kriterium 1 + 4, + enten kriterium 2 eller 3. Vi kartla 924 leverandører i 2022 for oppfølging basert på kriteriene over, og valgte ut 26 leverandører for ytterligere aktsomhetsvurdering. Vurderingen er gjort ved å spørre leverandører følgende spørsmål:

1. Vennligst legg inn link til seneste redegjørelse for aktsomhetsvurderinger eller legg ved dokumentasjon i e-postbesvarelsen.
2. Har selskapet avdekket faktiske brudd på mennes-

kerettigheter eller negativ påvirkning på menneskerettighetene som følge av egen eller leverandørers virksomhet?

3. Hvilke tiltak har selskapet iverksatt for å redusere risikoene for brudd på eller negativ påvirkning på menneskerettigheter?
4. Har selskapet avdekket faktiske brudd eller negativ påvirkning på anstendige arbeidsforhold for egne ansatte, ansatte i leverandørkjeden eller ansatte hos forretningspartnere?
5. Hvilke tiltak har selskapet iverksatt for å redusere risikoer for brudd på anstendige arbeidsforhold for egne ansatte, ansatte i leverandørkjeden eller ansatte hos forretningspartnere?

Resultater:

- 15 av 26 leverandører har besvart alle spørsmål – ingen negative funn.
- 8 av 26 leverandører har svart at de ikke er omfattet av åpenhetsloven jfr § 3.
- 3 av 26 leverandører har ikke besvart. Disse vil følges opp videre.

Blir vi kjent med brudd på menneske- eller arbeidstakerrettigheter hos en av våre leverandører vil vi arbeide mot den aktuelle leverandøren for om mulig å sikre at leverandøren stanser aktiviteten som er i brudd, samt gir de som har blitt rammet gjenoppretting og erstatning der dette er påkrevd.

SpareBank 1 SamSpar AS (Samspår), der SpareBank 1 Sørøst-Norge er største eier, er rapporteringspliktig under åpenhetsloven. Selskapet har derfor i 2023 etablert rutiner for forankring med arbeid av åpenhetsloven; leverandørreklæring; spørsmålsskjema (sendt til syv leverandører og to forretningspartnere som møtte Samspars terskelkriterier); og rutine for behandling av krav om informasjon. SpareBank 1 Utvikling DA har vurdert tre av selskapene som møtte terskelverdiene for aktsomhetsvurderinger for banken, og har ikke rapportert negative funn.

VEIEN VIDERE

Gjennom kontinuerlig arbeid, dialog med interessenter og oppfølging av leverandører, kunder og samarbeidspartnere forsøker vi enda bedre å ivareta menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Fremover forventer vi at arbeidet med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i verdikjeden vil bli stadig viktigere også hos våre interessenter og samarbeidspartnere. For å sikre fremgang skal vi helt konkret arbeide videre med følgende i 2024:

EGET HUS

- Ytterligere fokus på varslingskanaler; eksempelvis lage en plakat til ledere de kan bruke i avdelingsmøter for å sikre forståelse av hvor, hva og hvordan ansatte kan varsle.
- Datterselskaper skal ta i bruk Winningtemp (jevnlige

arbeidsmiljøundersøkelser) i 2024.

- Mangfoldsforum skal sette ytterligere KPIer på likestilling, mangfold og inkludering internt og eksternt mot våre kunder, leverandører og samarbeidspartnere for øvrig.
- I kommende fusjon mellom SpareBank 1 Sørøst-Norge og SpareBank 1 SR-Bank ASA skal HR sørge for å ivareta menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

INNKJØP

- Alle nye lokale leverandører vil bli vurdert med tanke på bærekraft, både gjennom kvalifikasjonskrav, kontraktskrav og tildelingskriterier.
- Datterselskaper skal vurdere lokale leverandører for ytterligere oppfølging.
 - Eksempelvis om fotografer som EiendomsMegler 1 bruker sender bilder til redigering i høyrisikoland.

ALLIANSEINNKJØP

- SpareBank 1 Sørøst-Norge vil følge opp allianseinnkjøps håndtering av leverandører i risikobrancher, spesielt innen IT. Fullstendig redegjørelse for aktsomhetsvurderinger 2023 fra allianseinnkjøp vil være tilgjengelig innen 30.06.2024.
- SpareBank 1 Utvikling DA vil kartlegge om våre leverandører og forretningspartnere innretter virksomheten slik at den er forenlig med globale netto nullutslipp i tråd med Parisavtalen.

Vi vil også gå i dialog med deleide selskaper som omfattes av åpenhetsloven for å sikre etterlevelse og hensiktsmessig rapporteringstidspunkt.

Basert på årlige risikovurderinger settes det tiltak som skal iverksettes og følges opp videre i 2024 og mot strategiperioden (se tabell øverst i vedlegget).

Les mer om veien videre i bærekraftskapittelet i årsrapporten.

STYREERKLÆRING

Styret bekrefter, etter vår beste overbevisning, at denne redegjørelsen gir et rettviseende bilde av vesentlige faktiske og mulige negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold knyttet til morbanken og konsernet. Det gjelder konsekvenser morbanken og konsernet enten har forårsaket, bidratt til, eller som er knyttet til virksomheten, produktene eller tjenestene gjennom leverandørkjeder eller forretningspartnere. Videre bekrefter styret at tiltakene for å håndtere disse påvirkningene, er egnede.

Sandefjord, 20. mars 2024

I styret for SpareBank 1 Sørøst-Norge:

Finn Haugan
Styrets leder

John-Arne Haugerud
Nestleder

Lene Svenne

Heine Wang

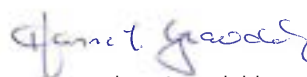
Jan Erling Nilsen

Lene Marie Aas Thorstensen

Maria Tho

Hanne Myhre Gravdahl
Ansattes representant

Frede Christensen
Ansattes representant

Vedlegg 9 - Interessentdialog

God dialog med våre interessenter kan hjelpe oss i arbeidet med å forsterke vår positive og redusere vår negative påvirkning på mennesker, miljø og samfunn.

Oversikten viser utdrag fra vår dialog med interessentene i 2023. Våre mest vesentlige interessentdialoger er markert i grønt. Disse interessentgruppene påvirker oss mest i vårt arbeid med bærekraft, samtidig som vi har stor påvirkningskraft på deres arbeid med bærekraft.

HVEM OG HVOR	HVA
KUNDER <ul style="list-style-type: none"> • Kunde- og markedsundersøkelser • Kundemøter • Bærekraftsvurderinger (aktsomhetsvurdering) i utlån til bedrifter • Konjunktur Sørøst • Foredrag, webinarer, seminarer og sosiale medier 	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan konsernet og virksomheten oppfattes av kundene våre, kunders behov og ønsker til produkter og tjenester. • Informasjon ut til kunder om mulig fusjon med SpareBank 1 SR-Bank ASA. • Kundetilfredshet personmarked (fra 77 i 2021 til 75 i 2022) og bedriftsmarked (fra 69 i 2021 til 71 i 2022); ikke gjennomført undersøkelser i 2023. • Undersøkelser av bankens posisjon blant person- og bedriftskunder viste at den er stabil. • Gode digitale løsninger, ansvarlig rådgivning, og lokal tilstedeværelse. • Halvårlige undersøkelser av forventningene til fremtiden hos bedrifter og husstander 17 steder i Sørøst-Norge. • Hvordan økte priser, renter o.l. påvirker kunders mentale helse har vært økende fokus i 2023. • Møter med bedriftskunder om implikasjoner av EU-taksonomien.
ANSATTE <ul style="list-style-type: none"> • Opplæring, kurs og nanolæring • Agenda sosial bærekraft • Nyansattsamling • Medarbeidersamtaler • Organisasjonsundersøkelser • Samarbeid med fagforeninger • Avdelingsvise bærekraftmøter • Workshoper om bærekraftsrisiko med ulike avdelinger • Kurs om bærekraftstemaer knyttet til ulike avdelinger • Bærekraftråd • Interne plattformer for kunnskapsdeling (teamskanaler, etc) 	<ul style="list-style-type: none"> • Bærekraft treffer alle ansatte i deres arbeidshverdag. Involvering, forankring og kunnskapsdeling er avgjørende for å nå bankens mål og ha god dialog med kundene om bærekrafttemaer. • Behov for løpende kompetanseheving på bærekraft • Felles, god kultur etter etablering av SpareBank 1 Sørøst-Norge • Likestilling, mangfold og inkludering blant ansatte • Få ansattes perspektiv på bærekraftsrisiko og -muligheter • Hvordan økte priser, renter o.l. påvirker dialogen til ansatte med kundene • Miljøfyrtårn-sertifisering av resterende lokasjoner i konsernet
EIERE OG INVESTORER <ul style="list-style-type: none"> • Informasjonsmøter, investorpresentasjoner, temapresentasjoner • Børsmeldinger og års-/kvartalsrapporter • Nettsider 	<ul style="list-style-type: none"> • Bærekraft er i økende grad et tema i møte med eiere og investorer. Hvordan bærekraft påvirker bl.a. økonomiske resultater, kredittkvalitet, strategisk retning, avkastning på egenkapitalbeviset, utbytte, og resultater på scoringer og ratinger • Deling av bærekraftinfo om banken via Euronexts My ESG Profile
STIFTELSE <ul style="list-style-type: none"> • Møter • Maildialog 	<ul style="list-style-type: none"> • Nye muligheter som følge av fusjon, behov for å forstå forskjeller og likheter i stiftelses arbeidsform • Samarbeid med USN knyttet til utenforskap og næringsutvikling • Samarbeid om løsninger for utdeling av breddegaver • Delfinansiering av lokalkontorer for FNs Global Compact Norway (FNGCN; se under) • Samarbeid med Telemarkforskning om videreutvikling av konjunkturbarometer for Sørøst-Norge
MYNDIGHETER <ul style="list-style-type: none"> • Finansdepartementet • Finanstilsynet • Datatilsynet • Forbrukertilsynet • Innovasjon Norge • Bedriftshelsetjeneste • Klima- og miljødepartementet • Enova • NVE 	<ul style="list-style-type: none"> • Drift • Spørsmål og rapportering vedrørende personvern og hvitvasking • Vekstgarantiordningen • Sykefravær, helsefremmende arbeid • Nye støtteordninger, og bankens ønske om en mer aktiv rolle fra myndighetene i oppfølging av energimerkeordningen • Stedlig tilsyn • Tolkning av åpenhetsloven, og kommende lovkrav knyttet til grønnvasking og bærekraftpåstander

HVEM OG HVOR	HVA
MORGENDAGENS ANSATTE <ul style="list-style-type: none"> • Universiteter • Media • Sosiale medier 	<ul style="list-style-type: none"> • Synlighet på karrieredager • Mulighet for praksisplasser • Foredrag for skoleklasser • Kommentarer på studentoppgaver • Stillingsutlysninger
DATTERSELSKAPER <ul style="list-style-type: none"> • Møter • Maildialog 	<ul style="list-style-type: none"> • Åpenhetsloven (Regnskapshuset (R1), EiendomsMegler 1 (EM1) Sørøst-Norge, EM1 Telemark) • Likestillings- og diskrimineringsloven (R1, EM1) • Bærekraftstrategi SpareBank 1 Regnskapshuset 1 Sørøst-Norge
SPONSORATER OG GAVEMOTTAKERE <ul style="list-style-type: none"> • Møter • Foredrag 	<ul style="list-style-type: none"> • Forholdet mellom sponsorkontrakt og konsernets bærekraftpolicy • Kobling mellom gaveutdelinger og bærekraftsmål • Foredrag om økonomisk kriminalitet
LEVERANDØRER <ul style="list-style-type: none"> • Møter • Maildialog • Via forum i alliansen 	<ul style="list-style-type: none"> • Dialog rundt anbud • Oppfølging av retningslinjer innen bærekraft • Aktsomhetsvurderinger (se vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold – Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger 2023») • Resirkulering av IT-utstyr • Forbruksbasert klimaregnskap
SPAREBANK 1 UTVIKLING, SPAREBANK 1 GRUPPEN OG SØSTERBANKER I SPAREBANK 1-ALLIANSEN, SAMT TILKNYTTETE OG DELEI-DE SELSKAPER <ul style="list-style-type: none"> • Møter i ulike fora, f.eks. Bærekraftsforum 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppdatering av ESG-vurderinger i utlån til bedrifter • Bruk av/behov for, data til hhv. risikoanalyser, rapportering (inkl CSRD) og kundedialog • EU-taksonomien for bærekraftige aktiviteter • Kompetanseløft på bærekraft • Likestilling, mangfold og inkludering • Nasjonalt bærekraftsbarometer • Etablert fagråd for bærekraft i SamSpar • Muligheter for økt samarbeid (Fremtind, SB 1 Finans Midt-Norge) • Risikovurdering knyttet til bærekraft innen forsikring (Fremtind) • Offentliggjøringsforordningen (ODIN, SB 1 Forvaltning) • Eiendomsdata, inkludert på energieffektivitet og klimarisiko (Eiendomsverdi AS) • Innspill til vesentlighetsanalyser
KAPITALMARKED <ul style="list-style-type: none"> • Spare- og plasseringsutvalget i SpareBank 1-alliansen 	<ul style="list-style-type: none"> • ESG-temaer knyttet til enkeltsekskaper og fond • Oppdatering av ESG-retningslinjer og metodikk for bærekraftmerking av fond
REVISOR OG INTERNREVISOR	<ul style="list-style-type: none"> • Attestering av årsrapport, bærekraftsrapport og rapportering for Prinsippene for ansvarlig bankdrift • Internrevisjon inkludert relevante bærekrafttemaer
RATINGBYRÅER OG ANALYTIKERE <ul style="list-style-type: none"> • Møter • Maildialog • Vurderinger 	<ul style="list-style-type: none"> • Orientering om konsernets bærekraftstrategi, med fokus på implikasjoner for kredittkvalitet • Møte med Moodys, dialog rundt ESG-rating
KONKURRENTER <ul style="list-style-type: none"> • Ulike møteplasser med andre banker innen områdene næringslivet i fellesskap er opptatt av (via bl.a. Finans Norge) 	<ul style="list-style-type: none"> • Rammevilkår for banknæringen • EU-taksonomien • Åpenhetsloven • Opplæringsbehov innen bærekraft • Dialog med NVE og Enova om energimerkeordningen • Naturrisiko
INTERESSEORGANISASJONER <ul style="list-style-type: none"> • Skriftlig og muntlig kommunikasjon med NGOer, f.eks.: Grønn Byggallianse, Zero, FNGCN, Regnskogfondet, UNEP FI, Finansforbundet, LO, NHO, Fremtiden i våre hender 	<ul style="list-style-type: none"> • BREEAM og EU-taksonomien • FNGCN: Felles arrangement på Arendalsuka, diskusjoner om oppstart av lokalkontorer i Kongsberg og Grenland • Mulig samarbeid om undersøkelser om bærekraft, folks/bedrifters forventninger og vurdering av om kommunene i markedsområdet er næringsvennlige
AKADEMIA <ul style="list-style-type: none"> • Universitetet i Sørøst-Norge (USN), Universitetet i Oslo (UiO), BI • Møter og maildialog • Karrieredager 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjesteforelesninger • Vår tilnærming til bærekraft og erfaringer med bærekraftsatsingen • Hvordan en bedrift bør jobbe med bærekraft • Innspill til USNs strategi, samarbeidmuligheter og fagutvikling innen innovasjon og bærekraft, og viktige forskningstemaer på lang sikt; student i praksisplass; tilstedeværelse på karrieredager • Samarbeid med UiO og FNs Global Compact via deltagelse i «Bærekraftlaboratoriet». • Samarbeid med BI om bærekraftkurs for eiendomsmevlere • Bidrag til konsernets kompetansesatsing

HVEM OG HVOR	HVA
MEDIA <ul style="list-style-type: none"> • Artikler • Intervjuer • Hjemmeside • Lokalt konjunkturbarometer, Konjunktur Sørøst, nettsiden: www.konjunktursorost.no 	<ul style="list-style-type: none"> • Lansering av ferske lokale resultater av forventningsundersøkelser for bedrifter og husstander, vår og høst • Lokale artikler om globale og nasjonale problemstillinger på nettsiden til vårt konjunkturbarometer
SAMFUNNET ELLERS <ul style="list-style-type: none"> • Lokale næringsforeninger og bedriftsnettverk • Ulike konferanser • Gründermiljøer i markedsområdet • Diverse møtearenaer med idrettslag og foreninger 	<ul style="list-style-type: none"> • Samarrangementer for lokal lansering av forventningsundersøkelsen til Konjunktur Sørøst • Koblingen mellom bærekraft og lokal næringsutvikling • Muligheter for samarbeid om konjunkturbarometeret for vårt markedsområde • Samarbeidmuligheter med oppstartsmiljøer, samt gründere med konsepter relevante for banken • Heve kunnskapen om økonomi blant unge med bl.a. skolebesøk • Foredrag om hvilke krav banker vil stille på bærekraft fremover • Banken som lokal støttespiller, bidragsyter og inspirator, f.eks. knyttet til arrangementer som Raw Air (Vikersund), Kongsberg Agenda og Industriuka
STILLE INTERESSETER <ul style="list-style-type: none"> • Interesseorganisasjoner og faglitteratur knyttet til natur, dyreliv, økosystemer, klima, og fremtidige generasjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennom faglitteratur og interaksjon med interesseorganisasjoner har vi forsøkt hensynta interesser som selv kan ikke kan stå opp for egeninteressene sine

Vedlegg 10 - GRI-indeks

SpareBank 1 Sørøst-Norge rapporterer i tråd med rammeverket Global Reporting Initiative (GRI), ledende standard innen bærekraftsrapportering. GRI-retningslinjene består av prinsipper, veiledning og resultatindikatorer selskaper kan bruke til å måle og rapportere på økonomiske, miljømessige og sosiale forhold (se www.globalreporting.org for mer informasjon). Der det er relevant er konsernets GRI-rapportering koblet til rapportering på oppfølging av FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift (Principles for Responsible Banking; PRB), konsernets oppfølging av de ti prinsippene til FNs Global Compact (GC), samt bærekraftsmålene konsernet fokuserer spesifikt på (Sustainable Development Goals; SDG).

Generell informasjon					
GRI-indikator	Beskrivelse	Principles for responsible banking (PRB)	FNs Global Compact	Bærekraftsmål	SpareBank 1 Sørøst-Norges rapportering 2023
Organisasjonen og dens rapporteringspraksis					
2-1	Detaljer om organisasjonen	PRB 1.1			Navn: SpareBank 1 Sørøst-Norge. Hovedkontor: Fokserødveien 12, 3241 Sandefjord. Banken driver kun virksomhet i Norge. Årsrapport, «SpareBank 1 Sørøst-Norge», «Konsernstrategi», «Konsernmål 2025» og «Om konsernet».
2-2	Enheter inkludert i organisasjonens bærekraftsrapportering				Årsrapport, note 1: «Generell informasjon» og note 29: «Eierinteresser i konsernselskaper, felles kontrollert virksomhet (FKV) og tilknyttede selskaper (TS)»
2-3	Rapporteringsperiode, hyppighet og kontaktperson				2023, årlig. Kontaktperson: jorund.buen@sbs1sorost.no
2-4	Endring av historiske data fra tidligere rapporter				Tall for finansierte utslipp i 2019 og 2022 er omregnet i tråd med PCAF-tilnærming for å sikre sammenlignbarhet med 2023-tall.
2-5	Gjeldende praksis for ekstern verifikasjon av rapporteringen				KPMG har verifisert bærekraftsrapporteringen i henhold til FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift, ikke rapporteringen i sin helhet.
Aktiviteter og ansatte					
2-6	Aktiviteter, verdikjede og andre forretningsforbindelser	PRB 1.1			Årsrapport SpareBank 1 Sørøst-Norge, kapittel «Konsernstrategi» og «Hovedtall». Kapittel «Årsregnskap 2023». Kapittel «Bærekraft», vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold». Ingen vesentlige endringer fra i fjor.
2-7	Ansatte				Årsrapport, kapittel «Våre medarbeidere»
2-8	Medarbeidere som ikke er ansatte				Per 31.12.2023 var det 16 vikarer i morbank fra bemanningsbyråer
Styring					
2-9	Styringsstruktur og sammensetning	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Virksomhetsredegjørelse» og «Eierstyring og selskapsledelse».
2-10	Nominering og utvelgelse av øverste beslutningsorgan				Årsrapport, kapittel «Virksomhetsredegjørelse» og «Eierstyring og selskapsledelse»: https://www.sparebank1.no/nb/sorost/om-oss/investor/virksomhetsstyring.html
2-11	Informasjon om styreleder				Årsrapport, kapittel «Virksomhetsredegjørelse», «Presentasjon av styret» og «Eierstyring og selskapsledelse»
2-12	Styrets og konsernledelsens oversikt over håndteringen av organisasjonens påvirkning	PRB 5.2			Årsrapport, kapittel «Styrende organer», «Eierstyring og selskapsledelse», kapittel «Bærekraft» og vedlegg «Klima- og naturrisiko». Se vår bærekraftspolicy.
2-13	Delegering av ansvar for å håndtere organisasjonens påvirkning	PRB 5.1			
2-14	Styrets godkjenning av bærekraftsrapportering				

Styring (forts.)					
2-15	Interessekonflikter	PRB 1.1			Behandles i hvert styremøte + godtgjørelsespolitikk. Habilitet/interessekonflikter knyttet til verv/roller for 3 styremedlemmer er vurdert i 2022 – ingen avvik avdekket.
2-16	Varsling og bekymringsmeldinger				Vi har rutiner for varsling, policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk og standard for varsling av kritikkverdige forhold. Avvik: ingen
2-17	Styrets samlede kunnskap	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Presentasjon av styret».
2-18	Evalueringsytelse av styrets				Evalueres årlig, foreligges valgkomiteen. Årsrapport, kapittel «Eierstyring og selskapsledelse»
2-19	Kompensasjonspolicy				Årsrapport, kapittel «Eierstyring og selskapsledelse»
2-20	Prosess for å ta beslutninger om avlønning				Bli besluttet i representantskapet (generalforsamlingen). Årsrapport, kapittel «Eierstyring og selskapsledelse»
2-21	Årlig total kompensasjonsratio				Årsrapport, kapittel «Eierstyring og selskapsledelse»
Strategiutforming og -utførelse					
2-22	Uttalelse om bærekraftsstrategi	PRB 1.2			Årsrapport, kapittel «SpareBank 1 Sørøst-Norge», uttalelse fra Konsernsjef Per Halvorsen.
2-23	Policyforpliktelser	PRB 5.2	GC 7 og 10	SDG 8 og 16	Årsrapport, kapittel «Virksomheten», delkapittel «Eierstyring og selskapsledelse» og «Risikostyring og internkontroll». Se vår bærekraftspolicy.
2-24	Innarbeidelse av policyforpliktelser i aktiviteter og samarbeid med andre bedrifter				Årsrapport, kapittel «Bærekraft», delkapitler «Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling, bærekraft i sparing og plassering», vedleggene «Klima- og naturrisiko», «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold» og «Interessentdialog». Se vår bærekraftspolicy.
2-25	Prosesser for å utbedre negative påvirkninger	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft»
2-26	Ordninger for å søke råd og sende bekymringsmeldinger				Vi har rutiner for varsling. Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Ansvarlig rådgivning»
2-27	Etterlevelse av lover og reguleringer		GC 7 og 8	SDG 13.3 og 16.6	Årsrapport, kapittel «Risikostyring og internkontroll»
2-28	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger			SDG 17	Finans Norge. Årsrapport, kapittel «Bærekraft», vedlegg «Interessentdialog»
Interessenter					
2-29	Tilnærming til interessent-samarbeid	PRB 4.1		SDG 17	Årsrapport, kapittel «Bærekraft», vedlegg «Interessentdialog»
2-30	Tariffavtaler	PRB 4.1	GC 3	SDG 8	100 % av ansatte i banken, med unntak av konsernledelsen, er dekket av kollektive tariffavtaler
GRI 3					
3-1	Prosess for å avgrense vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Rammeverket vårt, Våre viktigste temaer»
3-2	Liste over vesentlige temaer				
3-3	Håndtering av vesentlige temaer				

Spesifikk informasjon

Økonomi

Overordnet økonomisk rapportering

3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Konsernstrategi», «Eierstyring og selskapsledelse», «Bærekraft: Rammeverket og delkapittel Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling» og vedlegg «Klima- og naturrisiko»
-----	---------------------------------	---------	--	--	--

Økonomiske resultater

201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert			SDG 8.5 og 9.4	Årsrapport, kapittel «Hovedtall» og «Årsregnskap 2023», delkapittel «Resultatregnskap»
201-2	Finansielle konsekvenser og andre risikoer og muligheter som følge av klimaendringer	PRB 5.1	GC 7, 8 og 10	SDG 11.b og 13.3	Årsrapport, kapittel "Bærekraft: Ansvarlige utlån", samt vedleggene «Klima- og naturrisiko» og "Fysisk klimarisiko i vår utlånsportefølje". Rapporterer på risiko og muligheter som drivere for nytenkning og produkttilpasning, samt metodikk brukt i håndtering av risiko og muligheter, men ikke finansielle beregninger.
201-3	Ytelsesbaserte forpliktelser og andre pensjonsordninger				Ikke vesentlig for banken.
201-4	Økonomisk bistand mottatt fra staten				Ikke vesentlig for banken.

Indirekte økonomisk påvirkning

203-1	Investeringer i infrastruktur og andre tjenester			SDG 8.3	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Lokalt samfunnsansvar og næringsutvikling». Det rapporteres på investeringer i andre tjenester (utdelinger fra stiftelsene, sponsorater m.m.), ikke investering i infrastruktur.
203-2	Betydelige indirekte konsekvenser				Ikke vesentlig for banken. Se våre viktigste temaer i kapittel «Bærekraft».

Økonomisk kriminalitet og anti-korrupsjon

3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Arbeid mot økonomisk kriminalitet og Ansvarlig rådgivning»
-----	---------------------------------	---------	--	--	---

Anti-korrupsjon

205-1	Transaksjoner som er risikovurdert				Årsrapport, kapittel «Bærekraft: Arbeid mot økonomisk kriminalitet og Ansvarlig rådgivning» Ikke brutt ned på forretningspartnere og regional tilhørighet
205-2	Kommunikasjon og opplæring om policyer og prosedyrer knyttet til antikorrupsjon		GC 10	SDG 16.5	
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak				

Økonomisk kriminalitet

SB1SON-1	Arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering	PRB 5.1		SDG 16.4	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Arbeid mot økonomisk kriminalitet»
----------	--	---------	--	----------	---

Miljø

Utslipp og etterlevelse av miljøregelverk

3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft» og vedleggene «Klimagassutslipp i eget hus (energi- og klimaregnskap)» og «Klimagassutslipp i utlånsporteføljen»
-----	---------------------------------	---------	--	--	---

Utslipp

305-1	Direkte utslipp av klimagasser (scope 1)		GC 7, 8 og 9	SDG 12.2, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a og b	Årsrapport, kapittel «Bærekraft», vedleggene «Klimagassutslipp i eget hus» (energi- og klimaregnskap), «Klimagassutslipp i utlånsporteføljen», og "PAI-rapportering".
305-2	Indirekte utslipp av klimagasser knyttet til energiforbruk (scope 2)				
305-3	Andre indirekte utslipp av klimagasser (scope 3)				
305-4	Intensitet på klimagassutslipp				
305-5	Reduksjon av klimagasser				
305-6	Utslipp av ozonreduserende stoffer (ODS)				
305-7	Nitrogenoksider (NOX), svoveloksider (SOX) og andre betydelige luftutslipp				Ikke vesentlig. Se våre vesentlige temaer i kapittel «Bærekraft: Våre viktigste temaer»

Oppfølging av leverandører - miljø

3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Bærekraft i sparing og plassering», vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold»
-----	---------------------------------	---------	--	--	---

Miljøvurdering av leverandører

308-1	Nye leverandører som er vurdert opp mot miljøkriterier		GC 7, 8 og 9	SDG 13.3	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Bærekraft i sparing og plassering», vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold».
308-2	Negativ påvirkning på miljø i leverandørkjeden og iverksatte tiltak				

Samfunn

Ansatte

3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Våre medarbeidere» og «Bærekraft: Våre viktigste temaer»
-----	---------------------------------	---------	--	--	--

Arbeidsforhold

401-1	Antall nyansettelser og turnover		GC 1 og 6	SGD 8.5, 8.8 og 16b	Årsrapport, kapittel «Våre medarbeidere», vedlegg «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering».
401-2	Fordeler gitt til fulltidsansatte, men ikke til midlertidige eller deltidsansatte				Alle fast ansatte med 20% stilling eller mer har samme rettigheter og ansattgoder. Vikarer er kun tilsluttet pensjonsordning og yrkesskadeforsikring.
401-3	Foreldrepermisjon				Årsrapport, kapittel «Våre medarbeidere», vedlegg «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering».

Opplæring					
404-1	Gjennomsnittlig antall timer med opplæring per år per ansatt				Ca.27 timer gjennomsnittlig antall timer på kurs per ansatt i morbank (inkluderer alle gjennomførte kurs i læringsportalen, samt timer brukt på strategiske kompetanseløft).
404-2	Programmer for videreutdanning og overgangen til pensjonisttilværelsen.			SDG 4.4, 4.7 og 8.5 SDG 4.4, 4.7 og 8.5 SDG 4.4, 4.7 og 8.5	Vi tilbyr studiestøtte til videre- og etterutdanning. Basert på studiets relevans knyttet opp mot jobbinhold for den enkelte og konsernets fremtidige kompetansebehov, dekker bedriften 100 % av kostnader knyttet til studiet. Utvikling av formell kompetanse i konsernet blir blant annet ivarettatt gjennom tilknytning til flere bransjerelaterte autorisasjonsordninger. Vi har et eget lederutviklingsprogram for alle lederne i konsernet. Ingen programmer for overgang til pensjonisttilværelsen.
404-3	Prosentandel av ansatte som har regelmessige medarbeidersamtaler				89 % av alle ansatte i morbank gjennomførte medarbeidersamtaler i 2023. Tallet er noe lavt grunnet fusjon, omorganisering og bytte av leder i samme periode som medarbeidersamtaler ble gjennomført
Mangfold og like muligheter					
405-1	Kjønns sammensetning av styrende organer og ledelsen		GC 6	SDG 8.5 og 16b	Årsrapport, kapittel «Våre medarbeidere: likestilling mangfold, og inkludering», vedlegg «Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering».
405-2	Lønnsforskjeller mellom menn og kvinner				
Ikke-diskriminering					
406-1	Antall tilfeller av diskriminering og korrigerende tiltak som er iverksatt		GC 1, 2 og 6	SDG 8.8 og 16.b	Ingen kjente tilfeller av diskriminering. Se årsrapport, vedlegg « Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold»
Oppfølging av leverandører - sosialt					
3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold»
Sosial vurdering av leverandører					
414-1	Nye leverandører som er vurdert opp mot sosiale kriterier		GC 1-6	SDG 12.6 og 16.6	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Bærekraft i sparing og plassering», vedlegg «Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold».
414-2	Negativ påvirkning på sosiale forhold i leverandørkjeden og iverksatte tiltak				
Markedsføring og personvern					
3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapitler Ansvarlig rådgivning og Etilk markedsføring»
Markedsføring og produktmerking					
417-1	Krav til merking av produkter og tjenester		GC 2	SDG 9.4, 12.6, 12.8, 13.3 og 16.5	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Etilk markedsføring»
417-2	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon og merking av produkter og tjenester				
417-3	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til kommunikasjon og markedsføring				

Personvern					
418-1	Dokumenterte klager angående brudd på kundenes personvern og tap av kundedata				Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Ansvarlig rådgivning»
Produktansvar og aktivt eierskap					
3-3	Håndtering av vesentlige temaer	PRB 5.1			Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Ansvarlige utlån»
Produktansvar					
FS7	Pengeverdien av produkter og tjenester utviklet for å gi en spesifikk sosial fordel		GC 1	SDG 8.10, 9.4 og 12.6	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Ansvarlige utlån»
FS8	Pengeverdien av produkter og tjenester utviklet for å levere en miljømessig fordel		GC 8 og 9	SDG 9.4, 12.2, 12.6, 12.8, 13.3, 15a og b	
Aktivt eierskap					
FS10	Andel og antall selskaper i porteføljen som det rapporterende selskapet har samhandlet med om miljømessige eller sosiale forhold.		GC 8	SDG 8.10, 11.a, 12.6, 12.8, 13.3	Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Ansvarlige utlån»
FS11	Andel av selskaper i investeringsporteføljen med positiv og negativ screening for miljø- og samfunnsmessige forhold		GC 1,2, 4-6 og 7		Årsrapport, kapittel «Bærekraft: delkapittel Bærekraft i sparing og plassering»

Policy for godtgjørelse SpareBank 1 Sørøst-Norge

Innhold

1	Formål	241
2	Rammeverk - Styring og kontroll av godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge	241
3	Overordnede føringer og myndighetskrav	241
4	Godtgjørelsesutvalg	242
5	Definisjon	242
6	Hvem omfattes	242
7	Ansvar og roller for styring og kontroll av godtgjørelsesrisiko	244
8	Rapportering - offentliggjøring	245
9	Vedlikehold	245
10	Henvisning	245
	Rapport om godtgjørelse til ledende personer 2023 (Lederlønnsrapport)	246

1. Formål

Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge (morbank) skal bidra til å opprettholde bankens konkurransekraft, tiltrekke og beholde relevant kompetanse, fremme og gi insentiver til god styring av og kontroll med bankens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter.

All belønning i SpareBank 1 Sørøst-Norge skal bidra til måloppnåelse, fremme ønsket kultur og adferd i henhold til bankens verdier.

Styret skal fastsette og sørge for at banken til enhver tid har og praktiserer retningslinjer og rammer for godtgjørelsesordningen. Godtgjørelsesordningen skal være i samsvar med bankens strategi, overordnede mål, økonomisk bæreevne, risikotoleranse og langsiktige interesser.

2. Rammeverk - Styring og kontroll av godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge

2.1. Overordnede styringsdokumenter

3. Overordnede føringer og myndighetskrav

Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge bygger i hovedsak på følgende instanser/lover som gir viktige føringer og prinsipper som må legges til grunn for god styring av godtgjørelse:

- Lov om finansforetak og finanskonsern
- Forskrift om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksforskriften)
- Lov om allmennaksjeselskaper
- Forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer
- Finanstilsynets rundskriv 2/2020 av 19.05.2020.
- Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV
- Finanstilsynets «Modul for evaluering av intern virksomhetsstyring» datert 15. desember 2021
- EBA: Endelig rapport om retningslinjer vedrørende forsvarlig avlønningspolitikk
- EBA/GL/2021/04
- Lov om forsikringsformidling
- Kommisjonsforordning 527/2014
- Kommisjonsforordning 2021/923

4. Godtgjørelsesutvalg

I henhold til finansforetaksforskriften §15-3 skal SpareBank 1 Sørøst-Norge ha et eget godtgjørelsesutvalg. Godtgjørelsesutvalget skal være sammensatt på en slik måte at det skal kunne foreta en sakkyndig og uavhengig vurdering av godtgjørelsesordningene, praktiseringen av disse og incentivene for styring av risiko, kapital og likviditet slike ordninger medfører.

Godtgjørelsesutvalget skal forberede alle beslutninger om godtgjørelse som skal treffes av styret. Godtgjørelsesutvalget skal ved saksforberedelsen ta hensyn til de langsiktige interessene til egenkapitalbevisiere, investorer og andre interessenter, og til allmenhetens interesser.

Leder og medlemmer av godtgjørelsesutvalget skal bestå av medlemmer av styret som ikke deltar i den daglige ledelsen og ha minst en representant fra de ansatte.

Viser til Instruks for styrets godtgjørelsesutvalg.

5. Definisjon

Godtgjørelse omfatter alle fordeler en person mottar i kraft av sin stilling i banken.

Dette omfatter lønn og annen godtgjørelse i form av:

- basislønn
- naturalytelser
- bonuser
- tildeling av egenkapitalbevis, tegningsretter, opsjoner og andre former for godtgjørelse som er knyttet til egenkapitalbevis eller utviklingen av kursen på egenkapitalbevis i selskapet
- pensjonsordninger
- førtidspensjonsordninger
- etterlønsordninger
- alle former for variable elementer i godtgjørelsen, eller særskilte ytelser som kommer i tillegg til basislønn.

6. Hvem omfattes

Policy for godtgjørelse gjelder for alle ansatte i SpareBank 1 Sørøst-Norge morbank. I henhold til Forskrift om finansforetak og finanskonsern § 15-1 1. ledd skal godtgjørelsesordningen ha særskilte regler for ansatte med vesentlig innvirkning på foretakets risikoprofil. Det er i denne policyen ikke inntatt særskilte regler for nevnte gruppering da den eneste variable godtgjørelsen SpareBank 1 Sørøst-Norge har er eventuell overskuddsdeling til ansatte i morbank.

Ledende ansatte er i SpareBank 1 Sørøst-Norge definert til:

- Konsernledelsen

SpareBank 1 Sørøst-Norge har lagt til grunn et overordnet prinsipp om at konsernledelsen, som øverste leder for det enkelte forretningsområde ivaretar styring og kontroll av risiko i egen virksomhet gjennom sitt lederskap.

Øvrige skjønsmessige kriterier for identifisering av ledende personer skal følge de til enhver tid gjeldende kriterier fastsatt av Finanstilsynet. For SpareBank 1 Sørøst-Norge er dette definert til å være:

For SpareBank 1 Sørøst-Norge er dette definert til å være:

- Konsernledelsen
- Styret
- Leder for representantskapet

Ansatte med vesentlig innvirkning på bankens risikoprofil:

- Ledende ansatte (konsernledelsen)
- Regionledere BM og PM
- Ledere for kredittområdet BM og PM
- Finanssjef
- Leder compliance
- Leder kreditt og operasjonell risiko
- Leder markeds- og likviditetsrisiko

En person anses å være risikotaker dersom vedkommende i forrige regnskapsår ble tildelt samlet godtgjørelse lik eller høyere enn et medlem av konsernledelsen, og den ansatte utfører arbeid i en vesentlig forretningsenhet og arbeidets art har vesentlig innflytelse på forretningsenhetens risikoprofil jf. finansforetaksforskriften §15-2.

7. Risikoevne og risikovilje – styringsmodell, ansvar og roller

Banken skal ha en lav risikoprofil på godtgjørelse der ingen enkelthendelser (utbetaling, tildeling) skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad.

7.1. SpareBank 1 Sørøst-Norge – en attraktiv arbeidsgiver

Banken skal være en attraktiv arbeidsgiver med en lønnspolitikk som er konkurransedyktig. Bankens godtgjørelsesordning skal motivere til etterlevelse av konsernets visjon, verdier og strategi.

Lønn skal bidra til motivasjon, innsats, resultater og bærekraftig utvikling av banken. Den skal gi rom for individuell avlønning og skal bidra til å tiltrekke, utvikle og beholde dyktige medarbeidere med relevant kompetanse, og for øvrig være i tråd med prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse.

Lønnsdannelsen i banken skal stå i et balansert forhold til lønnsomhet, inntjening, samfunnsøkonomiske hensyn, det arbeid som utføres, og stillingens ansvars- og myndighetsforhold, i tillegg til kompetansekrav, problemløsningsnivå og markedsmessige hensyn.

7.1.1. Likelønn

Godtgjørelse skal fastsettes på samme måte for alle kjønn. Likelønnsprinsippet innebærer at medarbeidere skal lønnes likt for samme arbeid eller arbeid av lik verdi, uavhengig av kjønn.

Alle medarbeidere i banken skal kjenne sammensetningen av sin totale godtgjørelse. En enkel, klar og forståelig godtgjørelsesprofil er et virkemiddel i konkurransen om kompetanse og arbeidskraft.

7.1.2. Fast lønn

Føringer i lønssystemet er at fastlønn skal utgjøre hoveddelen av den ansattes lønn. Videre består den enkelte medarbeiders faste lønn av følgende forhold:

- Stillingsvurdering – jobbkrav (kompleksitet, ansvar og myndighet)
- Dyktighetsvurdering – utdanning, realkompetanse, resultater, atferd
- Markedsvurdering - tilbud, etterspørsel, benchmark.

Medarbeidere skal ikke motta styrehonorar for verv de påtar seg innenfor konsernet, eventuelle styrehonorarer utenfor konsernet avklares med konsernsjef. Ansattes representanter i bankens styre omfattes ikke av denne regelen.

7.1.3. Variabel lønn

Eventuell variabel godtgjørelse skal gjenspeile bærekraftige og risikotilpassede prestasjoner, samt prestasjoner utover det som kreves for å oppfylle avtalte arbeids- og ansvarsoppgaver.

Ansatte skal ikke avlønnes, eller prestasjoner vurderes, på en slik måte at evnen til å påse at kundens interesser ivaretas på beste måte svekkes. Fastlønn skal utgjøre hoveddelen av den ansattes lønn. Ansatte skal ikke ha økonomiske insentiver eller følge salgsmål som ikke tar hensyn til kundens behov, og ikke ha avlønning basert på resultat knyttet til salg av et enkeltprodukt fremfor et annet.

Det innføres ikke egne individuelle resultatbaserte belønningsordninger, garantert variabel godtgjørelse og/eller sign-on bonus.

En eventuell overskuddsdeling til alle ansatte skal ikke utgjøre mer enn halvannen månedslønn per år, dersom det benyttes et likt beløp for alle ansatte, skal månedslønnen til den ansatte med lavest lønn legges til grunn ved beregningen. Årlig variabel godtgjørelse kan ikke utgjøre mer enn EUR 20.000.

7.1.4. Fradrags- og tilbakeholdsordning

Variabel godtgjørelse, inkludert utsatt godtgjørelse, skal ved et svakt eller negativt resultat reduseres vesentlig, når det gjelder nåværende godtgjørelse og reduksjoner i utbetalinger av tidligere opptjente beløp. Opptil 100 prosent av den samlede variable godtgjørelsen kan kreves tilbakebetalt ved tilfeller der ansatte har deltatt i eller

vært ansvarlig for adferd som har resultert i et betydelig tap for SpareBank 1 Sørøst-Norge eller hvor den ansatte ikke har opptrådt i henhold til gjeldende Policy for etikk, gode holdninger og god forretningskikk som gir grunnlag for saklig oppsigelse.

7.1.5. Pensjonsordning

Bankens medarbeidere opparbeider pensjonsrettigheter i henhold til bankens enhver tid gjeldende pensjonsordning.

7.1.6. Kollektive goder

Alle medarbeidere er berettiget de til enhver tid gjeldende kollektive goder som er beskrevet i personalhåndbok for SpareBank 1 Sørøst-Norge.

7.1.7. Naturalytelser

Naturalytelser er lønn i annet enn penger som medarbeidere får i arbeidsforholdet og som gir en privatøkonomisk fordel. Ledende ansatte vil normalt tildeles naturalytelser som er vanlige for sammenlignbare stillinger og der det foreligger et tjenstlig behov.

7.1.8. Etterlønsordninger

Hovedregelen er å ikke ha egne ordninger som regulerer etterlønn, pensjon og andre individuelle forhold, utover det som er normalt for stillingen, for ansatte i konsernet. Markedsmessige forhold kan allikevel gjøre at det er behov for å inngå slike avtaler.

Sluttavtaler som inngås skal tilpasses de resultater som er oppnådd over tid, og utformes slik at manglende resultater ikke belønnes.

7.1.9. Opsjoner

Banken kan ha ordninger for sparing og tildeling av egenkapitalbevis, tegningsretter, opsjoner eller andre former for godtgjørelse som er knyttet til egenkapitalbevis eller utviklingen av kursen på egenkapitalbevisene i banken.

7.2. Ansvar og roller for styring og kontroll av godtgjørelsesrisiko

7.2.1. Styret

Styret har ansvar for:

- å godkjenne policy for godtgjørelse, samt påse at dokumentasjonen som ligger til grunn for beslutninger er ivaretatt.
- å fastsette ramme for variabel lønn
- å fastsette lønn og annen godtgjørelse til konsernsjef årlig
- å godkjenne «Rapport om årlig gjennomgåelse og praktisering» og «Lederlønsrapport»
- å fremlegge «Lederlønsrapport» for representantskapet.
- å fremlegge Policy for godtgjørelse SpareBank 1 Sørøst-Norge» ved enhver vesentlig endring og minst hvert fjerde år for representantskapet.

7.2.2. Konsernsjef

Konsernsjef har ansvar for:

- å fastsette årlig lønn og annen godtgjørelse til øvrige medlemmer i konsernledelsen etterforankring i godtgjørelsesutvalget.

7.2.3. Godtgjørelsesutvalget

Godtgjørelsesutvalget har ansvar for:

- å forberede alle saker om godtgjørelser som skal behandles av styret i henhold til «Instruks for styrets godtgjørelsesutvalg».
- å foreta en årlig gjennomgåelse av praktiseringen av godtgjørelse og utarbeide en skriftlig rapport som foreligger styret.
- å forberede «Lederlønsrapport» i henhold til pkt. 8.2.
- å være rådgiver for konsernsjef når det gjelder godtgjørelse til konsernledelsen.

7.2.4. Intern revisor

Intern revisor har ansvar for:

- å gjennomgå rapport om årlig praktisering av godtgjørelse og gi styret sine anbefalinger.

7.2.5. Ekstern revisor

Ekstern revisor har ansvar for:

- å gjennomgå rapport om godtgjørelse som ledende personer har mottatt eller har til gode i løpet av det foregående regnskapsåret (Lederlønnsrapporten) før rapporten behandles av representantskapet.

7.2.6. Representantskapet

Representantskapet har ansvar for:

- å behandle og vedta «Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge» ved enhver vesentlig endring og minst hvert fjerde år, jf. Lov om allmennaksjeselskaper § 6-16a. (5).
- å behandle og vedta «Lederlønnsrapport».

8. Rapportering - offentliggjøring

8.1. Rapport om gjennomgåelse og praktisering

Banken skal minst en gang i året foreta en gjennomgåelse av praktiseringen av godtgjørelse og utarbeide en skriftlig rapport som forelegges styret. Rapporten skal gjennomgås av uavhengig kontrollfunksjon (intern revisor).

8.2. Lederlønnsrapport

Styret skal utarbeide en rapport om godtgjørelse som ledende personer har mottatt eller har til gode i løpet av det foregående regnskapsåret. Rapporten skal omfatte godtgjørelse som tidligere, nåværende og fremtidige ledende personer har mottatt eller har til gode i løpet av ett regnskapsår jf. Forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer §6 (2). Informasjonen skal individualiseres per ledende person. Lederlønnsrapporten skal behandles og vedtas av representantskapet. Ledende personer, som skal inngå i rapporten, defineres til konsernledelsen, styret og leder av representantskapet. Øvrige medlemmer av representantskapet inngår også i rapporten, men individualiseres ikke.

8.3. Offentliggjøring

Informasjon om godtgjørelser skal offentliggjøres i henhold til den til enhver tid gjeldende lovgivning.

8.4. Unntak fra opplysningsplikten

Informasjon Rapporten skal ikke inneholde personopplysninger som nevnt i Europaparlaments- og Rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (personvernforordningen) artikkel 9 nr. 1.

Styret skal sørge for at rapporten ikke inneholder opplysninger som viser til den enkelte ledende persons familiesituasjon.

Opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt omfattes ikke av rapporteringsplikten, og skal ikke offentliggjøres. Opplysninger som ikke kan gis uten uforholdsmessig skade på selskapet kan også unntas offentliggjøring, dersom det er nødvendig.

9. Vedlikehold

Policy for godtgjørelse gjelder for ett år av gangen og revideres årlig. Endring av godtgjørelsesordninger skal drøftes med tillitsvalgte. Godtgjørelsesutvalget skal forberede styrets behandling av Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge.

10. Henvisning

Instruks for styrets godtgjørelsesutvalg SpareBank 1 Sørøst-Norge.
 Policy for håndtering av interessekonflikter SpareBank 1 Sørøst Norge.
 Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk.

Rapport om godtgjørelse til ledende personer 2023 (Lederlønsrapport)

Innledning

Formålet med rapporten er å gi en oversikt over lønn og annen godtgjørelse til ledende personer i SpareBank 1 Sørøst-Norge (morbank) for det siste regnskapsåret. Rapporten er forberedt og utarbeidet på bakgrunn av de krav som fremgår av allmennaksjeloven § 6-16b og forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer. Ledende personer i morbank er definert til konsernledelsen, styret og representantskapet.

Alle tall i rapporten er oppgitt i hele tusen kroner hvis ikke annet er spesifisert.

For mer informasjon, se bankens delårsregnskap og årsrapport for 2023.

Endringer i konsernledelsen

Konsernledelsen består av 11 medlemmer per 31.12.2023.

Konserndirektør bedriftsmarked fratrådte sin stilling og ny konstituert konserndirektør for denne ble tilsatt i mai 2023. Konstituert konserndirektør risikostyring ble fast ansatt i samme stilling, som vedkommende var konstituert i, fra august 2023.

Endringer i styret

Styret består av 9 faste medlemmer. Nestleder fratrådte styret ved valget i mars 2023. Ett styremedlem ble valgt til ny nestleder og to nye styremedlemmer ble valgt. De ansattes varamedlem til styret er fast møtende observatør.

Godtgjørelse til styret og representantskapet

Godtgjørelse til medlemmer av styret og representantskapet er fastsatt av representantskapet etter innstilling fra valgkomiteen. Medlemmene av styret og leder av representantskapet mottar fast godtgjørelse (honorar). Varamedlemmer til styret og øvrige medlemmer av representantskapet mottar godtgjørelse per møte. Reiseutgifter i forbindelse med vervet dekkes. Deltakelse i godtgjørelsesutvalget, revisjonsutvalget og risikoutvalget kompenseres. Styret og representantskapet inngår ikke i oversikter som viser årlige endringer av godtgjørelse.

Total godtgjørelse

Tabell - Godtgjørelse til ledende personer for regnskapsåret 2022 Alle tall i hele tusen																				
Navn på ledende person, stilling	1						2				3		4		5		6			
	Fast godtgjørelse						Variabel godtgjørelse				Ekstraordinære gjenstander	Pensjonskostnad	Total godtgjørelse	Andel fast og variabel godtgjørelse		Andel fast	Variabel			
	Fastlønn		Honorar		Naturalytelser		Ett-års variabel		Flerårig variabel					2023	2022			2023	2022	2023
Per Halvorsen, konsernsjef	3 545	3 239			253	201	179	224					2 339	2 330	6 317	5 994	97 %	96 %	3 %	4 %
Lasse Olsen, konserndirektør personmarkedet	1 998	1 884			251	206	110	126	25	40			221	208	2 606	2 464	95 %	93 %	5 %	7 %
Arent Kristian Anfinsen, konserndirektør bedriftsmarkedet til 31.05.23	652	1 527			79	155	93	103					92	216	916	2 001	90 %	95 %	10 %	5 %
Lars Hovland, konst. konserndirektør bedriftsmarkedet fra 01.05.23	887				137								128		1 152		100 %			0 %
Geir Arstein Hansen, viseadministrerende direktør	2 028	1 912			182	212	111	254	33	47			1 016	591	3 370	3 016	96 %	90 %	4 %	10 %
Marianne S. Evensen, konserndir. compliance, personvern og juridisk	1 510	1 398			199	180	86	92	33	48			450	333	2 278	2 051	95 %	93 %	5 %	7 %
Roar Snippen, konst. konserndirektør økonomi og finans	1 786	1 676			185	158	100	112					437	311	2 507	2 257	96 %	95 %	4 %	5 %
Johan Hjerkin, konserndirektør strategi og forretningsutvikling	1 684	1 584			180	156	95	106	25	41			228	215	2 213	2 102	95 %	93 %	5 %	7 %
Marianne Thorsdal, konserndirektør HR og organisasjonsutvikling	1 348	1 222			171	182	78	81					216	203	1 812	1 688	96 %	95 %	4 %	5 %
Tonje Stormoen, konserndirektør forretningsstøtte	1 464	1 347			159	206	83	90	22	34			241	229	1 969	1 906	95 %	94 %	5 %	6 %
Kristian Kloster, konst. (fra 01.08.22) konserndirektør risikostyring fra 01.08.23	1 304	500			165	58	75						190	71	1 733	629	96 %	100 %	4 %	0 %
Eqil Meland, konserndirektør datterselskaper, fra 01.04.22	2 161	1 555			324	222	118						1 401	1 210	4 004	2 987	97 %	100 %	3 %	0 %
Finn Haugan, styreleder			606	575											606	575	100 %	100 %	0 %	0 %
Anne Berg Behring, nestleder styret til 31.03.23			83	320											83	320	100 %	100 %	0 %	0 %
Heine Wang, styremedlem			274	250											274	250	100 %	100 %	0 %	0 %
Jan Erling Nilsen, styremedlem			232	210											232	210	100 %	100 %	0 %	0 %
Elisabeth Haug, styremedlem til 31.03.23			48	170											48	170	100 %	100 %	0 %	0 %
John-Arne Haugerud, styremedlem, fra 01.04.22, nestleder fra 01.04.23			262	128											262	128	100 %	100 %	0 %	0 %
Lene M. Aa. Thorstensen, varamedl. til 31.03.22, styremedl. fra 01.04.22			190	128											190	128	100 %	100 %	0 %	0 %
Maria Tho, styremedlem fra 01.04.23			178												178		100 %			0 %
Lene Svenne, styremedlem fra 01.04.23			143												143		100 %			0 %
Hanne Myhre Gravdal, styremedlem ansattes representant			206	185											206	185	100 %	100 %	0 %	0 %
Frede Christensen, styremedlem ansattes representant			190	170											190	170	100 %	100 %	0 %	0 %
Anne Leversby, fast møtende varamedlem, (observator), fra 01.04.22			128	91											128	91	100 %	100 %	0 %	0 %
Lars Ole Bjørnsrud, representantskapsleder			84	80											84	80	100 %	100 %	0 %	0 %
Øvrige medlemmer representantskap			314	356											314	356	100 %	100 %	0 %	0 %
Sum	20 367	17 844	2 936	2 662	2 284	1 936	1 128	1 188	139	210	0	0	6 960	5 918	33 814	29 577	96 %	95 %	4 %	5 %

Forklaring til tabellen:

Fast godtgjørelse, kolonne 1:

Fastlønn: Avtalt fastlønn opptjent og utbetalt i det enkelte rapporteringsår.

Honorar: Møtegodtgjørelse til medlemmer av styret og representantskapet opptjent og utbetalt i det enkelte rapporteringsår.

Naturalytelser: Kan være elektronisk kommunikasjon, forsikringsordninger, bilhold etter avtale, fri bil (firmabil), kilometergodtgjørelse utover skattefri sats, rentefordel og rabatt på EK-bevis som er opptjent og innberettet i det enkelte rapporteringsår.

Variabel godtgjørelse, kolonne 2:

Ett-års variabel - 2023: Overskuddsdeling til alle ansatte, opptjent i 2022 -> utbetalt i 2023. Godtgjørelsen skulle vært rapportert i 2022, men siden vedtaket om utbetaling forelå etter frist for rapportering er godtgjørelsen tatt med i rapporten for 2023.

Ett-års variabel - 2022: Overskuddsdeling til alle ansatte, opptjent i 2021 -> utbetalt i 2022. Godtgjørelsen skulle vært rapportert i 2021, men siden vedtaket om utbetaling forelå etter frist for rapportering er godtgjørelsen tatt med i rapporten for 2022.

Ingen rapportering i kolonne 3 ekstraordinære gjenstander.

Flerårig variabel 2023: Individuell bonus, opptjent i 2019 - 2020 for ledende ansatte i tidligere BV -> utbetalt i 2023.

Flerårig variabel 2022: Individuell bonus, opptjent i 2018 - 2020 for ledende ansatte i tidligere BV -> utbetalt i 2022.

Ingen rapportering på ekstraordinære gjenstander, kolonne 3.

Ingen rapportering i godtgjørelse fra foretak i samme konsern.

Egenkapitalbevis

For å motivere ansatte til å bli deleiere i banken, være opptatt av og ta del i verdiskapningen, samt å bygge en felles kultur som fokuserer på fellesskap og eierskap fikk alle fast ansatte i konsernet i 2022 tilbud om å delta i en spareordning i egenkapitalbevis. Spareordningen ble videreført i 2023. Sparebeløpet ble benyttet til å kjøpe egenkapitalbevis i SpareBank 1 Sørøst-Norge med en rabatt på 30 prosent per bevis. Tegningsperioden var 10. mai klokken 09:00–23. mai 2023 klokken 16:00, 15. mai 2023 for primærinnsidere. Benyttet tegningskurs var sluttkursen 8. juni 2023, nok 50,80. Det er ingen bindingstid på egenkapitalbevisene. Fordelen inngår i oppgitt beløp i kolonne 1 under «Naturalytelser» i skjema «Totalt godtgjørelse».

Ansatte ble tilbudt fire alternative ordninger:

1. Sparebeløp 6.000 nok, tildelt EK-bevis for 8.571 nok – rabatt 2.571 nok
1. Sparebeløp 12.000 nok tildelt EK-bevis for 17.143 nok -rabatt 5.143 nok
2. Sparebeløp 24.000 nok tildelt EK-bevis for 34.286 nok -rabatt 10.286 nok
3. Sparebeløp 36.000 nok tildelt EK-bevis for 51.429 nok -rabatt 15.429 nok

Selskapets adgang til å tilbakekreve variabel godtgjørelse

Variable godtgjørelse, inkludert utsatt godtgjørelse, skal ved et svakt eller negativt resultat reduseres vesentlig, når det gjelder nåværende godtgjørelse og reduksjoner i utbetalinger av tidligere opptjente beløp. Opptil 100 prosent av den samlede variable godtgjørelsen kan kreves tilbakebetalt ved tilfeller der ansatte har deltatt i eller vært ansvarlig for adferd som har resultert i et betydelig tap for SpareBank 1 Sørøst-Norge eller hvor den ansatte ikke har opptrådt i henholdt til gjeldende Policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk som gir grunnlag for saklig oppsigelse. Det har ikke vært tilbakekrevd variabel godtgjørelse i regnskapsåret 2023.

Informasjon om hvordan godtgjørelsen samsvarer med godtgjørelsens retningslinjer og hvordan ytelseskriterier ble brukt

Gjeldende Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge ble vedtatt av representantskapet 30. mars 2023. All belønning i SpareBank 1 Sørøst-Norge skal bidra til måloppnåelse, fremme ønsket kultur og adferd i henhold til bankens verdier. Godtgjørelsesordningen skal være i samsvar med bankens strategi, overordnede mål, økonomiske bæreevne, risikotoleranse og langsiktige interesser.

Samlet godtgjørelse til konsernledelse består av fastlønn og variabel godtgjørelse, naturalytelser og pensjons- og forsikringsordninger. Fastlønn og variabel godtgjørelse til konsernsjef er fastsatt av styret etter vurdering og innstilling fra godtgjørelsesutvalget. Fastsettelse av godtgjørelse til øvrige medlemmer i konsernledelsen er fastsatt av konsernsjef etter forankring i godtgjørelsesutvalget. Vurderingene er gjort med utgangspunkt i stillingsvurdering – jobbkrav (kompleksitet, ansvar og myndighet) og dyktighetsvurdering – utdanning, realkompetanse, resultater og adferd. Samt markedsvurdering – tilbud, etterspørsel og benchmark. Fastlønn utgjør hoveddelen av godtgjørelsen, den eneste variable godtgjørelsen SpareBank 1 Sørøst-Norge har er en eventuell overskuddsdeling til alle ansatte i morbank

I 2023 ble det utbetalt en overskuddsdeling til alle ansatte som en belønning for innsatsen som speiles i det gode resultatet og gjennomføringen av en ressurskrevende teknisk fusjon i 2022, beløpene inngår i årets lederlønnrapport Utsatt individuell bonus som ble utbetalt til ledende ansatte i tidligere SpareBank 1 BV i 2023 er opptjent i årene 2019 – 2020. Overskuddsdeling til alle ansatte for 2022 ble vurdert av konsernsjef i samarbeid med styret og vedtatt etter behandling i godtgjørelsesutvalget.

En forsvarlighetsvurdering av nivå for en overskuddsdeling til alle ansatte og utbetaling av utsatte individuell resultatbasert belønning, opptjent i 2019 – 2020, for ledende ansatte i tidligere SpareBank 1 BV ble gjennomført i styremøte 19. januar 2023 basert på prognoser for 2022 og på oppnådde resultater i tidsrommet 2019-2022. Etter at endelig regnskap for 2022 forelå, behandlet styret i møte 8. februar 2023 saken på ny, utdrag fra vurdering i styresak 31/23: «Forsvarlighetsvurdering ble gjennomført i styremøte 19. januar 2023 med bakgrunn i prognoser for 2022. Konsernet leverer et godt resultat og har høy soliditet. Endelig regnskap er i tråd med det administrasjonen tidligere har orientert styret om og med en ren kjernekapitaldekning på over 19 % etter kontantutbytte.»

Styret fattet deretter følgende vedtak: «Styret vedtok overskuddsdeling for 2022 til fast ansatte (morbanken) med en utbetaling på kr 15.000 + 5% av fastlønn iht. stillingsprosent. Det legges videre til grunn at årets andel av tidligere avsatt resultatbasert belønning til ledende ansatte i tidligere SpareBank 1 BV utbetales.»

Unntak og avvik fra godtgjørelsespolitikken og prosedyren for implementering

Det er styrets vurdering at godtgjørelse til ledende personer for regnskapsåret 2023 er i samsvar med gjeldende Policy for godtgjørelse i SpareBank 1 Sørøst-Norge.

Praktisering av godtgjørelser til ledende personer anses å understøtte bankens strategi, overordnede mål, økonomisk bæreevne, risikotoleranse og langsiktige interesser.

Årlige endringer av godtgjørelse og selskapets resultat

Tabell over samlet godtgjørelse og endring fra foregående år

Navn	2018	2019	Endring (nok) 2018/2019	Endring (%) 2018/2019	2020	Endring (nok) 2019/2020	Endring (%) 2019/2020	2021	Endring (nok) 2020/2021	Endring (%) 2020/2021	2022	Endring (nok) 2021/2022	Endring (%) 2021/2022	2023	Endring (nok) 2022/2023	Endring (%) 2022/2023
Rune Fjeldstad til juni 2021 ⁽¹⁾	3 039	3 108	69	2 %	3 229	121	4 %	2 755	-474	-15 %	0	-2 755	-100 %	0	0	
Geir Årstein Hansen	1 829	1 849	20	1 %	1 900	51	3 %	2 289	389	20 %	2 425	136	6 %	2 354	-71	-3 %
Marianne Sommero Evensen	1 225	1 296	71	6 %	1 524	228	18 %	1 575	51	3 %	1 718	143	9 %	1 828	110	6 %
Stian Thomassen til juni 2021 ⁽²⁾	1 808	1 859	51	3 %	1 903	44	2 %	1 776	-127	-7 %	0	-1 776	-100 %	0	0	
Lasse Olsen	1 832	1 884	52	3 %	1 947	63	3 %	2 037	90	5 %	2 256	219	11 %	2 385	129	6 %
Johan Hjerkin	1 479	1 617	138	9 %	1 689	72	4 %	1 717	28	2 %	1 887	170	10 %	1 985	98	5 %
Tonje Stormoen	1 193	1 316	123	10 %	1 468	152	12 %	1 518	50	3 %	1 677	159	10 %	1 728	51	3 %
Roar Snippen, fra juni 2021								1 042	1 042		1 946	904	87 %	2 070	125	6 %
Marianne Thorsdal, fra juni 2021								776	776		1 485	709	91 %	1 595	110	7 %
Arent K. Anfinsen, fra juni 2021 til juni 2023								933	933		1 785	852	91 %	824	-961	-54 %
Per Halvorsen, fra juni 2021								1 916	1 916		3 664	1 748	91 %	3 977	313	9 %
Egil Meland, fra april 2022											1 777	1 777		2 603	826	46 %
Kristian Kloster, fra august 2022											558	558		1 024	986	177 %
Lars Hovland fra mai 2023														1 024	1 024	
	12 405	12 929	524	4 %	13 660	731	6 %	18 334	4 674	34 %	21 177	2 843	16 %	23 918	2 739	13 %

Tabellen viser samlet godtgjørelse uten pensjonskostnader.

Følgende er med i oversikten for visning av historikk:

⁽¹⁾ Tidligere administrerende direktør - sluttavtale med virkning fra 1. juni 2021.

⁽²⁾ Tidligere direktør BM - sluttavtale med virkning fra 1. juni 2021.

Gjennomsnittlig godtgjørelse fordelt på årsverk			
Årsverk	Samlet godtgjørelse (tnok)	Gjennomsnittlig godtgjørelse (tnok)	År
220	145 846	663	2018
223	151 284	678	2019
228	154 997	680	2020
308	225 019	731	2021
415	335 211	807	2022
412	327 524	796	2023

Tabellen over viser gjennomsnittlig godtgjørelse uten pensjonskostnader fordelt på antall årsverk ekskl. ledende personer i perioden 2018 – 2023.

Gjennomsnittlig årsverk og lønn er hensyntatt at ansatte fra tidligere Sparebanken Telemark er med i oversikten fra 1. juni 2021, og tidligere SpareBank 1 Modum er med i oversikten fra 1. april 2022.

Årsoverskudd før øvrige resultatposter	
År	mnok
2018	596
2019	539
2020	505
2021	869
2022	1041

Tabellen over viser bankens resultat i perioden 2018 – 2022.

Informasjon vedrørende representantskapets vedtak

Rapport om godtgjørelse til ledende personer 2022 ble behandlet av representantskapet i ordinært møte den 30.03.2023. Representantskapets leder redegjorde for saken i møtet, jfr. saksunderlag som var vedlagt innkallingen. Det ble deretter holdt en rådgivende avstemming med enstemmig tilslutning til lederlønsrapporten og følgende ble vedtatt: «Representantskapet vedtok Rapport om godtgjørelse til ledende personer 2022 (Lederlønsrapport).»

Styreerklæring

Styret har i dag behandlet og godkjent Rapport om godtgjørelse til ledende personer 2023 (Lederlønsrapport) for SpareBank 1 Sørøst-Norge. Lederlønsrapporten er utarbeidet i samsvar med allmennaksjeloven § 6-16b og forskrift om retningslinjer og rapport om godtgjørelse for ledende personer.

Lederlønsrapporten vil fremlegges for representantskapet i SpareBank 1 Sørøst-Norge på ordinært møte i april 2024 for endelig vedtak.

Sandefjord, 20. mars 2024

I styret for SpareBank 1 Sørøst-Norge

Finn Haugan
Styrets leder

John-Arne Haugerud
Nestleder

Lene Svenne

Heine Wang

Jan Erling Nilsen

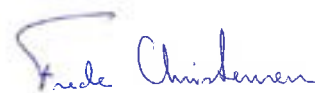
Lene Marie Aas Thorstensen

Maria Tho

Hanne Myhre Gravdahl
Ansattes representant

Frede Christensen
Ansattes representant

Redegjørelse for arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering 2023

Rapportering i tråd med aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP)

Del 1: Tilstand for kjønnslikestilling

Konsernet har de siste årene gjennomgått flere fusjoner. SpareBank 1 BV fusjonerte med SpareBank 1 Telemark i 2021 og ble SpareBank 1 Sørøst-Norge. I 2022 ble SpareBank 1 Modum innfusjonert i SpareBank 1 Sørøst-Norge. 2021-kolonnen viser tall fra SpareBank 1 Sørøst-Norge (tidligere SpareBank 1 BV og tidligere SpareBank 1 Telemark). 2022 og 2023 viser tall fra alle de tre fusjonerte selskapene. Konsern viser aggregerte tall fra morbank og datterselskaper samlet.

Om ikke annet er spesifisert er tallene i rapporten per 31.12.2023. Sykefravær og turnover rapporteres gjennom året. Symbolet «-» indikerer manglende historikk.

Kjønnsbalanse i virksomheten

Ansatte totalt	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Antall ansatte totalt ¹⁾	671	649	552	455	448	385
Antall årsverk ¹⁾	644	626,2	533,0	436	431,6	377,8
Andel kvinner	58 %	57 %	59 %	56 %	56 %	55 %
Andel menn	42 %	43 %	41 %	44 %	44 %	45 %

Ledere	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Andel kvinner i konsernledelsen (nivå 2)	30 %	30 %	38 %	30 %	30 %	38 %
Andel kvinner ledernivå 3-4	44 %	42 %	37 %	40 %	39 %	31 %
Andel kvinnelige ledere totalt	42 %	41 %	-	38 %	38 %	-

Styret	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Andel kvinner i styret	38 %	23 %	26 %	44 %	44 %	43 %

1. Per 31.12.2023 var det 671 antall ansatte i konsernet – fordelt på 455 ansatte i morbank og 216 i datterselskaper. Andelen kvinner totalt i konsernet er 58 prosent, mens kvinneandelen blant ledere er 42 prosent. Kvinneandelen blant ledere er noe lavere i morbank enn i konsernet totalt. Andel kvinner i styret i morbank er 44 prosent, mens den på konsernnivå er på 38 prosent. Totalt sett er kvinner underrepresentert på ledernivåer i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Vi vil fremover fortsette å arbeide for bedre kjønnsbalanse på alle ledernivåer i hele konsernet.

Alderssammensetning i virksomheten

Ansatte totalt	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Ansatte under 30 år	12 %	10 %	9 %	12 %	8 %	6 %
Ansatte 30-50 år	45 %	45 %	42 %	44 %	43 %	40 %
Ansatte over 50 år	43 %	45 %	49 %	44 %	49 %	54 %

Ledere	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Andel ledere - under 30 år	4 %	1 %	-	2 %	0 %	-
Andel ledere - 30-50 år	49 %	45 %	-	49 %	41 %	-
Andel ledere - over 50 år	47 %	54 %	-	49 %	59 %	-

Lønn fordelt på kjønn og stillingsgrupper

Ledere	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Gjennomsnittslønn kvinner	1 017 278	1 084 791	1 021 060	1 092 909	1 002 547	1 008 166
Gjennomsnittslønn menn	1 215 524	1 187 239	1 056 596	1 178 867	1 106 125	1 006 312
Kvinnerns lønn i % av menns lønn	84 %	91 %	97 %	93 %	91 %	100 %

Øvrige ansatte	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Gjennomsnittslønn kvinner	643 658	609 775	564 029	633 211	595 105	572 238
Gjennomsnittslønn menn	770 141	744 624	686 678	705 949	677 295	643 726
Kvinnerns lønn i % av menns lønn	84 %	82 %	82 %	90 %	88 %	89 %

Kvinner tjener mindre enn menn i SpareBank 1 Sørøst-Norge. Kjønnforskjellene i lønn er mindre i morbank enn på konsernnivå. Å arbeide systematisk for likelønn er en av målsetningene for konsernet mot 2025.

Foreldrepermisjon fordelt på kjønn

Foreldrepermisjon	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Antall kvinner som tok ut foreldrepermisjon	17	12	10	11	7	5
Antall menn som tok ut foreldrepermisjon	6	8	4	4	3	2
Gjennomsnittlig antall uker kvinner	37	34	31	34	34	34
Gjennomsnittlig antall uker menn	16	10	15	12	14	20

Heltid – deltid fordelt på kjønn

Deltid	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Andel deltid kvinner	7,2 %	5,5 %	6,0 %	5,1 %	4,7 %	3,7 %
Andel deltid menn	1,1 %	1,1 %	0 %	1,5 %	1,5 %	0 %

Sykefravær

Sykefravær (gjennom året)	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Eget sykefravær	4,9 %	5,1 %	4,3 %	4,9 %	5,4 %	2,8 %

Vi ser en nedgang i sykefravær fra 2022 til 2023, og vi er nå under målsatt nivå på 5,0 prosent.

Turnover og rekruttering

Turnover	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Totalt	5,2 %	7,8 %	6,8 %	4,1 %	7,9 %	5 %

Nyansettelser	Konsern			Morbank		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Under 30 år	32	22	17	27	17	8
30 – 50 år	32	37	11	31	24	5
Over 50 år	7	5	1	2	0	0
Totalt	71	64	29	60	41	13

Vi ser en reduksjon i turnover i 2023, både for morbank og konsernet totalt. Vi ansatte totalt 71 nye medarbeidere i konsernet i 2023, hvorav 60 av disse ansettelsene var i morbank. Dette er en markant økning fra tidligere år.

Del 2: Vårt arbeid med likestilling, mangfold og inkludering

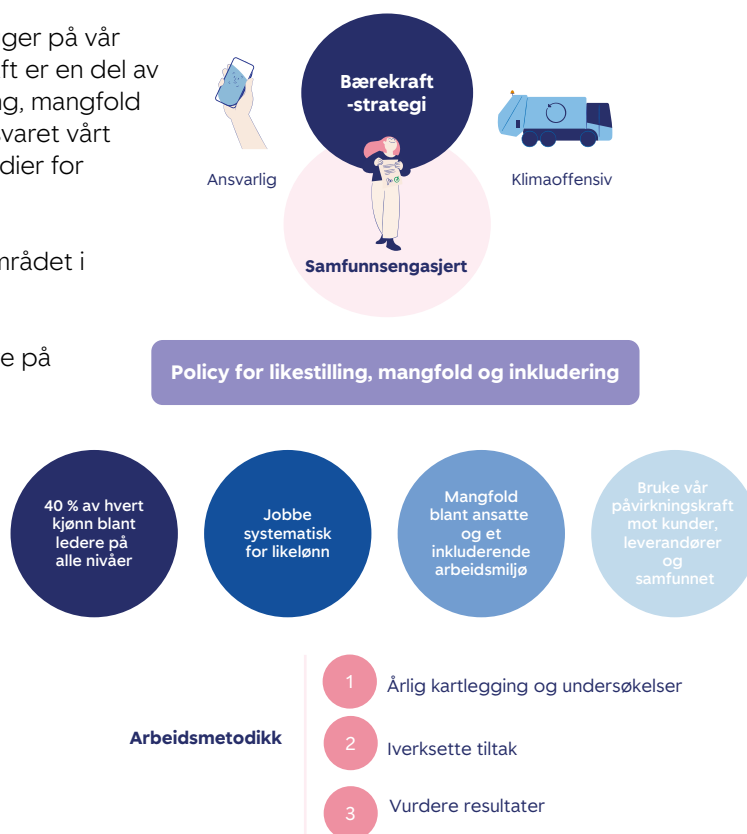
Rammeverk og målsetninger

SpareBank 1 Sørøst-Norge har etablert et rammeverk for å sikre at vi jobber systematisk for å fremme likestilling, mangfold og inkludering og hindre diskriminering. Vi har utarbeidet en egen policy for likestilling, mangfold og inkludering som beskriver vårt syn og setter retning for arbeidet vårt på dette området. Policy for bærekraft og policy for etikk, gode holdninger og god forretningsskikk er også med på å danne grunnlaget for rammeverket vårt. I tillegg har vi en egen personalthåndbok, HMS-håndbok og vi har etablert standard for varsling av kritikkverdige forhold.

Policy for likestilling, mangfold og inkludering bygger på vår overordnede konsernstrategi, der sosial bærekraft er en del av konsernsatsningsområdet på bærekraft. Likestilling, mangfold og inkludering er en integrert del av samfunnsansvaret vårt og vil gi oss bedre forutsetninger for å skape verdier for våre kunder og lokalsamfunnet vi er en del av.

Vi har fire overordnede målsetninger på dette området i strategiperioden frem mot 2025:

- Vi skal ha 40 prosent av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
- Vi skal jobbe systematisk for likelønn
- Vi skal ha mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
- Vi skal bruke vår påvirkningskraft mot kunder, leverandører og samfunnet

Slik jobber vi

1. Årlig kartlegging og undersøkelser

For å identifisere, analysere og vurdere risiko for diskriminering og hindre for likestilling, mangfold og inkludering, gjennomfører vi risikovurderinger med bred involvering i organisasjonen. Vi kartlegger også kjønnsfordeling og lønnsforskjeller på ulike stillingsnivåer, og kjønnsforskjeller når det kommer til deltidsarbeid, foreldrepermisjon og sykefravær.

2. Iverksette tiltak

Basert på funn i risikovurderinger og analyser, besluttes egnede tiltak. Tiltakene overføres til en handlingsplan som skal sikre iverksettelse og oppfølging. Overordnede mål og større tiltak forankres i konsernledelsen.

3. Vurdere resultater

Resultater av tiltakene evalueres løpende, men også gjennom de årlige risikovurderingene.

Beskrivelse av tiltak iverksatt i 2023

Kategori	Tiltak	Beskrivelse	Formål	Relatert målsetning
Rekruttering	Mangfold i rekrutterings-teamet	Det er nedfelt i en egen standard at mangfold skal være et kriterium ved sammensetningen av rekrutteringsteamet i den enkelte rekrutteringssak.	Hindre at vi ansetter de som er like som oss selv	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Rekruttering	Mangfoldsvurdering som del av rekrutteringsprosessen	Vi har innført mangfoldsvurdering som en integrert del av rekrutteringsprosessen. Rekrutterende leder skal foreta en mangfoldsvurdering av egen avdeling som del av jobbanalysen når det skal utlyses stillinger.	Øke bevissthet hos ledere rundt hvilken verdi mangfold kan gi. Sikre at rekrutteringsprosessene våre bidrar positivt til mangfold	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Rekruttering	Analyse av søkermasse	Vi har kartlagt søkermasser, hvem som er innkalt til intervju og endelige kandidater for å få en bedre forståelse av hvor mye mangfold vi har tiltrukket oss, og hvor mye mangfold vi faktisk har rekruttert.	Få bedre innsikt i hvor mye mangfold vi har rekruttert	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Karriere og utvikling	Kjønnsbalanse på ledernivåer	For å sikre at vi beveger oss mot målet om å ha 40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer, er oppfølgingsansvaret delegert til hvert enkelt forretningsområde.	Sikre positiv utvikling mot målsetning	40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
Karriere og utvikling	Talentutvikling	Vi har igangsatt et talentprogram. Talentprogrammet har 65 % kvinnelige deltakere, og er et målrettet tiltak for å sikre at kvinner får gode utviklingsmuligheter i Sørøst-Norge. Slike tiltak er viktige for å få flere kvinner inn i lederroller.	Systematisere arbeidet med å fremme kvinnelige talenter	40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
Karriere og utvikling	Deltakelse Female Future	En av våre kvinnelige ledere deltar i Female Future – NHOs nasjonale lederutviklingsprogram for kvinnelige talenter høsten 2022 og våren 2023. Vi mener dette er en viktig arena for å løfte og systematisk utvikle våre kvinnelige talenter. Vi har en ambisjon om videre deltakelse i programmet fremover.	Utvikle våre kvinnelige talenter	40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
Arbeidsmiljø og kultur	Temperaturmålinger på mangfold og inkludering	Vi har i 2023 innført Winningtemp, som er en dynamisk medarbeiderundersøkelse hvor spørsmål sendes ut hver uke til ansatte. Undersøkelsen har en egen modul som omhandler mangfold og inkludering. Temperaturmålingene følges opp månedlig av leder i temperaturmøter med avdelingen.	Måle opplevelse av mangfold og inkludering hos alle ansatte gjennom året	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Arbeidsmiljø og kultur	Mangfoldskompetanse	Vi har utviklet og gjennomført en obligatorisk modul (e-læring) om mangfold og inkludering for alle ansatte. Vi har gjennomført et medarbeiderskapsprogram, med fokus på blant annet psykologisk trygghet. I tillegg har vi gjennomført Agenda Bærekraft, en uke med felles aktiviteter og læring for alle ansatte, hvor årets tema var sosial bærekraft. Uken inkluderte temaer som mangfold og inkludering på arbeidsplassen, utenforskap, og digital og finansiell inkludering.	Øke mangfoldskompetanse og bevissthet rundt viktigheten av mangfold og inkludering i hele konsernet	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Arbeidsmiljø og kultur	Mangfoldsforum	I 2023 har vi planlagt, besluttet og etablert et mangfoldsforum med deltakere på tvers i konsernet. Forumet vil være en arena for gode diskusjoner, og vil ha formell oppstart i 2024.	Øke bevissthet, åpne for dialog og forankre mangfoldsarbeidet ut i organisasjonen.	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Lønns- og arbeidsvilkår	Lokalt lønnsoppgjør – bevisstgjøring lønnsforskjeller	Lederne ble i lokalt lønnsoppgjør i 2023 tilsendt en oversikt som viste lønnsforskjeller i eget team, både før og etter årets fordeling. Selv om ikke årets lokale lønnsoppgjør bidro til å redusere lønnsforskjeller nevneverdig, var det et viktig ledd i bevisstgjøringen av ledere.	Bidra til å redusere lønnsforskjeller	Jobbe systematisk for likelønn
Lønns- og arbeidsvilkår	Utjevningsspott lønn	1 % av årets lønnsoppgjør ble avsatt til en utjevningsspott, som skulle bidra til å utjevne forskjeller i sammenliknbare stillingsgrupper. 75 % av utjevningsspotten gikk til kvinner.	Bidra til å redusere lønnsforskjeller	Jobbe systematisk for likelønn
Lønns- og arbeidsvilkår	Sykefraværseminar for ledere	I samarbeid med Bedriftshelsetjenesten har det blitt gjennomført webinarer for ledere med personalansvar med tema sykefraværsoppfølging.	Sette ledere i bedre stand til å følge opp sykefravær	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø

Foreløpig handlingsplan for 2024

Kategori	Tiltak	Beskrivelse	Formål	Relatert målsetning
System og styring	Revidere policy – ekstern påvirkningskraft	Vår policy for likestilling, mangfold og inkludering skal revideres i 2024, og det skal settes flere målbare KPI'er som vi kan styre etter. Det vil bli et særlig fokus på hvordan vi kan påvirke ut mot kunder, leverandører og samarbeidspartnere.	Jobbe mer målrettet på det eksterne perspektivet	Bruke vår påvirkningskraft mot kunder, leverandører og samfunnet
Karriere og utvikling	Talentutvikling	Talentutviklingsprogrammet fortsetter i 2024.	Systematisere arbeidet med å fremme kvinnelige talenter	40 % av hvert kjønn blant ledere på alle nivåer
Arbeidsmiljø og kultur	Mangfolds-kompetanse	Som et ledd i bevisstgjøringen rundt mangfold og inkludering, er det laget et opplegg for ledere som bygger videre på e-læringene på mangfold og inkludering som ble implementert i 2023. Det handler om å sette kunnskap ut i praksis ved å ha gode samtaler og diskusjoner i egne avdelinger rundt dette temaet.	Øke mangfoldskompetanse og bevissthet rundt viktigheten av mangfold og inkludering i hele konsernet	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø
Arbeidsmiljø og kultur	Mangfoldsforum	Mangfoldsforum har formell oppstart i 2024 og det vil avholdes møter kvartalsvis.	Øke bevissthet, åpne for dialog og forankre mangfoldsarbeidet ut i organisasjonen.	Mangfold blant ansatte og et inkluderende arbeidsmiljø

